

Vitae sophistarum

ΕΥΝΑΠΙΟΥ ΒΙΟΙ ΦΙΛΟΣΟΦΩΝ ΚΑΙ ΣΟΦΙΣΤΩΝ

Ξενοφῶν ὁ φιλόσοφος, ἀνὴρ μόνος ἐξ ἀπάντων φιλοσόφων ἐν λόγοις τε καὶ ἔργοις φιλοσοφίαν κοσμήσας (τὰ μὲν ἐς λόγους ἔστι τε ἐν γράμμασι καὶ ἠθικὴν ἀρετὴν γράφει, τὰ δὲ ἐν πράξεσιν τε ἦν ἄριστος, ἀλλὰ καὶ ἐγέννα στρατῶν 1.1.2 τηγούς τοῖς ὑποδείγμασιν· ὁ γοῦν μέγας Ἀλέξανδρος οὐκ ἂν ἐγένετο μέγας, εἰ μὴ Ξενοφῶν) καὶ τὰ πάρεργά φησι δεῖν τῶν σπουδαίων ἀνδρῶν ἀναγράφειν. ἐμοὶ δὲ οὐκ εἰς τὰ πάρεργα τῶν σπουδαίων ὁ λόγος φέρει τὴν γραφήν, ἀλλ' εἰς τὰ ἔργα. εἰ γὰρ τὸ παίγνιον τῆς ἀρετῆς ἄξιον λόγου, ἄσπερ 1.1.3 βοῖτο ἂν πάντως τὸ σπουδαζόμενον σιωπώμενον. διαλεχθήσεται δὲ ὁ λόγος τοῖς ἐντυγχάνειν βουλομένοις, οὔτε περὶ πάντων ἀσφαλῶς (οὐ γὰρ πάντα ἀκριβῶς ἦν ἀναλέγεσθαι), οὔτε ἀποκρίνων ἀλλήλων φιλοσόφους ἀρίστους καὶ ῥήτορας, 1.1.4 ἀλλὰ παρατιθεὶς ἐκάστῳ τὸ ἐπιτήδευμα. τὸ δὲ ἄριστος ὅτι ἦν εἰς ἄκρον ὁ γραφόμενος ὑπὸ τοῦ λόγου, τῷ βουλομένῳ ταῦτα δικάζειν ἐκ τῶν ὑποκειμένων σημείων καταλιμπάνει 1.1.5 (βούλεται μὲν γάρ) ὁ ταῦτα γράφων. καὶ ὑπομνήμασιν ἀκριβῶς ἐντετύχηκεν, δι' ὧν, ἢ διαμαρτάνων τῆς ἀληθείας, ἐφ' ἐτέρους ἀναφέρει τὸ ἀμάρτημα, ὥσπερ ἀγαθὸς τις μαθητῆς κακῶν τετυχηκῶς διδασκάλων, ἢ κατηγοριῶν ἀλήθειαν ἔχει καὶ τοὺς ἡγουμένους ἀξίους θαύματος, καὶ τό γε ἴδιον ἔργον αὐτοῦ καθαρὸν εἶη καὶ ἀμώμητον, ἀκοῦ 1.1.6 λουθήσαντος οἷς ἀκολουθεῖν προσῆκεν. ἐπεὶ δὲ ὀλίγοι τε ἢ παντελῶς ἐλάχιστοί τινες ἦσαν οἱ περὶ τούτων γράφοντες, ἵνα τοῦτο εἶπη τις μόνον, οὔτε τὰ ἀπὸ τῶν πρότερον γραφέντων λήσεται τοὺς ἐντυγχάνοντας, οὔτε τὰ ἐξ ἀκοῆς ἐς τόνδε καθήκοντα τὸν χρόνον, ἀλλ' ἀμφοτέροις ἀποδοθήσεται τὸ πρέπον, τῶν μὲν γεγραμμένων κινηθῆναι μηδέν, τὰ δὲ ἐκ τῆς ἀκοῆς ὑπὸ τοῦ χρόνου κατασειόμενα καὶ μεταβάλλοντα διαπῆξαι καὶ στηρίξαι τῇ γραφῇ πρὸς τὸ στάσιμον καὶ μονιμώτερον. τὴν φιλόσοφον ἱστορίαν καὶ τοὺς τῶν φιλοσόφων ἀνδρῶν βίους Πορφύριος καὶ Σωτίων ἀνελέξαντο. ἀλλ' ὁ μὲν Πορφύριος (οὕτω συμβάν) εἰς Πλάτωνα ἐτελεύτα καὶ 2.1.2 τοὺς ἐκείνου χρόνους· Σωτίων δὲ καὶ καταβάς φαίνεται, καίτοι γε ὁ Πορφύριος ἦν νεώτερος. τῆς δὲ ἐν τῷ μέσῳ φορᾶς φιλοσόφων τε ἀνδρῶν καὶ σοφιστῶν ἀδιηγήτου γενομένης κατὰ τὸ μέγεθος καὶ τὸ ποικίλον τῆς ἀρετῆς, Φιλόστρατος μὲν ὁ Λήμιος τοὺς τῶν ἀρίστων <σοφιστῶν> ἐξ ἐπιδρομῆς μετὰ χάριτος παρέπτυσσε βίους, φιλοσόφων δὲ οὐδεὶς ἀκριβῶς 2.1.3 ἀνέγραψεν· ἐν οἷς Ἀμμωνίος τε ἦν ὁ ἐξ Αἰγύπτου, Πλουτάρχου τοῦ θειοτάτου γεγωνὸς διδάσκαλος, Πλούταρχος τε αὐτός, ἢ φιλοσοφίας ἀπάσης ἀφροδίτη καὶ λύρα, Εὐφράτης τε ὁ ἐξ Αἰγύπτου, καὶ Δίων ὁ ἐκ Βιθυνίας ὃν ἐπεκάλουν Χρυσόστομον, Ἀπολλωνίος τε ὁ ἐκ Τυάνων, οὐκέτι φιλόσοφος· 2.1.4 ἀλλ' ἦν τι θεῶν τι καὶ ἀνθρώπου μέσον. τὴν γὰρ Πυθαγόρειον φιλοσοφίαν ζηλώσας, πολὺ τὸ θειότερον καὶ ἐνεργὸν κατ' αὐτὴν ἐπεδείξατο. ἀλλὰ τὸ μὲν ἐς τοῦτον ὁ Λήμιος ἐπετέλεσε Φιλόστρατος, βίον ἐπιγράψας Ἀπολλωνίου τὰ 2.1.5 βιβλία, δέον Ἐπιδημίαν ἐς ἀνθρώπους θεοῦ καλεῖν. Καρνεάδης δὲ ἦν κατὰ τούτους τοὺς χρόνους, καὶ τῶν κατὰ κυνισμόν οὐκ ἀφανῆς, εἴ τινα καὶ κυνισμοῦ χρῆσιν λόγον ποιῆσθαι, παρ' οἷς ἦν Μουσώνιος, καὶ Δημήτριος καὶ Μένιππος, καὶ ἕτεροί γε τινες πλείους· οὗτοι δὲ ἦσαν ἐπιφανέστεροι. 2.1.6 τούτων δὲ σαφεῖς μὲν καὶ ἀκριβεῖς οὐκ ἦν ἀνευρεῖν τοὺς βίους, ἅτε μηδενὸς συγγεγραφότος, ὅσα γε ἡμᾶς εἰδέναι· ἱκανοὶ δὲ αὐτῶν ἦσαν τε καὶ εἰσι βίοι τὰ γράμματα, τοσαύτης ἀνάμεστα παιδείας καὶ θεωρίας ἔς τε ἠθικὴν ἀρετὴν καὶ ὅση πρὸς τὴν τῶν ὄντων διήρατο καὶ ἀνέβλεψε 2.1.7 φύσιν, τὴν ἄγνοιαν τῶν δυναμένων

ἀκολουθεῖν, ὡς ἀχλύν τινα, σκεδάσασα. αὐτίκα οὖν ὁ θεσπέσιος Πλούταρχος τόν τε ἑαυτοῦ βίον ἀναγράφει τοῖς βιβλίοις ἐνδιεσπαρμένως καί τὸν τοῦ διδασκάλου, καὶ ὅτι γε Ἄμμώνιος Ἀθήνησιν ἔτελεύτα, οὐ βίον προσειπών. καίτοι γε τὸ κάλλιστον αὐτοῦ τῶν συγγραμμάτων εἰσὶν οἱ καλούμενοι παράλληλοι 2.1.8 βίοι τῶν ἀρίστων κατὰ ἔργα καὶ πράξεις ἀνδρῶν· ἀλλὰ τὸ ἴδιον καὶ τοῦ διδασκάλου καθ' ἕκαστον τῶν βιβλίων ἐγκατέσπειρεν, ὥστε, εἴ τις ὀξυδορκοίῃ περὶ ταῦτα, [καὶ] ἀνιχνεύων κατὰ τὸ προσπίπτον καὶ φαινόμενον, καὶ σωφρόνως τὰ κατὰ μέρος ἀναλέγοιτο, δύνασθαι τὰ πλεῖστα τῶν 2.1.9 βεβιωμένων αὐτοῖς εἰδέναι. Λουκιανὸς δὲ ὁ ἐκ Σαμοσάτων, ἀνὴρ σπουδαῖος ἐς τὸ γελασθῆναι, Δημώνακτος φιλοσόφου κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους βίον ἀνέγραψεν, ἐν ἐκείνῳ τε τῷ βιβλίῳ καὶ ἄλλοις ἐλαχίστοις δι' ὅλου σπουδάσας.

2.2.1 Καὶ ταῦτά γε εἰς μνήμην ἐγὼ τίθεμαι, τοῦτο συνορῶν, 2.2.2 ὅτι τὰ μὲν ἔλαθεν ἴσως ἡμᾶς, τὰ δὲ οὐκ ἔλαθεν. ἐκείνου δὲ καίπερ πολλὴν ποιούμενος φροντίδα καὶ σπουδὴν, τοῦ συνεχῆ καὶ περιγεγραμμένην εἰς ἀκρίβειαν ἱστορίαν τινὰ λαβεῖν τοῦ φιλοσόφου καὶ ῥητορικοῦ βίου τῶν ἀρίστων ἀνδρῶν, εἶτα οὐ τυγχάνων τῆς ἐπιθυμίας, ταῦτόν τι τοῖς 2.2.3 ἐρώσιν ἐμμανῶς καὶ περιφλέκτως ἔπαθον. καὶ γὰρ ἐκείνοι, τὴν μὲν ἐρωμένην αὐτὴν ὀρῶντες καὶ τὸ περίψυκτον ἐν τῷ φαινομένῳ κάλλος, κάτω νεύουσιν, ὃ ζητοῦσιν εἰδέναι ἐξασθε2.2.4 νοῦντες, καὶ περιλαμπόμενοι· ἐὰν δὲ πέδιλον αὐτῆς ἢ πλόκιον ἢ ἐλλόβιον ἴδωσιν, ἐκείνων καταθαρσοῦντες, τὴν ψυχὴν τε τῇ ὄψει προσοφιαῖσι καὶ κατατήκονται πρὸς τῷ θεάματι, τὰ σύμβολα τοῦ κάλλους μᾶλλον ἢ τὸ κάλλος ὄραν ἀνεχόμενοι 2.2.5 καὶ στέργοντες. καὶ γὰρ πρὸς ταύτην ἐξώρμησα τὴν γραφὴν, ἥσσα ἢ κατὰ ἀκοήν, ἢ κατὰ ἀνάγνωσιν, ἢ κατὰ ἱστορίαν τῶν κατ' ἑμαυτὸν ἀνθρώπων μὴ παρελθεῖν σιωπῇ καὶ βα σκάνως†, ἀλλ', εἰς ὅσον οἶόν τε ἦν ἀληθείας πρόθυρα καὶ πύλας προσκυνήσαντα, παραδοῦναι τοῖς μετὰ ταῦτα ἢ βουλομένοις ἀκούειν ἢ δυναμένοις ἀκολουθεῖν πρὸς τὸ κάλλιστον. 2.2.6 ἔσχε μὲν οὖν διακοπὴν τινα καὶ ῥῆξιν ὁ χρόνος διὰ τὰς κοινὰς συμφοράς· τρίτη δὲ ἀνδρῶν ἐγένετο φορὰ (ἡ μὲν γὰρ δευτέρα μετὰ τὴν Πλάτωνος πᾶσιν ἐμφανῆς ἀνακεκήρυκται ὅτι ἔκατὰ τοὺς Κλαυδίου καὶ Νέρωνος†· τοὺς γὰρ ἀθλίους καὶ ἐνιαυσίους οὐ χρὴ γράφειν—οὗτοι δὲ ἦσαν οἱ περὶ Γάλβαν, Βιτέλλιον, 2.2.7 Ὁθωνα· Οὐεσπασιανὸς δὲ ὁ ἐπὶ τούτοις καὶ Τίτος καὶ ὅσοι μετὰ τούτους ἦρξαν—, ἵνα μὴ τοῦτο σπουδάζειν δόξωμεν· πλὴν ἐπιτρέχοντί γε καὶ συνελόντι εἰπεῖν, τὸ τῶν ἀρίστων 2.2.8 φιλοσόφων γένος καὶ εἰς Σεβῆρον διέτεινεν). ἀλλὰ εὐτυχές γε ὑπάρχει τοῖς βασιλεῦσι κατὰ τὴν συγγραφὴν, ὅτι τὸ κατ' ἀρετὴν ὑπερέχον ἀριθμεῖται τῷ κατὰ τὴν τύχην. νεμεσάτω δὲ μηδὲ εἷς, εἴ γε καὶ ἡμεῖς οὕτως ἀναγράφομεν τοὺς χρόνους· ἀφ' ὧν γε ἦν δυνατὸν συντεκμηριώσασθαι ἢ παραλαβεῖν τὴν προσήκουσαν ἀρχὴν, ἀπὸ τούτων εἰς τὸν λόγον ἐπιβησόμεθα.

<ΠΛΩΤΙΝΟΣ>.

Πλωτίνος ἦν ἐξ Αἰγύπτου φιλόσοφος. τὸ ἐξ Αἰγύπτου νῦν γράφων, καὶ τὴν πατρίδα προσθήσω. 3.1.2 Λυκῶ ταύτην ὀνομάζουσιν· καίτοι γε ὁ θεσπέσιος φιλόσοφος Πορφύριος τοῦτο οὐκ ἀνέγραψε, μαθητὴς τε αὐτοῦ γεγενῆσθαι λέγων, καὶ συνεσχολακέναι τὸν βίον ἅπαντα ἢ τὸν 3.1.3 πλεῖστον. τούτου Πλωτίνου θερμοὶ βωμοὶ νῦν, καὶ τὰ βιβλία οὐ μόνον τοῖς πεπαιδευμένοις διὰ χειρὸς ὑπὲρ τοὺς Πλατωνικοὺς λόγους, ἀλλὰ καὶ τὸ πολὺ πλῆθος, ἐὰν τι παρα3.1.4 κούση δογμάτων, ἐς αὐτὰ κάμπτεται. τὸν βίον αὐτοῦ πάντα Πορφύριος ἐξήνεγκεν, ὡς οὐδένα οἶόν τε ἦν πλέον εἰσφέρειν· ἀλλὰ καὶ πολλὰ τῶν βιβλίων ἐρμηνεύσας αὐτοῦ φαίνεται. 3.1.5 αὐτοῦ δὲ Πορφυρίου

βίον ἀνέγραψεν οὐδὲ εἷς, ὅσα γε [εἷς] ἡμᾶς εἰδέναι· ἀναλεγομένω δὲ ἐκ τῶν δοθέντων κατὰ τὴν ἀνάγνωσιν σημείων τοιαῦτα ὑπῆρχε τὰ περὶ αὐτόν.

<ΠΟΡΦΥΡΙΟΣ>.

Πορφυρίω Τύρος μὲν ἦν πατρίς, ἡ πρώτη τῶν ἀρχαίων Φοινίκων πόλις, καὶ πατέρες δὲ οὐκ ἄσημοι. 4.1.2 τυχὼν δὲ τῆς προσηκούσης παιδείας, ἀνά τε ἔδραμε τοσοῦτον καὶ ἐπέδωκεν, ὡς-Λογγίνου μὲν ἦν ἀκροατῆς-καὶ 4.1.3 ἐκόσμιε τὸν διδάσκαλον ἐντὸς ὀλίγου χρόνου. Λογγίνος δὲ κατὰ τὸν χρόνον ἐκείνον βιβλιοθήκη τις ἦν ἔμψυχος καὶ περιπατοῦν μουσεῖον, καὶ κρίνειν γε τοὺς παλαιοὺς ἐπετέτακτο, καθάπερ πρὸ ἐκείνου πολλοὶ τινες ἕτεροι, καὶ ὁ 4.1.4 ἐκ Καρίας Διονύσιος πάντων ἀριδιλότερος. Μάλχος δὲ κατὰ τὴν Σύρων πόλιν ὁ Πορφύριος ἐκαλεῖτο τὰ πρῶτα (τοῦτο δὲ δύναται βασιλέα λέγειν)· Πορφύριον δὲ αὐτὸν ὠνόμασε Λογγίνος, ἐς τὸ βασιλικὸν τῆς ἐσθῆτος παράσημον τὴν προσηγορίαν ἀποτρέψας. παρ' ἐκείνῳ δὴ τὴν ἄκραν ἐπαιδεύετο παιδείαν, γραμματικῆς τε εἰς ἄκρον ἀπάσης, ὡσπερ ἐκεῖνος, ἀφικόμενος καὶ ῥητορικῆς· πλὴν ὅσον οὐκ ἐπ' ἐκείνην 4.1.5 ἔνευσε, φιλοσοφίας γε πᾶν εἶδος ἐκματτόμενος. ἦν γὰρ ὁ Λογγίνος μακρῶ τῶν τότε ἀνδρῶν τὰ πάντα ἄριστος, καὶ τῶν βιβλίων τε αὐτοῦ πολὺ πλῆθος φέρεται, καὶ τὸ φερόμενον θαυμάζεται. καὶ εἴ τις κατέγνω τινὸς τῶν παλαιῶν, οὐ τὸ δοξασθὲν ἐκράτει πρότερον ἄλλ' ἢ Λογγίνου πάντως 4.1.6 ἐκράτει κρίσις. οὕτω δὲ ἀχθεῖς τὴν πρώτην παιδείαν καὶ ὑπὸ πάντων ἀποβλεπόμενος, τὴν μεγίστην Ῥώμην ἰδεῖν ἐπιθυμήσας, ἵνα κατάσχη διὰ σοφίας τὴν πόλιν, ἐπειδὴ τάχιστα εἰς αὐτὴν ἀφίκετο καὶ τῷ μεγίστῳ Πλωτίνῳ συνῆλθεν εἰς ὁμιλίαν, πάντων ἐπελάθετο τῶν ἄλλων, καὶ προσέθετο 4.1.7 φέρων ἑαυτὸν ἐκείνῳ. ἀκορέστως δὲ τῆς παιδείας ἐμφορούμενος καὶ τῶν πηγαίων ἐκείνων καὶ τεθειασμένων λόγων, χρόνον μὲν τινα εἰς τὴν ἀκρόασιν ἤρκεσεν, ὡς αὐτὸς φησιν, εἶτα ὑπὸ τοῦ μεγέθους τῶν λόγων νικώμενος, τό τε σῶμα καὶ τὸ ἄνθρωπος εἶναι ἐμίσησεν, καὶ διαπλεύσας εἰς Σικελίαν τὸν πορθμὸν τὴν Χάρυβδιν, ἥπερ Ὀδυσσεὺς ἀναπλευσαι λέγεται, πόλιν μὲν οὔτε ἰδεῖν ὑπέμεινεν, οὔτε ἀνθρώπων ἀκοῦσαι φωνῆς (οὕτω τὸ λυπούμενον αὐτῶν καὶ ἠδόμενον ἀπέθετο), συντείνας δὲ ἐπὶ Λιλύβαιον ἑαυτὸν (τὸ δὲ ἐστὶ τῶν τριῶν ἀκρωτηρίων τῆς Σικελίας τὸ πρὸς Λιβύην ἀνατεῖνον καὶ ὄρων), ἔκειτο καταστένων καὶ ἀποκαρτερῶν, τροφήν 4.1.8 τε οὐ προσιέμενος, καὶ ἀνθρώπων ἀλεείνων πάτον. οὐδ' ἀλαοσκοπιὴν ὁ μέγας εἶχε Πλωτίνος ἐπὶ τούτοις, ἀλλὰ κατὰ πόδας ἐπόμενος <καὶ ἀνιχνεύων> ἢ τὸν πεφευγότα νεανί σκον ἀναζητῶν, ἐπιτυγχάνει κειμένῳ, καὶ λόγων τε πρὸς αὐτὸν εὐπόρησεν τὴν ψυχὴν ἀνακαλουμένων ἄρτι διίπτασθαι τοῦ σώματος μέλλουσαν, καὶ τὸ σῶμα ἔρρωσεν ἐς κατοχὴν 4.1.9 τῆς ψυχῆς. καὶ ὁ μὲν ἔμπνους τε ἦν καὶ διανίστατο, ὁ δὲ τοὺς ῥηθέντας λόγους εἰς βιβλίον κατέθετο τῶν γεγραμμένων. τῶν δὲ φιλοσόφων τὰ ἀπόρρητα καλυπτόντων ἀσαφεία, καθάπερ τῶν ποιητῶν τοῖς μύθοις, ὁ Πορφύριος τὸ φάρμακον τῆς σαφηνείας ἐπαινέσας καὶ διὰ πείρας γευσάμεν 4.1.10 νος, ὑπόμνημα γράψας εἰς φῶς ἤγαγεν. αὐτὸς μὲν οὖν ἐπὶ τὴν Ῥώμην ἐπανήλθε, καὶ τῆς περὶ λόγους εἶχετο σπουδῆς ὥστε παρῆει καὶ εἰς τὸ δημόσιον κατ' ἐπίδειξιν· τὸ δὲ Πορφυρίου κλέος εἰς Πλωτίνον πᾶσα μὲν ἀγορά, πᾶσα δὲ πληθὺς ἀνέφερεν. ὁ μὲν γὰρ Πλωτίνος τῷ τε τῆς ψυχῆς οὐρανίῳ καὶ τῷ λοξῷ καὶ αἰνιγματώδει τῶν λόγων βαρὺς 4.1.11 ἐδόκει καὶ δυσήκοος· ὁ δὲ Πορφύριος, ὡσπερ Ἑρμαϊκὴ τις σειρὰ καὶ πρὸς ἀνθρώπους ἐπινεύουσα, διὰ ποικίλης παιδείας πάντα εἰς τὸ εὐγνωστον καὶ καθαρὸν ἐξήγγελλεν. αὐτὸς μὲν οὖν φησι (νέος δὲ ὢν ἴσως ταῦτα ἔγραψεν, ὡς 4.1.12 ἔοικεν), ἐπιτυχεῖν χρηστηρίῳ μηδενὶ τῶν δημοσίων· ἐν δὲ αὐτῷ τῷ βιβλίῳ καταγράφει,

καὶ μετὰ ταῦτα ἄλλα πραγ ματεύεται πολλά, ὅπως χρῆ τούτων ποιῆσθαι τὴν ἐπιμέλειαν. φησὶ δὲ καὶ δαιμόνιον τινα φύσιν ἀπὸ λουτροῦ τινος διῶξαι καὶ ἐκβαλεῖν· Καυσάθαν τοῦτον ἔλεγον οἱ ἐπιχώριοι. 4.2.1 Συμφοιτηταὶ μὲν οὖν, ὡς αὐτὸς ἀναγράφει, κράτιστοί τινες ὑπῆρχον, Ὀριγένης τε καὶ Ἀμέριος καὶ Ἀκυλῖνος, καὶ συγγράμματά γε αὐτῶν περιώζεται, λόγος δὲ αὐτῶν οὐδὲ εἷς· πολὺ γὰρ τὸ ἀκύθηρον, εἰ καὶ τὰ δόγματα ἔχει καλῶς, 4.2.2 καὶ ἐπιτρέχει τοῖς λόγοις. ἀλλ' ὁ γε Πορφύριος ἐπαινεῖ τοὺς ἄνδρας τῆς δεινότητος, πᾶσαν μὲν αὐτὸς ἀνατρέχων χάριν, μόνος δὲ ἀναδεικνύς καὶ ἀνακηρύττων τὸν διδάσκαλον, οὐδὲν δὲ παιδείας εἶδος παραλελοιπώς. ἔστι γοῦν ἀπορηῆσαι καθ' ἑαυτὸν καὶ θαυμάσαι, τί πλεῖον ἔστι τῶν ἐσπουδασμένων· πότερον τὰ εἰς ὕλην ῥητορικὴν τείνοντα, ἢ τὰ εἰς γραμματικὴν ἀκρίβειαν φέροντα, ἢ ὅσα τῶν ἀριθμῶν ἤρτηται, ἢ ὅσα νεύει πρὸς γεωμετρίαν, ἢ ὅσα πρὸς μουσικὴν ῥέπει. 4.2.3 τὰ δὲ εἰς φιλοσοφίαν, οὐδὲ τὰ περὶ λόγους καταληπτόν, οὔτε τὸ ἠθικὸν ἐφικτὸν λόγῳ· τὸ δὲ φυσικὸν καὶ θεουργὸν τελεταῖς ἀφείσθω καὶ μυστηρίοις· οὕτω παντομιγῆς τι πρὸς 4.2.4 ἅπασαν ἀρετὴν ὁ ἀνὴρ αὐτὸς χρῆμά τι γέγονεν. καὶ τὸ κάλλος αὐτοῦ τῶν λόγων, ἄν τις μᾶλλον ἢ *τὰ δόγματα 4.2.5 πλεον εἰς αὐτὰ ἀπιδῶν ἢ τὴν δύναμιν τοῦ λόγου. γάμοις τε ὁμιλήσας φαίνεται, καὶ πρὸς Μάρκελλάν γε αὐτοῦ γυναῖκα γενομένην βιβλίον φέρεται, ἣν φησὶν ἀγαγέσθαι καὶ ταῦτα οὖσαν πέντε μητέρα τέκνων, οὐχ ἵνα παῖδας ἐξ αὐτῆς ποιήσεται, ἀλλ' ἵνα οἱ γεγονότες παιδείας τύχωσιν· ἐκ φίλου 4.2.6 γὰρ ἦν αὐτοῦ τῆς γυναικὸς τὰ τέκνα προϋπάρξαντα. φαίνεται δὲ ἀφικόμενος εἰς γῆρας βαθύ· πολλὰς γοῦν τοῖς ἤδη προπεπραγματευμένοις βιβλίοις θεωρίας ἐναντίας κατέλιπεν, περὶ ὧν οὐκ ἔστιν ἕτερον τι δοξάζειν, ἢ ὅτι προῖων ἕτερα ἐδόξασεν. ἐν Ῥώμῃ δὲ λέγεται ἔμεταλαχεῖν τὸν βίον. 4.3.1 Κατὰ τούτους ἦσαν τοὺς χρόνους καὶ τῶν ῥητορικῶν οἱ ἐπ' Ἀθήνησι προεστῶτες Παῦλός τε καὶ Ἀνδρόμαχος ἐκ Συρίας. τοὺς τε χρόνους ἐς Γαλλίηνόν τε καὶ Κλαύδιον εἰκάζειν συνέβαινε, Τάκιτόν τε καὶ Αὐρηλιανὸν καὶ Πρόβον, καθ' οὓς ἦν καὶ Δέξιππος ὁ τὴν χρονικὴν ἱστορίαν συγγράψας, ἀνὴρ ἀπάσης παιδείας τε καὶ δυνάμεως λογικῆς ἀνάπλεως.

ἸΑΜΒΛΙΧΟΣ.

Μετὰ τούτους ὀνομαστότατος ἐπιγίνεται φιλόσοφος Ἰάμβλιχος, ὃς ἦν καὶ κατὰ γένος μὲν ἐπιφανὴς καὶ τῶν ἀβρῶν καὶ τῶν εὐδαιμόνων· πατὴρ δὲ ἦν αὐτῷ Χαλκίς· κατὰ τὴν Κοίλην προσαγορευομένην ἔστιν ἡ πόλις. 5.1.2 οὗτος Ἀνατολίῳ τῶν κατὰ Πορφύριον τὰ δευτέρα φερομένων συγγενόμενος, πολὺ γε ἐπέδωκε καὶ εἰς ἄκρον φιλοσοφίας ἤκμασεν· εἶτα μετ' Ἀνατόλιον Πορφυρίῳ προσθεὶς ἑαυτόν, οὐκ ἔστιν ὅ τι καὶ Πορφυρίου διήνεγκεν, πλὴν 5.1.3 ὅσον κατὰ τὴν συνθήκην καὶ δύναμιν τοῦ λόγου. οὔτε γὰρ εἰς ἀφροδίτην αὐτοῦ καὶ χάριν τὰ λεγόμενα βέβαπται, οὔτε ἔχει λευκότητά τινα καὶ τῷ καθαρῷ καλλωπίζεται· οὐ μὴν οὐδὲ ἀσαφῆ παντελῶς τυγχάνει, οὐδὲ κατὰ τὴν λέξιν ἡμαρτημένα, ἀλλ' ὥσπερ ἔλεγεν περὶ Ξενοκράτους ὁ Πλάτων, 5.1.4 ταῖς Ἑρμαϊκαῖς οὐ τέθυται Χάρισιν. οὐκ οὐκ κατέχει τὸν ἀκροατὴν καὶ γοητεύει πρὸς τὴν ἀνάγνωσιν, ἀλλ' ἀποστρέφειν καὶ ἀποκναίειν τὴν ἀκοὴν ἔοικεν. δικαιοσύνην δὲ ἀσκήσας, εὐηκοῖας ἔτυχε θεῶν τσαούτης, ὥστε πλῆθος μὲν ἦσαν οἱ ὁμιλοῦντες, πανταχόθεν δὲ ἐφοίτων οἱ παιδείας ἐπιθυμοῦντες· ἦν δὲ ἐν αὐτοῖς τὸ κάλλιστον δύσκριτον. 5.1.5 Σώπατρος γὰρ ἦν ὁ ἐκ Συρίας, ἀνὴρ εἰπεῖν τε καὶ γράψαι δεινότατος, Αἰδέσιός τε καὶ Εὐστάθιος ἐκ Καππαδοκίας, ἐκ δὲ τῆς Ἑλλάδος Θεόδωρός τε καὶ Εὐφράσιος, οἱ κατ' ἀρετὴν ὑπερέχοντες, ἄλλοι τε πλῆθος, οὐ πολὺ λειπόμενοι κατὰ τὴν ἐν λόγοις δύναμιν, ὥστε θαυμαστὸν ἦν ὅτι πᾶσιν ἐπῆρκει· 5.1.6 καὶ γὰρ ἦν πρὸς ἅπαντας

ἄφθονος. ὀλίγα μὲν οὖν χωρὶς τῶν ἐταίρων καὶ ὁμιλητῶν ἔπραττεν ἐφ' ἑαυτοῦ, τὸ θεῖον σεβασζόμενος· τὰ δὲ πλεῖστα τοῖς ἐταίροις συνῆν, τὴν μὲν δίαιταν ὡν εὐκόλος καὶ ἀρχαῖος, τῇ δὲ παρὰ πότον ὁμιλία τοὺς παρ5.1.7 ὄντας καθηδύνων καὶ διαπιπλὰς ὡσπερ νέκταρος. οἱ δέ, ἀλήκτως ἔχοντες καὶ ἀκορέστως τῆς ἀπολαύσεως, ἠνώχλουν αὐτῷ συνεχῶς, καὶ προσθησάμενοί γε τοὺς ἀξιους λόγου, πρὸς αὐτὸν ἔφασκον· "τί δῆτα μόνος, ὦ διδάσκαλε θεϊότατε, καθ' ἑαυτὸν τινα πράττεις, οὐ μεταδιδούς τῆς τελεω5.1.8 τέρας σοφίας ἡμῖν; καίτοι γε ἐκφέρεται πρὸς ἡμᾶς λόγος ὑπὸ τῶν σῶν ἀνδραπόδων, ὡς εὐχόμενος τοῖς θεοῖς μετεωρίζῃ μὲν ἀπὸ τῆς γῆς πλέον ἢ δέκα πήχεις εἰκάζεσθαι· τὸ σῶμα δέ σοι καὶ ἡ ἐσθῆς εἰς χρυσοειδές τι κάλλος ἀμείβεται, παυομένῳ δὲ τῆς εὐχῆς σῶμά τε γίνεται [καί] τῷ πρὶν εὐχεσθαι ὁμοιον, καὶ κατελθὼν ἐπὶ τῆς γῆς τὴν πρὸς ἡμᾶς ποιῆ συν5.1.9 ουσίαν." οὐ τι μάλα γελασειῶν, ἐγέλασεν ἐπὶ τούτοις τοῖς 5.1.10 λόγοις Ἰάμβλιχος. ἀλλ' εἰπὼν πρὸς αὐτούς, ὡς "ὁ μὲν ἀπατήσας ἡμᾶς οὐκ ἦν ἄχαρις, ταῦτα δὲ οὐχ οὕτως ἔχει· τοῦ λοιποῦ δὲ οὐδὲν χωρὶς ὑμῶν πεπράξεται" τοιαῦτα ἐπεδεί5.1.11 ξατο· εἰς δὲ τὸν ταῦτα γράφοντα ἦλθεν παρὰ τοῦ διδασκάλου Χρυσανθίου τοῦ ἐκ Σάρδεων. ἐκεῖνος δὲ ἦν Αἰδεσίου μαθητής, Αἰδέσιος δὲ ἀνὰ τοὺς πρώτους Ἰαμβλίχου, καὶ 5.1.12 τῶν ταῦτα πρὸς αὐτὸν εἰρηκότων. ἔλεγεν οὖν ἐπιδείξεις αὐτοῦ μεγάλας τῆς θεϊότητος γεγενῆσθαι τάσδε. ἥλιος μὲν ἐφέρετο πρὸς τοῦ Λέοντος ὄρια, ἠνίκα συνανατέλλει τῷ καλουμένῳ Κυνί, καὶ θυσίας καιρὸς ἦν· ἡ δὲ εὐτρέπιστο ἔν 5.1.13 τινι τῶν ἐκείνου προαστείων. ὡς δὲ τὰ πάντα εἶχε καλῶς, <καί> ἐπὶ τὴν πόλιν ὑπέστρεφον, βάδην καὶ σχολαίως προϊόντες (καὶ γὰρ διάλεξις ἦν αὐτοῖς περὶ θεῶν τῇ θυσίᾳ πρέπουσα) τὸν νοῦν ἐπιστήσας ὁ Ἰάμβλιχος μεταξὺ διαλεγόμενος, ὡσπερ ἀποκοπεῖς τὴν φωνήν, καὶ τὰ ὄμματα εἰς τὴν γῆν ἀτρεμίζοντα χρόνον τινὰ ἐρείσας, ἀνά τε ἔβλεψεν εἰς τοὺς ἐταίρους, καὶ πρὸς αὐτούς ἐξεβόησε· "ἄλλην ὁδὸν πορευώ5.1.14 μεθα· νεκρὸς γὰρ ἐντεῦθεν ἔναγχος παρακεκόμισται." ὁ μὲν οὖν ταῦτα εἰπὼν ἄλλην ἐβάδιζε καὶ ἦτις ἐφαίνετο καθαρωτέρα, καὶ σὺν αὐτῷ τινὲς ὑπέστρεφον, ὅσοις τὸ καταλιπεῖν τὸν διδάσκαλον αἰσχύνῃς ἀξιον ἔδοξεν· οἱ δὲ πλείους καὶ φιλονεικότεροι τῶν ἐταίρων, ἐν οἷς καὶ ὁ Αἰδέσιος ἦν, ἔμειναν αὐτοῦ, τὸ πρᾶγμα ἐπὶ τερατείαν φέροντες, καὶ τὸν ἔλεγον 5.1.15 ὡσπερ κύνες ἀνιχνεύοντες. καὶ μετὰ μικρὸν ἐπανήεσαν οἱ θάψαντες τὸν τετελευτηκότα· οἱ δὲ οὐδὲ οὕτως ἀπέστησαν, ἀλλ' εἰρώτησαν εἰ ταύτην εἶεν παρεληλυθότες τὴν ὁδόν· οἱ δέ, "ἀναγκαῖον ἦν", ἄλλην γὰρ οὐκ ἔφασαν ἔχειν. 5.2.1 Ἔτι δὲ τούτου θειωδέστερον συνεμαρτύρουν, ὡς ἐνοχλοῖ ἡ μὲν <τῶν ὁμιλητῶν πληθὺς> αὐτῷ πολλακίς, μικρὸν τοῦτο εἶναι φάσκοντες καὶ ὀσφρήσεως ἴσως που πλεονέκτημα, βούλεσθαι δὲ διάπειραν λαβεῖν ἐτέρου μείζονος· ὁ δὲ πρὸς αὐτούς "ἀλλ' οὐκ ἐπ' ἐμοί γε τοῦτο" ἔλεγεν, "ἀλλ' ὅ5.2.2 ταν καιρὸς ἦ". μετὰ δὲ χρόνον τινὰ δόξαν αὐτοῖς ἐπὶ τὰ Γάδαρα· θερμὰ δὲ ἐστὶ λουτρὰ τῆς Συρίας, τῶν γε μετὰ τὴν Ῥωμαϊκὴν ἐν Βαΐαις δεύτερα, ἐκείνοις δὲ οὐκ ἔστιν ἕτερα παραβαλέσθαι· πορεύονται δὲ εἰς τὰ Γάδαρα κατὰ τὴν ὥραν τοῦ ἔτους. ὁ μὲν ἐτύγχανε λούμενος, οἱ δὲ καὶ συνελοῦντο, καὶ περὶ τῶν αὐτῶν ἐνέκειντο. μειδιάσας δὲ ὁ Ἰάμβλιχος, "ἀλλ' οὐκ εὐσεβὲς μὲν," ἔφη "ταῦτα ἐπιδεί5.2.3 κνυσθαι, ὑμῶν δὲ ἔνεκε πεπράξεται." <καί> τῶν θερμῶν κρηνῶν δύο, τὰς μικροτέρας μὲν, τῶν δὲ ἄλλων χαριεστέρας, ἐκέλευσεν ἐκπυθάνεσθαι τοὺς ὁμιλητὰς παρὰ τῶν ἐπιχωρίων ὅπως ἐκ παλαιοῦ προσωνομάζοντο. οἱ δὲ τὸ προσ ταχθὲν ἐπιτελέσαντες, "ἀλλ' οὐκ ἔστι γε πρόφασις;" εἶπον, "ἀλλ' αὕτη μὲν Ἔρωσ καλεῖται, τῇ παρακειμένη δὲ Ἄντῃ5.2.4 ρως ὄνομα." ὁ δὲ εὐθὺς ἐπιψάσας τοῦ ὕδατος (ἐτύγχανε δὲ ἐπὶ τῆς κρηπίδος κατὰ τὴν ὑπέρκλυσιν καθήμενος), καὶ βραχέα τινὰ προσειπὼν, ἐξεκάλεσεν ἀπὸ τῆς κρήνης κάτω5.2.5 θεν παιδίον. λευκὸν ἦν τὸ παιδίον καὶ μετρίως εὐμέγεθες, καὶ

χρυσοειδεῖς αὐτῶ κόμαι τὰ μετάφρυνα καὶ τὰ στέρνα περιέστιλβον, καὶ ὄλον ἐώκει λουομένω τε καὶ λελουμένω. καταπλαγέντων δὲ τῶν ἐταίρων, "ἐπὶ τὴν ἐχομένην" εἶπεν 5.2.6 "κρήνην ἴωμεν," καὶ ἠγεῖτο ἀπιών, καὶ σύννους ἦν. εἶτα κάκει τὰ αὐτὰ δράσας, ἐξεκάλεσεν ἕτερον Ἔρωτα τῶ προτέρω παραπλήσιον ἅπαντα, πλὴν ὅσον αἰ κόμαι μελάντεραί τε καὶ ἠλιῶσαι κατεκέχυντο. καὶ περιεπλέκετό γε ἀμφοτέρα αὐτῶ τὰ παιδιά, καὶ καθάπερ γνησίου τινὸς πατρὸς ἐμφύντα περιείχετο. ὁ δὲ ἐκεῖνά τε ταῖς οἰκείαις ἀπέδωκε λήξεσιν, καί, 5.2.7 σεβαζομένων τῶν ἐταίρων, ἐξήει λουσάμενος. οὐδὲν μετὰ τοῦτο ἐζήτησεν ἢ τῶν ὁμιλητῶν πληθῆς, ἀλλὰ ἀπὸ τῶν φανέντων δειγμάτων, ὥσπερ ὑπ' ἀρρήκτου ῥυτῆρος εἴλκοντο, καὶ πᾶσιν ἐπίστευον. ἐλέγετο δὲ καὶ παραδοξότερα καὶ τερατωδέστερα, ἐγὼ δὲ τούτων ἀνέγραφον οὐδέν, σφαλερόν τι καὶ θεομισὲς πρᾶγμα ἠγούμενος εἰς συγγραφὴν στάσιμον καὶ πεπηγυῖαν ἐπεισάγειν ἀκοὴν διεφθαρμένην καὶ 5.2.8 ῥέουσιν. ἀλλὰ καὶ ταῦτα γράφω δεδοικῶς ἀκοὴν οὔσαν, πλὴν ὅσαγε ἔπομαι ἀνδράσιν, οἷ, τοῖς ἄλλοις ἀπιστοῦντες, πρὸς τὴν τοῦ φανέντος αἴσθησιν συνεκάμφθησαν. οὐδεὶς δὲ 5.2.9 αὐτοῦ τῶν ἐταίρων ἀνέγραψεν, ὅσα γε ἡμᾶς εἰδέναι· τοῦτο δὲ εἶπον μετρίως, Αἰδεσίου φήσαντος μήτε αὐτὸν γεγραφέναι, μήτε ἄλλον τινὰ τετολημέναι. 5.3.1 Κατὰ τοὺς Ἰαμβλίχου καιροὺς ἦν καὶ ὁ διαλεκτικώτατος Ἀλύπιος, ὃς ἔτυχε μὲν σώματος μικροτάτου, καὶ τὸ σῶμα πυγμαῖον παρέβαιεν ἐλάχιστον, ἐκινδύνευε δὲ καὶ τὸ φαῖ5.3.2 νόμενον σῶμα ψυχὴ καὶ νοῦς εἶναι· οὕτω τὸ φθειρόμενον οὐκ ἐπέδωκεν εἰς μέγεθος, δαπανηθὲν εἰς τὸ θεοειδέστερον. ὥσπερ οὖν ὁ μέγας Πλάτων φησὶ τὰ θεῖα σώματα τὸ ἀνάπαλιν ἔχειν ἐγκείμενα ταῖς ψυχαῖς, οὕτως ἂν τις εἴποι κάκεινον ἐμβεβηκέναι τῇ ψυχῇ καὶ συνέχεσθαι καὶ κρατεῖσθαι 5.3.3 ἢ παρά του κρείττονος. ζηλωτὰς μὲν οὖν εἶχεν πολλοὺς ὁ Ἀλύπιος, ἀλλ' ἢ παιδεύσεις ἦν μέχρι συνουσίας μόνης, βιβλίον δὲ προέφερον οὐδὲ εἶς· ὥστε μάλα ἀσμένως πρὸς τὸν Ἰάμβλιχον ἀπέτρεχον, ὡς ἐκ πηγῆς ὑπερβλυζούσης, οὐ μενούσης καθ' ἑαυτήν, ἐμφορησόμενοι καὶ πιούμενοι. κατὰ δὲ τὸ κλέος ἀμφοῖν αὐξόμενον ἄνω καὶ συνέτυχόν ποτε ἀλλήλοις ἢ συνήντησαν ὥσπερ ἀστέρες, καὶ περιεκαθέσθη 5.3.4 γε αὐτοὺς θέατρον οἷον εἰκάσαι μεγάλου μουσείου. Ἰαμβλίχου δὲ τὸ ἐπερωτηθῆναι μᾶλλον ὑπομείναντος ἢ τὸ ἐπερωτᾶν, ὁ Ἀλύπιος παρὰ πᾶσαν ὑπόνοιαν ἀφείξ ἅπασαν φιλόσοφον ἐρώτησιν, τοῦ δὲ θεάτρον γενόμενος, "εἰπέ μοι, φιλόσοφε," πρὸς αὐτὸν ἔφη "ὁ πλούσιος ἢ ἄδικος ἢ ἀδίκου κληρονόμος, ναὶ ἢ οὐ; τούτων γὰρ μέσον οὐδέν." ὁ δὲ τὴν πληγὴν τοῦ λόγου μισήσας, "ἀλλ' οὐχ οὗτός γε," ἔφη "θαυμασιώτερε πάντων ἀνδρῶν, ὁ τρόπος τῆς ἡμετέρας διαλέξεως, εἴ τω τι περιττόν ἐστι κατὰ τὰ ἐκτός, ἀλλ' εἴ τι πλεονάζει κατὰ τὴν οἰκείαν ἀρετὴν φιλοσόφω καὶ πρέ5.3.5 πουσαν." ταῦτα εἰπὼν ἀπεχώρησεν, καί, διαναστάντος, οὐκ ἦν ὁ σύλλογος. ἀπελθὼν δὲ καὶ γενόμενος ἐφ' ἑαυτοῦ, καὶ τὴν ὀξύτητα θαυμάσας, πολλάκις τε ἰδίᾳ συνέτυχεν αὐτῶ, καὶ οὕτως ὑπερηγάσθη τὸν ἄνδρα τῆς ἀκριβείας 5.3.6 καὶ συνέσεως, ὥστε καὶ ἀπελθόντος βίον συνέγραψε. καὶ ἐνέτυχεν ὁ ταῦτα γράφων τοῖς γεγραμμένοις· τὰ γεγραμμένα δὲ ὑπὸ τῆς συνθήκης ἐμελαίνετο, καὶ νέφος αὐτοῖς ἐπέτρεχε βαθύ, οὐ τι δι' ἀσάφειαν τῶν λεγομένων, ἀλλὰ διδάσκαλον εἶχε τῶν Ἀλυπίου λόγον μακρόν τινα, καὶ δια5.3.7 λέξεων οὐ προσὴν μνήμη λόγον ἐχουσῶν. ἀποδημίας τε εἰς τὴν Ῥώμην ἔφραζε τὸ βιβλίον, αἷς οὔτε αἰτία προσὴν, οὔτε τὸ τῆς ψυχῆς συνεφαίνετο μέγεθος. ἀλλ' ὅτι μὲν εἶποντο πολλοὶ τεθηπότες τὸν ἄνδρα παραδηλοῦται· ὁ τι δὲ εἶπεν 5.3.8 ἢ ἔπραξεν ἀξιόλογον, οὐκ ἐπιφαίνεται· ἀλλ' ἔοικεν ὁ θαυμάσιος Ἰάμβλιχος ταῦτὸν πεπονθέναι τοῖς γραφικοῖς, οἱ τοὺς ἐν ὥρᾳ γράφοντες, ὅταν χαρίσασθαι τι παρ' ἑαυτῶν εἰς τὴν γραφὴν βουληθῶσιν, τὸ πᾶν εἶδος τῆς ὁμοιώσεως διαφθεῖρουσιν, ὥστε ἅμα τε τοῦ παραδείγματος ἡμαρτη5.3.9 κέναι καὶ τοῦ

κάλλους. οὕτω κάκεινος ἐπαινέσαι προελόμενος διὰ τὴν ἀλήθειαν, τὸ μὲν μέγεθος ἐμφαίνει τῶν καθ' ἑαυτὸν ἐν τοῖς δικαστηρίοις κολάσεων καὶ ἀτυχημάτων, αἰτίας δὲ ἐπὶ τούτοις ἢ προφάσεις οὔτε πεφυκῶς ἐξηγεῖσθαι πολιτικῶς, οὔτε προελόμενος, τὸν πάντα χαρακτῆρα συνέχεε τοῦ βίου, μόλις τοῦτο καταλιπὼν τοῖς ὀξυδορκοῦσι ξυλλαβεῖν, ὅτι τὸν ἄνδρα ἐθαύμαζεν, καὶ διαφερόντως αὐτοῦ τὴν τε παρὰ τὰ δεινὰ καρτερίαν καὶ τὸ ἀνέκπληκτον, τὴν 5.3.10 τε ἐν τοῖς λόγοις ὀξύτητα καὶ ἴτομήν κατεσκευάζετο. ἔξ Ἀλεξανδρείας δὲ οὗτος ἦν. καὶ τὰ μὲν εἰς Ἀλύπιον ταῦτα. καὶ ἐτελευτα γέ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ γηραιός, Ἰάμβλιχος τε ἐπ' αὐτῷ, πολλὰς ρίζας τε καὶ πηγὰς φιλοσοφίας ἀφείς. ταύτης ὁ ταῦτα γράφων τῆς φορᾶς εὐτύχησεν. ἄλλοι μὲν γὰρ ἀλλαχοῦ τῶν εἰρημένων ὁμιλητῶν διεκρίθησαν εἰς ἅπασαν τὴν Ῥωμαϊκὴν ἐπικράτειαν· Αἰδέσιος δὲ κατέλαβε τὸ Μῦσιον Πέργαμον.

ΑΙΔΕΣΙΟΣ.

Ἐκδέχεται δὲ τὴν Ἰαμβλίχου διατριβὴν καὶ ὁμιλίαν ἐς τοὺς ἐταίρους Αἰδέσιος ὁ ἐκ Καππαδοκίας. ἦν δὲ τῶν εὖ γεγονότων εἰς ἄκρον, πλοῦτος δὲ οὐχ ὑπὴν τῷ γένει πολὺς, καὶ ὁ γέ πατήρ αὐτὸν ἐκπέμψας ἐπὶ παιδείαν χρηματιστικὴν ἐκ Καππαδοκίας ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα, εἶτα ἐκδεχόμενος ὡς θησαυρὸν ἐπὶ τῷ παιδί εὐρήσων, ἐπειδὴ ποτε, ἐπανελθόντος, φιλοσοφοῦντα ἤσθετο, τῆς οἰκίας ὡς 6.1.2 ἀχρεῖον ἀπήλαυε. καὶ ἐκδιώκων "τί γάρ" ἔφη "σοφία ὠφελεῖ;" ὁ δὲ ὑποστραφεῖς "οὐ μικρά, πάτερ," ἔφη, "πατέρα καὶ διώκοντα προσκυνεῖν." καὶ τοῦτο ἀκούσας ὁ πατήρ, 6.1.3 ἀνά τε ἐκαλέσατο τὸν παῖδα, καὶ τὸ ἦθος ἐθαύμασε. καὶ ὅλον ἐπιδοὺς ἑαυτὸν ἀνέθηκε φέρων ἐς τὴν ἔτι λειπομένην παιδείαν. καὶ ὁ μὲν τὸν παῖδα προπέμψας εὐθυμος ἦν, καὶ περιέχαιρεν, ὡς θεοῦ γεγονῶς μᾶλλον ἢ ἀνθρώπου πατήρ. 6.1.4 Ὁ δὲ τοὺς ἄλλους ἅπαντας παραδραμών, ὅσοι τῶν τότε ἦσαν εὐκλεέστεροι καὶ ὧν ἐτύγχανεν ἀκηκῶς, καὶ πείρα τὴν σοφίαν συλλεξάμενος, ἐπὶ τὸν ἐρικυδέστατον Ἰαμβλίχον οὐ μακρὰν ὁδὸν ἐκ Καππαδοκίας εἰς Συρίαν συνέτεινε καὶ διήνυεν. ὡς δὲ εἶδέν τε τὸν ἄνδρα καὶ ἤκουσε λέγοντος, ἐξεκρέματο τῶν λόγων, καὶ τῆς ἀκροάσεως οὐκ ἐνεπίπλατο· ἐς ὃ τελευτῶν Αἰδέσιός* τε ἐγένετο καὶ μικρὸν ἀποδέων Ἰαμβλίχου, πλὴν ὅσα γέ εἰς θειασμὸν Ἰαμβλίχου 6.1.5 φέρει. τούτων γὰρ οὐδὲν εἶχομεν ἀναγράφειν, ὅτι τὸ μὲν ἐπέκρυπτεν ἴσως Αἰδέσιος αὐτὸς διὰ τοὺς χρόνους (Κωνσταντῖνος γὰρ ἐβασίλευε, τὰ τε τῶν ἱερῶν ἐπιφανέστατα καταστρέφων καὶ τὰ τῶν χριστιανῶν ἀνεγείρων οἰκήματα), τὰ δὲ ἴσως καὶ τῶν ὁμιλητῶν ἄριστον πρὸς μυστηριώδη τινὰ σιωπὴν καὶ ἱεροφαντικὴν ἐχεμυθίαν ἐπιρρεπὲς ἦν καὶ συνε6.1.6 κέκλιτο. ὁ γοῦν ταῦτα γράφων ἐκ παιδὸς ἀκροατῆς Χρυσανθίου γενόμενος, μόλις εἰς εἰκοστὸν ἔτος ἠξιοῦτο τῶν ἀληθεστέρων, οὕτω μέγα τι χρῆμα εἰς ἡμᾶς τῆς Ἰαμβλίχου φιλοσοφίας διετάθη καὶ συμπαρέτεινε τῷ χρόνῳ. 6.2.1 Ἰαμβλίχου δὲ καταλιπόντος τὸ ἀνθρώπειον, ἄλλοι μὲν ἀλλαχῆ διεσπάρησαν, καὶ οὐδεὶς ἦν ἔξω φήμης καὶ ἄγνωστος. Σώπατρος δὲ ὁ πάντων δεινότερος, διὰ τε φύσεως ὕψος καὶ ψυχῆς μέγεθος, οὐκ ἐνεγκῶν τοῖς ἄλλοις ἀνθρώποις ὁμιλεῖν, ἐπὶ τὰς βασιλικὰς αὐλὰς ἔδραμεν ὀξὺς, ὡς τὴν Κωνσταντίνου πρόφασίν τε καὶ φορὰν τυραννήσων καὶ μετα6.2.2 στήσων τῷ λόγῳ. καὶ ἐς τοσοῦτόν γε ἐξίκετο σοφίας καὶ δυνάμεως, ὡς ὁ μὲν βασιλεὺς ἐαλώκει τε ὑπ' αὐτῷ, καὶ δημοσίᾳ συνέδρον εἶχεν, εἰς τὸν δεξιὸν καθίζων τόπον, ὃ καὶ ἀκοῦσαι 6.2.3 καὶ ἰδεῖν ἄπιστον. οἱ δὲ παραδυναστεύοντες ῥηγνύμενοι τῷ φθόνῳ πρὸς βασιλείαν ἄρτι φιλοσοφεῖν μεταμανθάνουσαν, τὸν Κερκώπων ἐπετήρουν καιρὸν (οὐ τὸν Ἡρακλέα καθεύδοντα μόνον, ἀλλὰ καὶ τὴν ἄλογον ἐγρηγορυῖαν Τύχην) καὶ συλλόγους τε λαθραίους ἐποιοῦντο, καὶ οὐκ ἔστι καθ' ὅτι 6.2.4 μέρος τῆς κακοδαίμονος

ἐπιβουλῆς ἡμέλουν. ὥσπερ οὖν ὅτε ἐπὶ τοῦ παλαιοῦ καὶ μεγάλου Σωκράτους ἀπάντων Ἀθηναίων (εἰ καὶ δῆμος ἦσαν) οὐκ ἄν τις ἐτόλμησε κατηγορίαν καὶ γραφήν, ὃν γε ὤντο πάντες Ἀθηναῖοι περιπατοῦν ἄγαλμα σοφίας τυγχάνειν, εἰ μὴ μέθη καὶ παραφροσύνη καὶ τὸ τῶν Διονυσίων τῆς ἑορτῆς καὶ παννυχίδος ἀνειμένον, ὑπὸ γέλωτος καὶ ὀλιγωρίας καὶ τῶν εὐκόλων καὶ σφαλερῶν παθῶν ἐπὶ τοῖς ἀνθρώποις ἐξευρημένων, πρῶτος Ἀριστοφάνης ἐπὶ διεφθαρμέναις ψυχαῖς τὸν γέλωτα ἐπεισαγαγὼν καὶ τὰ ὑπὸ τῆς σκηνῆς κινήσας ὑπορχήματα, τότε θέατρον ἀνέπεισεν, ἐπὶ τοσαύτῃ σοφίᾳ ψυλλῶν πηδήματα καταμωκώμενος, καὶ νεφελῶν διαγράφων εἶδη καὶ σχήματα καὶ ἄλλα ὅσα κωμωδία ληρεῖν 6.2.5 εἴωθεν εἰς γέλωτος κίνησιν. ὡς δὲ εἶδον ἐγκεκλικὸς πρὸς τὴν ἡδονὴν τὸ θέατρον, κατηγορίας ἤψαντό τινες, καὶ τὴν ἀσεβῆ γραφήν εἰς ἐκεῖνον ἐτόλμησαν, καὶ δῆμος ὅλος ἐπ' ἀν6.2.6 δρὸς ἠτύχει φόνω. ἔστι γὰρ ἐκ τῶν χρόνων λογιζομένω συλλαβεῖν ὅτι, Σωκράτους ἀπελθόντος βιαίως, οὐδὲν ἔτι λαμπρὸν Ἀθηναίοις ἐπράχθη, ἀλλ' ἢ τε πόλις ὑπέδωκεν, καὶ διὰ τὴν πόλιν τὰ τῆς Ἑλλάδος ἅπαντα συνεφάρη 6.2.7 οὕτω καὶ τότε συνορᾶν ἐξῆν τὸ κατὰ Σώπατρον ἐπιβούλευμα. ἢ μὲν γὰρ Κωνσταντινούπολις, τὸ ἀρχαῖον Βυζάντιον, κατὰ μὲν τοὺς παλαιούς χρόνους Ἀθηναίοις παρεῖχε τὴν σιτοπομπίαν, καὶ περιττὸν ἦν τὸ ἐκεῖθεν ἀγώγιμον 6.2.8 ἐν δὲ τοῖς καθ' ἡμᾶς καιροῖς, οὐδὲ τὸ ἀπ' Αἰγύπτου πλῆθος τῶν ὀλκάδων, οὐδὲ τὸ ἐξ Ἀσίας ἀπάσης, Συρίας τε καὶ Φοινίκης καὶ τῶν ἄλλων ἐθνῶν συμφερόμενον πλῆθος σίτου, κατὰ ἀπαγωγὴν φόρου, ἐμπλήσαι καὶ κορέσαι τὸν μεθύοντα δύναται δῆμον, ὃν Κωνσταντῖνος, τὰς ἄλλας χηρώσας πόλεις ἀνθρώπων, εἰς τὸ Βυζάντιον μετέστησε, καὶ πρὸς τοὺς ἐν τοῖς θεάτροις κρότους παραβλυζόντων κραιπάλης ἀνθρώπων ἑαυτῷ συνεστήσατο, σφαλλομένων ἀνθρώπων ἀγαπήσας ἐγκώμια καὶ μνήμην ὀνόματος, τῶν μόλις ὑπὸ 6.2.9 εὐηθείας φθεγγομένων τούνομα· συμβέβηκε δὲ καὶ τῇ θέσει τοῦ Βυζαντίου μηδὲ εἰς πλοῦν ἀρμόζειν τῶν καταφερομένων πλοίων, ἂν μὴ καταπνεύσει νότος ἀκραιῆς καὶ ἄμικτος, καὶ τότε δὴ τοῦ πολλάκις συμβαίνοντος κατὰ τὴν ὥρων φύσιν συμβάντος, ὃ τε δῆμος ὑπὸ λιμοῦ παρεθέντες συνήεσαν εἰς τὸ θέατρον, καὶ σπάνις ἦν τοῦ μεθύοντος ἐπαίνου, καὶ 6.2.10 τὸν βασιλέα κατεῖχεν ἀθυμία. καὶ οἱ πάλοι βασκαίνοντες, εὐρηκέναι καιρὸν ἡγούμενοι κάλλιστον, "ἀλλὰ Σώπατρός γε," ἔφασαν "ὁ παρὰ σοῦ τιμώμενος κατέδησε τοὺς ἀνέμους δι' ὑπερβολὴν σοφίας, ἦν καὶ αὐτὸς ἐπαινεῖς, καὶ δι' ἦν 6.2.11 ἔτι τοῖς βασιλείοις ἐγκάθηται θρόνοις." καὶ ὁ Κωνσταντῖνος ταῦτα ἀκούσας καὶ συμπεισθεῖς, κατακοπήναι κελεύει τὸν ἄνδρα, καὶ ἐγίνετο διὰ τοὺς βασκαίνοντας ταῦτα θάττον 6.2.12 ἢ ἔλέγετο. ὁ δὲ τῶν κακῶν ἀπάντων αἴτιος ἦν Ἀβλάβιος, ἔπαρχος μὲν τῆς βασιλικῆς αὐλῆς, ὑπὸ Σωπάτρου δὲ παρευδοκιμούμενος ἀπήγχετο. ἐμοὶ δέ, ὥσπερ προεῖρηται, πεπαιδευμένων ἀνδρῶν εἰς πᾶσαν παιδείαν ἀναγράφοντι βίους, τὰ εἰς τὴν ἐμὴν ἀκοὴν σωζόμενα, διάφορον οὐδὲν εἰ καὶ τῶν εἰς αὐτοὺς ἐξημαρτηκῶν βραχέα τινὰ ἐπιδράμοιμι. 6.3.1 Ἀβλαβίῳ τῷ τὸν φόνον ἐργασαμένῳ γένος ἦν ἀδοξότατον, καὶ τὰ ἐκ πατέρων τοῦ μετρίου καὶ φαύλου ταπεινότερα. καὶ λόγος τε ὑπὲρ αὐτοῦ τοιοῦτος διασώζεται, καὶ οὐδεὶς τοῖς λεγομένοις ἀντέλεγεν. τῶν ἐξ Αἰγύπτου τις περὶ τὸ καλούμενον μάθημα συντεταμένων, παρελθὼν εἰς τὴν πόλιν (ἱκανοὶ δὲ εἰσιν Αἰγύπτιοι καὶ δημοσία μετ' ὀλιγω6.3.2 ρίας ἐν ταῖς ἀποδημίαις ἀσχημονεῖν· εἰκὸς δὲ αὐτοὺς καὶ οἴκοθεν οὕτω παιδεύεσθαι), παρελθὼν δὲ ὅμως, εἰς τὸ πολυτελέστερον ὠθεῖται τῶν καπηλείων, καὶ ξηρός τε εἶναι, πολλὴν ἀνύσας ὁδόν, ἔφασκεν καὶ ὑπὸ δίψους αὐτίκα μάλα ἀποπεπνίξεσθαι, καὶ γλυκὺν ἡρτυμένον ἐγχεῖν ἐκέ6.3.3 λευσε τὸν οἶνον, καὶ προέκειτο τὸ ἀργύριον. ἢ δὲ προεστῶσα τοῦ καπηλείου τὸ κέρδος ὀρῶσα, πρὸς τὴν ὑπηρεσίαν παρεσκευάζετο, καὶ διετρόχαζεν. ἢ

δὲ ἐτύγγανε μὲν ἱκανὴ καὶ μαιώσασθαι γυναῖκας ἐπὶ τῷ λοχεύεσθαι. <καὶ> προθεμένης αὐτῆς κύλικα τῷ Αἰγυπτίῳ καὶ τὸν ἠρτυμένον οἶνον καταχεομένης, προσδραμοῦσά τις ἐκ γειτόνων "ἀλλὰ κινδυνεύει σοι" εἶπεν λέγουσα πρὸς τὸ οὖς "ἐπὶ ταῖς ὠδίσις ἢ φίλῃ καὶ συγγενῆς," καὶ γὰρ οὕτως εἶχεν, "εἰ μὴ θᾶπτον ἀφί6.3.4 κοιο." καὶ ἡ μὲν ταῦτα ἀκούσασα, καὶ καταλιποῦσα τὸν Αἰγύπτιον, πρὶν τὸ θερμὸν ὕδωρ ἐπιβαλεῖν, κεχηνότα, κάκεινῃν ἀπολύσασα τῶν ὠδίνων, καὶ συντελέσασά γε ὅσα ἐπὶ ταῖς λοχεῖαις γίνεται, παρῆν αὐτίκα, διακαθήρασα τὰς 6.3.5 χεῖρας, πρὸς τὸν ξένον. ὡς δὲ ἀγανακτοῦντα κατέλαβε καὶ τῷ θυμῷ περιζέοντα, τὴν αἰτίαν ἀπήγγειλεν ἡ γυνὴ τῆς βραδυτῆτος. ὡς δὲ ἤκουσεν ὁ βέλτιστος Αἰγύπτιος καὶ πρὸς τὴν ὥραν εἶδεν, ὀξέως μᾶλλον ἐδίψησεν ἐξειπεῖν τὸ παρὰ τῶν θεῶν ἐπελθὼν ἢ τὸ τοῦ σώματος θεραπεῦσαι 6.3.6 πάθος, καὶ μέγα φθεγξάμενος· "ἀλλ' ἄπιθί γε, ὦ γύναι· φράζε τῇ τεκούσῃ ὅτι μικροῦ βασιλέα τέτοκε." καὶ τοῦτο δηλώσας, ἑαυτὸν τε ἐπλήρωσεν ἀφθόνως τῆς κύλικος, καὶ 6.3.7 τὸ ὄνομα ὅστις εἶη κατέλιπε τῇ γυναικὶ εἰδέναί. καὶ ὁ τεχθεὶς ἦν Ἀβλάβιος, καὶ τοσοῦτον ἐγένετο παίγνιον τῆς εἰς ἅπαντα νεωτεριζούσης Τύχης, ὥστε οὕτω πλείονα ἐδύνατο τοῦ βασιλεύοντος, ὥστε καὶ Σώπατρον ἀπέκτεινεν, αἰτίαν ἐπενεγκῶν τῆς Σωκρατικῆς εὐηθεστέραν, ὥσπερ ἀτάκτῳ 6.3.8 δήμῳ τῷ τότε βασιλεύοντι <χρῶμενος>. Κωνσταντῖνος μὲν οὖν καὶ Ἀβλάβιον τιμῶν ἐκολάζετο, καὶ ὅπως γε ἐτελεύτα ἐν τοῖς περὶ ἐκείνου γέγραπται. Ἀβλαβίῳ δὲ τὸν παῖδα κατέλιπε Κωνσταντίον, συμβασιλεύσαντα μὲν αὐτῷ, διαδεξάμενον δὲ τὴν ἀρχὴν τοῦ πατρὸς σὺν Κωνσταντίνῳ καὶ Κώνσταντι τοῖς ἀδελφοῖς. ἐν δὲ τοῖς κατὰ τὸν θειότατον 6.3.9 Ἰουλιανὸν ἀκριβέστερον ταῦτα εἴρηται. διαδεξάμενος δὲ ὁ Κωνσταντίος τὴν βασιλείαν καὶ κληρωθεὶς ὅσα γε ἐκληρώθη, ταῦτα δὲ ἦν τὰ ἐξ Ἰλλυριῶν εἰς τὴν ἑῴαν καθήκοντα, τὸν μὲν Ἀβλάβιον αὐτίκα παραλύει τῆς ἀρχῆς, ἄλλο δὲ περὶ 6.3.10 αὐτὸν ἐταιρικὸν συνέστησε. καὶ ὁ μὲν Ἀβλάβιος τὰ περὶ Βιθυνίαν χωρία πάλαι παρεσκευασμένος, βασιλικὰς τε καταφυγὰς καὶ ῥαθυμίας ἔχοντα, διέτριβεν ἐν ἀφθόνοις, πάντων 6.3.11 ἀνθρώπων θαυμαζόντων ὅτι βασιλεύειν οὐ βούλεται. ὁ δὲ Κωνσταντίος ἐγγύθεν ἐκ τῆς τοῦ πατρὸς πόλεως ξιφηφόρους τινὰς ἐπ' αὐτὸν ἐκπέμψας οὐκ ὀλίγους, τοῖς μὲν πρώτοις ἐκέλευσεν ἀποδιδόναι γράμματα. καὶ προσεκύνησάν γε αὐτόν, ὥσπερ νομίζουσιν Ῥωμαῖοι βασιλέα προσκυνεῖν, οἱ τὰ γράμματα ἐγχειρίζοντες· καὶ ὅς μάλα σοβαρῶς δεξάμενος τὰ γράμματα καὶ παντὸς ἀπολυθεὶς φόβου, τὴν τε ἀλουργίδα τοὺς ἐλθόντας ἀπήτει, βαρύτερος ἤδη γινόμενος, καὶ φοβε6.3.12 ρὸν ἦν τοῖς ὀρωμένοις. οἱ δὲ ἔφασαν πρὸς αὐτόν, αὐτοὶ μὲν τὰ γράμματα κομίζουσιν, πρὸ θυρῶν δὲ εἶναι τοὺς ταῦτα 6.3.13 πεπιστευμένους. καὶ ὁ μὲν ἐκείνους ἐκάλει μέγα φρονῶν καὶ τῇ γνώμῃ διηρμένος· οἱ δὲ συγχωρηθέντες εἰσελθεῖν πλήθος τε ἦσαν καὶ ξιφηφόροι πάντες, καὶ ἀντὶ τῆς ἀλουργίδος ἐπήγον αὐτῷ "τὸν πορφύρεον θάνατον," κρεουργηδόν, ὥσπερ τι τῶν ἐν ταῖς εὐωχίαις ζῶον, κατακόψαντες. καὶ ταῦτα ἔτισε Σωπάτρῳ δίκην ὁ πάντα εὐδαίμων Ἀβλάβιος. 6.4.1 Τούτων δὴ οὕτω κεχωρηκότων καὶ τῆς Προνοίας οὐκ ἀφεισίσης τὸ ἀνθρώπινον, ὁ τῶν περιλειφθέντων ἐνδοξότατος Αἰδέσιος κατελίπετο. καταφυγῶν δὲ ἐπὶ τινὰ μαντείαν δι' εὐχῆς ἤπερ ἐπίστευε μάλιστα (αὕτη δὲ ἦν δι' ὀνειράτος), ὁ μὲν θεὸς ἐφίστατο πρὸς τὴν εὐχήν, καὶ ἔχρησεν ἐν ἐξαμέτρῳ 6.4.2 τόνῳ τάδε· ὁ δέ, ἀνακαλύψας ἄρτι τὰ βλέφαρα καὶ περίφοβος ὢν ἔτι, τὸν μὲν νοῦν ἐμέμνητο τῶν εἰρημένων, τὸ δὲ ὑπερφυῆς καὶ οὐρανόμηκες τῶν ἐπῶν περιέφευγεν αὐτόν καὶ διωλίσθαινε. τὸν τε οὖν παῖδα καλεῖ, τὴν ὄψιν καὶ τὸ πρόσωπον ἀποσμήσαι τῷ ὕδατι βουλόμενος, καὶ ὁ θεράπων πρὸς αὐτόν ἔλεγεν, "ἀλλ' ἡ ἀριστερά γε χεὶρ ἔξωθεν 6.4.3 κατάπλεως ἐστὶ γραμμάτων." καὶ ὅς εἶδεν καὶ τὸ πρᾶγμα θεῖον εἶναι συνεφρόνησε, καὶ προσκυνήσας τὴν

ἑαυτοῦ χεῖρα καὶ τὰ γεγραμμένα, εὔρε τὸν χρησμὸν ἐπὶ τῆς χειρὸς 6.4.4 γεγραμμένον. ἔστι δὲ οὗτος· δοιῶν Μοιρῶν ἐπὶ νήμασι νήματα κεῖται εἵνεκα σῆς βιοτῆς, εἰ μὲν πτολίεθρ' ἀγαπάζοις ἄστεά τ' αὖ φωτῶν, καὶ σοι κλέος ἄφθιτον ἔσται, ἀνδρῶν ποιμαίνοντι νέων θεοεἰκελον ὀρμήν. ἦν δ' αὖ ποιμαίνης μῆλων νομὸν ἠδ' ἔτι ταύρων, δὴ τότε σαυτὸν ἔελπε συνήορα καὶ μακάρεσσιν ἔμμεναι ἀθανάτοισι. λίνον δέ τοι ὤδδε νένευκεν. 6.4.5 Καὶ ὁ μὲν χρησμὸς ταῦτα εἶχεν· ὁ δὲ ἐπόμενος, ὡσπερ ἔπεσθαι χρή, πρὸς τὴν κρείττονα ὁδὸν συνηπείγετο, καὶ χωρίδιόν τέ τι περιεσκόπει καὶ πρὸς αἰπολίου τινὸς βοτῆρος ἑαυτὸν ἐνέτεινε βίον· τοὺς δὲ λόγων δεομένους ἢ παιδείας διὰ τὸ προκατακεχυμένον κλέος οὐκ ἔλάνθανεν, ἀλλ' ἀνιχνεύοντες αὐτὸν περιεστήκεσαν, ὡσπερ κύνες ὠρυόμενοι περὶ τὰ πρόθυρα, καὶ διασπάσασθαι ἀπειλοῦντες, εἰ τοσαύτην καὶ τηλικαύτην σοφίαν ἐπὶ τὰ ὄρη καὶ τοὺς κρημνοὺς καὶ τὰ δένδρα τρέποι, καθάπερ οὐδὲ ἄνθρωπος γεγυῶς 6.4.6 οὐδὲ εἰδὼς τὸ ἀνθρώπινον. τοιούτοις δὲ λόγοις τε καὶ ἔργοις ἐκβιασθεῖς εἰς τὴν κοινὴν ὀμιλίαν, ἐπέδωκεν ἑαυτὸν φέρων τῇ χεῖρι τῶν ὁδῶν, καὶ τὴν μὲν Καππαδοκίαν ἐξέλιπεν, Εὐσταθίῳ παραδοὺς ἐπιμελεῖσθαι τῶν ἐκείνη (καὶ κατὰ 6.4.7 γένος οὐκ ἀφεστήκεσαν). αὐτὸς δὲ εἰς τὴν Ἀσίαν διαβάς, ὅλης Ἀσίας προτεινούσης αὐτῷ χεῖρας, ἐν τῷ παλαιῷ Περγᾶμῳ καθιδρύθη, καὶ παρ' ἐκείνων μὲν Ἑλληνῆς τε ἐφοίτων καὶ οἱ πρόσχωροι, καὶ ἡ δόξα τῶν ἄστρον ἔψαυεν.

6.5.1 Περὶ δὲ Εὐσταθίου καὶ ἀσεβῆς ἐστὶ παραλιπεῖν τὰ ἐς ἀλήθειαν φέροντα· παρὰ πάντων γὰρ συνωμολογεῖτο τὸν ἄνδρα τοῦτον ὀφθῆναι καὶ εἶναι κάλλιστον, καὶ εἰς πείραν λόγων ἐλθεῖν δεινότατον, τό τε ἐπὶ τῇ γλώσσει καὶ τοῖς χεῖλεσιν αἰμύλιον οὐκ ἔξω γοητείας ἐδόκει. καὶ τὸ μείλιχον καὶ ἡμερον ἐπὶ τοῖς λεγομένοις ἐπὶνθαι καὶ συνεξεχεῖτο τοσοῦτον, ὥστε οἱ τῆς φωνῆς ἀκούσαντες καὶ τῶν λόγων, παραδόντες αὐτούς, καθάπερ οἱ τοῦ λωτοῦ γευσάμενοι, 6.5.2 τῆς φωνῆς ἐξεκρέμαντο καὶ τῶν λόγων. οὕτω δὴ πολὺ τι τῶν μουσικῶν οὐκ ἀπεῖχε Σειρήνων, ὥστε ὁ βασιλεὺς <μετεκάλεσεν> αὐτόν, καὶ τοί γε τοῖς τῶν χριστιανῶν ἐνεχόμενος βιβλίοις, ἐπειδὴ θόρυβος αὐτὸν κατεῖχε, καὶ παρὰ τοῦ Περσῶν βασιλέως ἀνάγκη τις ἐπέκειτο, καὶ τὴν Ἀντιόχειαν ἤδη περιειργασμένου καὶ συντοξεύοντος, ὅς γε τὴν ἄκραν τὴν ὑπερκειμένην τοῦ θεάτρου καταλαβὼν ἀδοκῆτως καὶ ἐξαπιναιῶς, τὸ πολὺ πλῆθος τῶν θεωμένων συνετό6.5.3 ξευσε καὶ διέφθειρε. τούτων δὲ ὅμως κατεχόντων, οὕτως 6.5.3 πάντες ἦσαν ἡρημένοι καὶ κατακεκλημένοι, ὥστε μὴ κατοκνήσαι τινα Ἑλληνα ἄνθρωπον ἐς τὰ ὄντα τοῦ βασιλέως παραβαλεῖν· καὶ τοί γε εἰώθεσαν πρότερον οἱ βασιλεύοντες τοὺς κατὰ στρατιὰν ἐπαινουμένους ἐπὶ τὰς πρεσβείας χειροτονεῖν, ἥτοι γε στρατοπεδάρχας ἢ ὅσοι γε μετ' ἐκεῖ6.5.4 νους ἐς τὸ ἄρχεῖν ἐξηρημένοι· τότε καὶ ἀνάγκης τυραννοῦσης, ὁ φρονημώτατος ἀπάντων περιεσκοπεῖτο καὶ συνωμολογεῖτο Εὐστάθιος. μετεκλήθη τε οὖν ἐκ τοῦ βασιλέως, καὶ αὐτίκα παρῆν, καὶ τοσαύτη τις ἐπὶν ἀφροδίτη τοῖς χεῖλεσιν, ὥστε οἱ συμβουλεύσαντες τὴν πρεσβείαν δι' Εὐσταθίου πεμφθῆναι, ἀξιωματῶν τε ἔτυχον παρὰ τῷ βασιλεῖ μειζόνων, καὶ πρὸς τὴν εὐνοίαν αὐτῶν ὁ βασιλεὺς ἐπεκλί6.5.5 νετο. τούτων μὲν οὖν τινες αὐτῷ καὶ ἐθέλονται συνεζώρμησαν ἐπὶ τὴν πρεσβείαν, μείζονα διάπειραν θέλοντες λαβεῖν, εἰ καὶ πρὸς τοὺς βαρβάρους ἔχοι τὸ αὐτὸ θελκτικόν 6.5.6 ὁ ἄνθρωπος. ὡς δὲ εἰς τὴν Περσῶν ἀφίκοντο χώραν, καὶ τοί γε τυραννικὸς καὶ ἄγριός τις Σαπώρης εἶναι πρὸς τοὺς ἐσιόντας, ἦν τε ἀληθῶς, [καὶ] ἐξηγγέλλετο, ἀλλ' ὅμως ἐπεὶ πρόσδοδος Εὐσταθίῳ κατὰ τὴν κοινὴν πρεσβείαν ἐγένετο πρὸς τὸν βασιλέα, τὴν τε ὑπεροψίαν τὴν ἐν τοῖς ὄμμασι καὶ τὸ μείλιχον ἐθαύμασε, καὶ τοί γε πολλὰ ἐς κατάπληξιν 6.5.7 τοῦ ἀνδρὸς μηχανησάμενος. καὶ ὡς ἡμέρως καὶ ἀλύπως διαλεγόμενος τῆς φωνῆς ἤκουσεν, καὶ τῶν ἐπιτρεχουσῶν κοσμίως καὶ

εύκολως ἀποδείξω, ἐξελθεῖν μὲν αὐτὸν κελεύει, καὶ ὃς ἐξήει λόγῳ συνηρηκῶς τύραννον· ὁ δὲ ἐπὶ τράπεζάν τε εὐθύς διὰ τῶν θαλαμηπόλων εἰσεκάλει, καί, πρὸς τοῦτο ὑπακούσαντος (ἔωκει γὰρ εὖ πεφυκέναι πρὸς ἀρετῆς ῥοπὴν), 6.5.8 ἀπήνησεν ἐπὶ τὴν θοίνην. καὶ ὁμοτράπεζος ἐγένετο, καὶ κατεκράτει τῷ λόγῳ τοσοῦτον, ὥστε μικροῦ τινὸς ἐδέησε τὸν Περσῶν βασιλέα τὴν τε ὀρθὴν μεταβαλεῖν τῆσιν καὶ τοὺς περιπορφύρους καὶ λιθοκολλήτους ἀπολῦσαι κόσμους, καὶ τὸ τριβώνιον Εὐσταθίου μεταμφιάσασθαι· τοσαύτην τῆς τύχης ἐποίησατο καταδρομὴν καὶ τῶν περὶ σῶμα κόσμων, καὶ εἰς τοσοῦτο κακοδαιμονίας τοὺς φιλοσωμά6.5.9 τοὺς ἀνήγαγε. ἀλλὰ τοῦτο μὲν ἐκώλυσαν οἱ παρατυχόντες τῶν μάγων, γόητα εἶναι τελείως τὸν ἄνδρα φάσκοντες, καὶ τὸν βασιλέα συμπεῖσαντες ἀποκρίνασθαι τῷ βασιλεῖ 6.5.10 Ῥωμαίων· τί δήποτε ἄνδρας εὐτυχοῦντες τοιοῦτους, εἶτα πέμπουσιν ἀνδραπόδων πλουτούντων οὐδὲν διαφέροντας; τὰ δὲ κατὰ τὴν πρεσβείαν ἅπαντα ἦν ὑπὲρ ἐλπίδας. 6.6.1 Περὶ τούτου γε τοῦ ἀνδρὸς καὶ τοιοῦτόν τι ἐς τὴν ἐμὴν ἱστορίαν συνέπεσεν, ὡς ἅπασα μὲν ἡ Ἑλλὰς ἰδεῖν αὐτὸν 6.6.2 ἠύχοντο καὶ ἦτον τοὺς θεοὺς τὴν ἐπιδημίαν· καὶ αἶγε μαντεῖαι τοῖς περὶ ταῦτα δεινοῖς ἐς τοῦτο συνέβαινον. ὡς δὲ διημάρτανον, οὐ γὰρ ἐπεδήμει, πρεσβείαν παρ' αὐτὸν στέλλουσιν οἱ Ἕλληνας, τοὺς ἄκρους ἐπὶ σοφία κατὰ τὴν πρεσβείαν προελόμενοι. νοῦς δὲ ἦν αὐτοῖς διαλέγεσθαι πρὸς 6.6.3 τὸν μέγαν Εὐστάθιον· τί δήποτε ἐπὶ τοῖσδε τοῖς σημείοις τὸ ἔργον οὐκ ἀπήνησεν; ὁ δὲ ἀκούσας, καὶ τοὺς ὀνομαστοὺς ἐπ' ἐκείνοις καὶ πολυμνήτους ἀναθεωρῶν καὶ διακρίνων ἐβασάνιζε, καὶ συνηρώτα τό τε μέγεθος καὶ τὴν χροιάν καὶ τὸ σχῆμα τῶν σημείων, εἶτα μειδιάσας συνηθῶς πρὸς αὐτούς, ὡς ἤκουσε τὰ ὄντα (ψευδὸς γὰρ οὐ μόνον ἔξω θείου χοροῦ, ἀλλὰ καὶ λόγου ἴσταται), "ἀλλὰ ταῦτά γε" εἶπεν "τὴν ἐμὴν τήνδε ἐπιδημίαν οὐκ ἔμαντεύετο." 6.6.4 καὶ πού τι καὶ παρὰ τὸ ἀνθρώπειον κατὰ γε ἐμὴν ἐφθέγγατο κρίσιν· ἀπεκρίνατο γὰρ ὡς "μικρότερα ἦν καὶ βραδύτερα τῶν ἐμῶν καλῶν τὰ φανθέντα σημεῖα." 6.6.5 Οὕτως Εὐστάθιος ὁ τοσοῦτος Σωσιπάτρα συνώκησεν, ἢ τὸν ἄνδρα τὸν ἐουτῆς δι' ὑπεροχὴν σοφίας εὐτελεῖ 6.6.6 τινὰ καὶ μικρὸν ἀπέδειξε. περὶ ταύτης δὲ ἐν ἀνδρῶν σοφῶν καταλόγοις καὶ διὰ μακροτέρων εἰπεῖν ἀρμόζει, τοσοῦτον κλέος τῆς γυναικὸς ἐξεφοίτησεν. καὶ ἦν γὰρ ἐκ τῆς περὶ Ἐφεσον Ἀσίας, ὅσην Κάϋστρος ποταμὸς ἐπιὼν καὶ διαρρέων γῆν τὴν ἐπωνυμίαν ἀφ' ἑαυτοῦ τῷ πεδίῳ δίδωσι. πατέρων δὲ ἦν καὶ γένους εὐδαίμονός τε καὶ ὀλβίου· παιδίον δὲ ἔτι νήπιον οὖσα, ἅπαντα ἐποίει ὀλβιώτερα, τοσοῦτό 6.6.7 τι κάλλους καὶ αἰδοῦς τὴν ἡλικίαν κατέλαμπεν. καὶ ἡ μὲν εἰς πενταετῆ συνετέλει χρόνον· ἐν δὲ τούτῳ πρεσβῦται δύο τινές (ἄμφω μὲν τὴν ἀκμὴν παρήλλαττον, ὁ δὲ ἕτερος ἦν ἀφηλικέστερος) πῆρας βαθείας ἔχοντες, καὶ δέρματα ἐπὶ τῶν νώτων ἐνημμένοι, πρὸς τι χωρίον συνωθοῦνται τῶν γονέων τῆς Σωσιπάτρας, καὶ τὸν ἐπιτροπεύοντα συμπεῖθουσιν (ῥάδιον δὲ ἦν αὐτοῖς τοῦτο ποιεῖν) ἀμπελίῳ ἐπὶ 6.6.8 μέλειαν αὐτοῖς πιστεῦσαι. ὡς δὲ ὁ καρπὸς ἀπήνησεν παρὰ τὴν ἐλπίδα (καὶ ὁ δεσπότης παρῆν καὶ τὸ παιδίον ἢ Σωσιπάτρα συμπαρῆν), τὸ μὲν θαῦμα ἄπειρον ἦν καὶ πρὸς 6.6.9 ὑπόνοιαν ἔφερε θειασμοῦ τινός· ὁ δὲ τοῦ χωρίου δεσπότης ὁμοτράπεζους αὐτοὺς ἐποίησατο καὶ πολλῆς ἐπιμελείας ἡξίου, τοῖς συγγεωργοῦσι τὸ χωρίον καταμεμφόμενος, ὅτι 6.6.10 μὴ τὰ αὐτὰ πράττοιεν. οἱ δὲ πρεσβῦται ξενίας τε Ἑλληνικῆς καὶ τραπέζης τυχόντες, τοῦ δὲ παιδίου τῆς Σωσιπάτρας τῷ τε περιττῶς καλῷ καὶ λαμυρῷ δηχθέντες καὶ ἀλόντες, "ἀλλ' ἡμεῖς γε" ἔφασαν "τὰ μὲν ἄλλα κρύφια καὶ ἀπόρητα πρὸς ἑαυτοὺς ἔχομεν, καὶ ταυτησὶ τῆς ἐπαινουμένης ἔϋνοιας ἔστι γέλως, καὶ παίγνιον τι μετ' ὀλιγωρίας τῶν 6.6.11 παρ' ἡμῖν πλεονεκτημάτων. εἰ δέ τι βούλει σοι τῆς τραπέζης ταύτης καὶ τῶν ξενίων δοθῆναι παρ' ἡμῶν οὐκ ἐν χρήμασι οὐδὲ ἐν ἐπικήροις καὶ διεφθαρμέναις χάρισιν, ἀλλ' ὅσον ὑπὲρ σέ

τέ ἐστιν καὶ τὸν σὸν βίον, δῶρον οὐρανόμεκας καὶ τῶν ἀστέρων ἐφικνούμενον, ἄφες παρ' ἡμῖν τὴν Σωσιπάτραν ταύτην τροφεῦσι καὶ πατράσιν ἀληθεστέροις, καὶ εἰς γε πέμπτου ἔτος μηδὲ νόσον περὶ τῆ παιδίσκη φοβηθῆς, 6.6.12 μηδὲ θάνατον, ἀλλ' ἡσυχος ἔσο καὶ ἔμπεδος. μελέτω δέ σοι μὴ πατῆσαι τὸ χωρίον μέχρις ἂν τὸ πέμπτου ἔτος, περιτελλομένων τῶν ἡλιακῶν κύκλων, ἐξίκηται. καὶ πλοῦτός τέ σοι αὐτόματος ἀπὸ τοῦ χωρίου φύσεται καὶ ἀναθλήσει, καὶ ἡ θυγάτηρ οὐ κατὰ γυναῖκα καὶ ἄνθρωπον ἔσται μόνου, ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ὑπολήψη τι περὶ τῆς παιδίσκης πλέον. εἰ μὲν οὖν ἀγαθὸν ἔχεις θυμόν, ὑπταίαις χερσὶ δέξαι τὰ λεγόμενα· 6.6.13 εἰ δέ τινας ὑπονοίας ἀνακινεῖς, οὐδὲν ἡμῖν εἴρηται." πρὸς ταῦτα τὴν γλῶτταν ἐνδακῶν καὶ πτήξας ὁ πατήρ, τὸ παιδίον ἐγχειρίζει καὶ παραδίδωσι, καί, τὸν οἰκονόμου μετακαλέσας, "χορήγει" πρὸς αὐτὸν εἶπεν "ὅσα οἱ πρὸ 6.6.14 σβῦται βούλονται, καὶ πολυπραγμόνει μηδέν." ταῦτα εἶπεν· οὐπω δὲ ἔως ὑπέφαινε, <καὶ> ἐξῆει καθάπερ φεύγων καὶ τὴν θυγατέρα καὶ τὸ χωρίον. 6.7.1 Οἱ δὲ παραλαβόντες τὸ παιδίον (εἴτε ἥρωες, εἴτε δαίμονες, εἴτε τι θεϊότερον ἦσαν γένος), τίσιν μὲν συνετέλουσαν αὐτὴν μυστηρίοις ἐγίνωσκεν οὐδὲ εἰς, καὶ πρὸς τί τὴν παῖδα 6.7.2 ἐξεθείαζον ἀφανὲς ἦν καὶ τοῖς πάνου βουλομένοις εἰδέναι. ὁ δὲ χρόνος ἦδη προσῆει, καὶ τὰ τε ἄλλα πάντα συνέτρεχε προσόδου περὶ τοῦ χωρίου, καὶ ὁ πατήρ τῆς παιδὸς παρῆν εἰς τὸν ἀγρόν, καὶ οὔτε τὸ μέγεθος ἐπέγνω τῆς παιδὸς, τὸ τε κάλλος ἕτεροῖον αὐτὸ κατεφαίνετο· τὸν δὲ πατέρα σχε 6.7.3 δὸν τι καὶ ἠγνόει. ὁ δὲ καὶ προσεκύνησεν αὐτὴν, οὕτως ἄλλην τινὰ ὄραν ἔδοξεν. ὡς δὲ οἱ τε διδάσκαλοι παρῆσαν καὶ ἡ τράπεζα προῦκειτο, οἱ μὲν ἔφασαν· "ἔρώτα ὅ τι 6.7.4 βούλει τὴν παρθένου." ἡ δὲ ὑπέλαβεν· "ἀλλ' ἐρώτησόν γε, πάτερ, τί σοι πέπρακται κατὰ τὴν ὁδόν." τοῦ δὲ εἰπεῖν ἐπιτρέψαντος (διὰ δὲ εὐδαιμονίαν ἐπὶ τετρακύκλου ὀχήματος ἐφέρετο· συμβαίνει δὲ πολλὰ ἐπὶ τοῖς τοιούτοις ὀχήμασι πάθη), πάντα οὕτως ἐξήγγειλεν φωνάς τε καὶ ἀπειλὰς καὶ 6.7.5 φόβους, ὥσπερ αὐτὴν συνηνιοχοῦσαν· καὶ εἰς τοσόνδε προῆει θαύματος ὁ πατήρ, ὥστε οὐκ ἐθαύμαζεν, ἀλλὰ κατεπλήττετο, καὶ θεὸν εἶναι τὴν παῖδα ἐπέπειστο. προσπεσῶν δὲ τοῖς ἀνδράσιν, ἰκέτευεν εἰπεῖν οἵτινες εἶεν· οἱ δὲ μόλις καὶ βραδέως (δόξαν δὲ ἴσως οὕτω καὶ θεῶ) παρέφηναν εἶναι τῆς Χαλδαϊκῆς καλουμένης σοφίας οὐκ ἀμύητοι, καὶ τοῦτο δι' αἰ 6.7.6 νίγματος καὶ κάτω νεύοντες. ὡς δὲ ὁ τῆς Σωσιπάτρας πατήρ προσπεσῶν τοῖς γόνασιν ἰκέτευεν, δεσπότης εἶναι τοῦ χωρίου παρακαλῶν, καὶ τὴν παῖδα ἔχειν ὑφ' ἑαυτοῖς καὶ μυεῖν εἰς τὸ τελεώτερον, οἱ μὲν ἐπινεύσαντες ὅτι οὕτω ποιήσουσιν, οὐκέτι ἐφθέγγαντο· ὁ δὲ ὥσπερ ἔχων ὑπόσχεσίν τινα ἢ χρησμόν, ἐθάρσει καθ' ἑαυτόν, καὶ πρὸς τὸ χρῆμα 6.7.7 ἠπόρει· καὶ ὑπερεπῆνει γε τὸν Ὅμηρον κατὰ ψυχὴν, ὡς ὑπερφυές τι χρῆμα καὶ δαιμόνιον τοῦτο ἀνυμνήσαντα· καὶ τε θεοὶ ξείνοισιν ἐοικότες ἄλλοδαποῖσι, παντοῖοι τελέθοντες, ἐπιστροφῶσι πόλης, καὶ γὰρ αὐτὸς ὤετο ξένοις μὲν ἀνδράσι, θεοῖς δὲ συντετυχη 6.7.8 κέναι. καὶ ὁ μὲν τοῦ πράγματος ἐμπιπλάμενος ὑπὼ κατείχετο, οἱ δὲ ἀποχωρήσαντες τοῦ δείπνου καὶ τὴν παῖδα παραλαβόντες, τὴν τε στολὴν τῆς ἐσθῆτος ἐν ἧ τετέλεστο μάλα φιλοφρόνως αὐτῇ καὶ συνεσπουδασμένως παρέδωσαν, καὶ ἄλλα τινὰ προσθέντες ὄργανα καὶ τὴν κοιτίδα τῆς Σωσιπάτρας, κατασημῆνασθαι κελεύσαντες καὶ προσεμβα 6.7.9 λόντες τινὰ βιβλίδια. καὶ ἡ μὲν ὑπερεγάννυτο τοὺς ἀνδρας τοῦ πατρὸς οὐκ ἔλαττον. ὡς δὲ ἔως ὑπέφαινε καὶ ἀνεώγνυτο θύραι, καὶ πρὸς ἔργα ἐχώρουν ἄνθρωποι, κάκεῖνοι τοῖς ἄλλοις συνεξέβησαν κατὰ τὸ εἰωθός. ἡ μὲν παῖς παρὰ τὸν πατέρα ἔδραμεν εὐαγγέλια φέρουσα, καὶ τὴν κοιτίδα 6.7.10 τῶν τις θεραπευτῆρων ἐκόμιζεν· ὁ δὲ πλοῦτόν τε ὄν εἶχε ἐς τὸ παρατυχόν, καὶ παρὰ τῶν οἰκονόμων ὅσον ἦν ἀναγκαῖον αὐτῆς αἰτήσας, μετεκάλει τοὺς ἀνδρας· οἱ δὲ ἐφάνησαν οὐδαμοῦ. καὶ πρὸς τὴν Σωσιπάτραν εἶπε· "τί δὴ τοῦτο 6.7.11

ἔστιν, ὦ τέκνον;" ἡ δὲ ἐπισχοῦσα μικρόν, "ἀλλὰ νῦν γε" ἔφη "συνορῶ τὸ λεχθέν. ὡς γὰρ ταῦτα ἐμοὶ δακρύοντες ἐνεχείριζον, σκόπει, ἔφασαν, ὦ τέκνον· ἡμεῖς γὰρ ἐπὶ τὸν ἐσπέριον ὠκεανὸν ἐνεχθέντες, αὐτίκα ἐπανήξομεν." τοῦτο συμφανεστάτα δαίμονας εἶναι τοὺς φανέντας ἀπήλεγξεν. 6.8.1 καὶ οἱ μὲν ἀπίοντες ὥχοντο ὀρηδήποτε καὶ ἀπήεσαν· ὁ δὲ πατήρ τὴν παῖδα παραλαβὼν τεθιασμένην καὶ σωφρόνως ἐνθουσιῶσαν, συνεχώρει τε ζῆν ὅπως βούλεται, καὶ περιειργάζεται τῶν κατ' ἐκείνην οὐδέν, πλὴν ὅσα γε πρὸς 6.8.2 τὴν σιωπὴν αὐτῆς ἐδυσχέραινεν. ἡ δὲ προϊοῦσα εἰς μέτρον ἀκμῆς, διδασκάλων τε ἄλλων οὐ τυχοῦσα, τὰ τε τῶν ποιητῶν βιβλία διὰ στόματος εἶχε καὶ φιλοσόφων καὶ ῥητόρων, καὶ ὅσα γε τοῖς πεπονηκόσι καὶ τεταλαιπωρημένοις μόλις ὑπῆρχε καὶ ἀμυδρῶς εἰδέναι, ταῦτα ἐκείνη μετ' ὀλιγωρίας ἔφραζε, εὐκόλως καὶ ἀλύπως εἰς τὸ σαφές ἐπιτρέχουσα. 6.8.3 ἔδοξε γοῦν αὐτῇ καὶ ἀνδρὶ συνελθεῖν. καὶ ἀναμφίλεκτον ἦν ὅτι ἐξ ἀπάντων ἀνδρῶν μόνος Εὐστάθιος ἄξιος ἦν τοῦ γάμου. ἡ δὲ πρὸς Εὐστάθιος καὶ τοὺς παρόντας εἰποῦσα· "ἀλλ' ἄκουε μὲν <σύ> Εὐστάθιε, συμμαρτυρούντων δὲ οἱ παρόντες, παῖδας μὲν ὑπὸ σοὶ τέξομαι τρεῖς, πάντες δὲ τὸ ἀνθρώπινον δοκοῦν ἀγαθὸν <οὐδὲν> ἀτυχήσουσι, πρὸς τὸ 6.8.4 θεῖον δὲ [οὐδὲ] εἶς. καὶ σὺ δὲ προαπολείψεις ἐμέ, καλὴν μεταλαχὼν λῆξιν καὶ πρέπουσαν, ἐγὼ δὲ ἴσως κρείσσονα. σοὶ μὲν γὰρ περὶ σελήνην ἢ χορεία, καὶ οὐκέτι λατρεύσεις καὶ φιλοσοφήσεις τὸ πέμπτον, οὕτω γὰρ μοί φησιν τὸ σὸν εἶδωλον, ἀλλὰ καὶ τὸν ὑπὸ σελήνην παρελεύση τόπον σὺν 6.8.5 ἀγαθῇ καὶ εὐηνίῳ φορᾶ· ἐγὼ δὲ καὶ ἐβουλόμην μὲν εἰπεῖν τὰ κατ' ἐμαυτὴν," εἶτα ἐπισιωπήσασα τῷ λόγῳ βραχύν τινα χρόνον, "ἀλλ' ὁ ἐμός," ἀνεφθέγγατο, "θεὸς με κωλύει." 6.8.6 ταῦτα εἰποῦσα, Μοῖραι γὰρ οὕτως ἔνευον, τῷ τε Εὐσταθίῳ συνῆλθε, καὶ τὰ λεχθέντα οὐδὲν διέφερε τῶν ἀκινήτων μαντιῶν, πάντα γὰρ ἐγένετο καὶ ἀπέβη καθάπερ γεγενημένα. 6.9.1 Προσιστορήσαι δὲ τοῖς γεγενημένοις τάδε ἀναγκαίως εἶη· Σωσιπάτρα, μετὰ τὴν ἀποχώρησιν Εὐσταθίου, πρὸς τὰ αὐτῆς ἐπανελθοῦσα κτήματα, περὶ τὴν Ἀσίαν καὶ τὸ παλαιὸν Πέργαμον διέτριβεν· καὶ ὁ μέγας Αἰδέσιος θερά6.9.2 πύων αὐτὴν ἠγάπα, καὶ τοὺς παῖδας ἐξεπαίδευε. καὶ ἀντεκάθητό γε αὐτῷ φιλοσοφοῦσα κατὰ τὴν ἑαυτῆς οἰκίαν ἢ Σωσιπάτρα, καί, μετὰ τὴν Αἰδεσίου συνουσίαν, παρ' ἐκείνην φοιτῶντες, οὐκ ἔστιν ὅστις τὴν μὲν ἐν λόγοις ἀκρίβειαν Αἰδεσίου <οὐ> περιηγάπα καὶ συνεθαύμαζεν, τὸν δὲ τῆς γυναικὸς ἐνθουσιασμὸν προσεκύνει καὶ ἐσεβάζετο. 6.9.3 Φιλομήτωρ γοῦν τις αὐτῆς ἀνεψιὸς ὢν, τοῦ τε κάλλους ἠττηθεὶς καὶ τῶν λόγων, εἰς ἔρωτα ἀφίκετο, καὶ τὴν γυναῖκα εἰδὼς θειοτέραν· ἔρωσ δὲ συνηνάγκαζε καὶ κατεβιάζετο. καὶ ὁ μὲν ἀμφὶ ταῦτα ἦν πολὺς, καὶ ἡ γυνὴ συνησθάνετο τῆς πείρας· καὶ πρὸς τὸν Μάξιμον, οὗτος δὲ ἀνά τὰ πρῶτα τῆς ὀμιλίας ἐφέρετο τοῦ Αἰδεσίου, καὶ οὐδὲ συγ6.9.4 γενείας κεχώριστο· "ἀλλὰ κατὰμάθε γε, ὦ Μάξιμε, ἵνα μὴ πράγματα ἐγὼ ἔχω, τί τὸ περὶ ἐμὲ πάθος ἐστί." τοῦ δὲ ὑπολαβόντος· "τί γὰρ ἐστί τὸ πάθος;" "ἂν μὲν παρῆ Φιλομήτωρ," ἔφη πρὸς αὐτόν "Φιλομήτωρ γέ ἐστι, καὶ 6.9.5 διαφέρει τῶν πολλῶν ὑμῶν οὐδὲ ἓν· ἂν δὲ ἀποχωροῦντα θεάσωμαι, δάκνεται μοι καὶ στρέφεται πῶς πρὸς τὴν ἔξοδον ἔνδον ἢ καρδία. ἀλλ' ὅπως ἀθλήσης περὶ ἐμοὶ καὶ θεοφιλὲς ἐπιδείξῃ τι," προσέθηκεν. καὶ ὁ μὲν Μάξιμος ἐξῆι τοιαῦτα ἀκηκῶς, ὑπέρογκος ὢν, ὡς ἂν ἤδη τοῖς θεοῖς ὀμιλῶν, ὅτι 6.9.6 ὑπὸ τοσαύτης γυναικὸς τοιαῦτα ἐπεπίστευτο. Φιλομήτωρ δὲ τοῖς προτεθεῖσιν ἐνέκειτο, Μάξιμος δὲ ἀντενέκειτο, διὰ σοφίας μὲν θυτικῆς καταμαθῶν ᾧτινι κέρηται, βιασιτέρῳ δὲ καὶ δυνατωτέρῳ καταλύσας τὸ ἔλαττον. καὶ ὁ μὲν ταῦτα συντελέσας ὁ Μάξιμος ἔδραμε παρὰ τὴν Σωσιπάτραν, καὶ παραφυλάττειν ἠξίου μάλα ἀκριβῶς, εἰ τὸ αὐτὸ τοῦ λοιποῦ 6.9.7 πείσεται· ἡ δὲ οὐκέτι πάσχειν ἔφη, καὶ τὴν γε εὐχὴν ἀπήγγειλε τῷ Μαξίμῳ καὶ τὴν ἄπασαν πρᾶξιν, καὶ τὴν γε ὥραν προσέθηκεν, ὡς περὶ συμπαροῦσα, καθ' ἣν ταῦτα

ἔπραττεν, καὶ τὰ φανέντα ἀνεκάλυψε σημεῖα. τοῦ δὲ πεσόντος ἐπὶ τὴν γῆν ἄχανοῦς, καὶ θεὸν ἄντικρυς εἶναι τὴν Σωσιπάτραν ὁμολογοῦντος, "ἀνίστω" φησὶν "ὦ τέκνον· θεοί σε φιλοῦσιν, ἐὰν σὺ πρὸς ἐκείνους βλέπῃς καὶ μὴ ῥέπῃς ἐπὶ 6.9.8 τὰ γήινα καὶ ἐπὶ κήρα χρήματα." καὶ ὁ μὲν ταῦτα ἀκούσας, ἐξήκει μεγαλαυχότερος γεγονώς, καὶ τῆς κατὰ τὴν γυναῖκα δὲ θεϊότητος ἀσφαλῶς πεπειραμένος. ὁ δὲ Φιλομήτωρ φαιδρὸς ἀπὴντα περὶ θύρας αὐτῶ μετὰ πολλῶν ἐταίρων εἰσιῶν· 6.9.9 ὁ δὲ πόρρωθεν μέγα φθεγξάμενος εἶπεν ὁ Μάξιμος· "τοὺς θεοὺς σοι, Φιλομήτωρ" εἶπεν "ἔταῖρε, παῦσαι μάτην κατακαίων τὰ ξύλα" ἐνεωρακῶς τι τοιοῦτον ἴσως αὐτῶ 6.9.10 περὶ ἃ κακουργῶν ἔπραττεν. καὶ ὁ μὲν τὸν Μάξιμον ὑπερευλαβηθεὶς θεὸν ὤφηθη, καὶ τῆς γε ἐπιβουλῆς ἐπαύσατο, καταγελάσας τῆς προθέσεως ὅτι καὶ ἐνεχείρησεν· ἡ δὲ Σωσιπάτρα γνησίως καὶ διαφερόντως ἑώρα τοῦ λοιποῦ τὸν 6.9.11 Φιλομήτορα, θαυμάζουσα αὐτὸν ὅτι αὐτὴν ἐθαύμασε. ποτὲ γοῦν συνεληλυθότων ἀπάντων παρ' αὐτῆς Φιλομήτωρ δὲ οὐ παρῆν, ἀλλ' ἐν ἀγρῶ διέτριβεν, ἢ μὲν πρόθεσις ἦν καὶ 6.9.12 τὸ ζήτημα περὶ ψυχῆς· πολλῶν δὲ κινουμένων λόγων, ὡς ἤρξατο Σωσιπάτρα λέγειν, κατὰ μικρὸν ταῖς ἀποδείξει διαλύουσα τὰ προβαλλόμενα, εἶτα εἰς τὸν περὶ καθόδου ψυχῆς καὶ τί τὸ κολαζόμενον καὶ τί τὸ ἀθάνατον αὐτῆς ἐμπίπτουσα λόγον, μετὰ τοῦ κορυβαντισμοῦ καὶ τῆς ἐκβακχεύσεως, ὡσπερ ἀποκοπεῖσα τὴν φωνήν, ἐσιώπησεν, καὶ βραχὺν ἔλλιποῦσα χρόνον, "τί τοῦτο;" ἀνεβόησεν εἰς μέσους· "ὁ συγγενὴς Φιλομήτωρ φερόμενος ἐπ' ὀχήματος, τό τε ὄχημα κατὰ τινα δυσχωρίαν περιτέτραπται, κάκεῖνος 6.9.13 κινδυνεύει περὶ τῷ σκέλει· ἀλλ' ἐξηρήκασί γε αὐτὸν οἱ θεράποντες ὑγιαίνοντα, πλὴν ὅσα περὶ τοῖς ἀγκῶσι καὶ χερσὶ τραύματα εἴληφε, καὶ ταῦτά γε ἀκίνδυνα· ἐπὶ φο6.9.14 ρείου δὲ φέρεται ποτνιόμενος," ταῦτα ἔλεγεν καὶ εἶχεν οὕτως, καὶ πάντες ἤδεσαν ὅτι πανταχοῦ εἶη Σωσιπάτρα, καὶ πᾶσι πάρεστι τοῖς γινομένοις, ὡσπερ οἱ φιλόσοφοι περὶ 6.9.15 τῶν θεῶν λέγουσιν. καὶ ἐτελεύτα δὲ ἐπὶ τοῖς τρισὶ παισὶ. καὶ τῶν μὲν δύο τὰ ὀνόματα οὐδὲν δέομαι γράφειν, Ἄντων ἰος δὲ ἦν ἄξιός τῶν πατέρων, ὅς γε τὸ Κανωβικὸν τοῦ Νείλου καταλαβὼν στόμα, καὶ τοῖς ἐκεῖ τελουμένοις προσθεὶς ὄλον ἑαυτὸν, τὴν τε ἀπὸ τῆς μητρὸς πρόρρησιν ἐξεβιάζετο. 6.9.16 καὶ ἡ νεότης τῶν ὑγιαίνοντων τὰς ψυχὰς καὶ φιλοσοφίας ἐπιθυμούντων ἐφοίτων πρὸς αὐτόν, καὶ τὸ ἱερὸν νεανί6.9.17 σκων ἱερέων μεστὸν ἦν. αὐτὸς μὲν οὖν ἔτι ἄνθρωπος εἶναι δοκῶν καὶ ἀνθρώποις ὁμιλῶν, πᾶσι τοῖς ὁμιληταῖς προὔλεγεν, ὡς μετ' ἐκεῖνον οὐκ ἔτι τὸ ἱερὸν ἔσοιτο, ἀλλὰ καὶ τὰ μεγάλα καὶ ἅγια τοῦ Σεράπιδος ἱερά πρὸς τὸ σκοτοειδὲς καὶ ἄμορφον χωρήσει καὶ μεταβληθήσεται, καὶ τὸ μυθῶδες καὶ ἀειδὲς σκότος τυραννήσει τὰ ἐπὶ γῆς κάλλιστα. ὁ δὲ χρόνος ἀπήλεγξεν ἅπαντα, καὶ τὸ πρᾶγμά γε εἰς χρησιμοῦ συνετελέσθη βίαν. 6.10.1 Τούτου δὲ τοῦ γένους, οὐ γὰρ τὰς Ἡσιόδου καλουμένας Ἠοίας ἔσπευδον γράφειν, ἀπόρροιαὶ τινες, ὡσπερ ἀστέρων περιλείφθησαν, καὶ εἰς φιλοσοφούντων ἕτερα ἄττα γένη διεσπάρησαν καὶ κατενεμήθησαν, οἷς τοῦ φιλοσοφεῖν 6.10.2 ἡ συγγένεια κέρδος ἦν. τὰ πλεῖστα δὲ ἐν δικαστηρίοις, ὡσπερ ὁ Σωκράτης περὶ τὴν τοῦ βασιλέως στοάν, ἐκινδύνεον· οὕτω περιεφρόνησαν χρήματα καὶ κατεστύγησαν 6.10.3 χρυσίον. ἦν γοῦν αὐτοῖς φιλοσοφία, τὸ τριβώνιον καὶ τὸ μεμνησθαι Σωσιπάτρας, καὶ τὸν Εὐστάθιον διὰ στόματος φέρειν, τὰ δὲ ἐν τοῖς ὀρωμένοις σακκία τε ἀδρὰ καὶ ὑπόμιστα βιβλιδίων, καὶ ταῦτα ὡς ἂν ἄχθος εἶναι καμῆλων πολλῶν. 6.10.4 καὶ ἐξηπίσταντό γε πάνυ ἀκριβῶς τὰ βιβλία· καὶ ταῦτά γε ἦν εἰς οὐδένα φέροντα τῶν παλαιῶν φιλοσόφων, ἀλλὰ διαθήκαί τε καὶ ἀντίγραφα τούτων, καὶ συμβόλαια καὶ <περὶ ὠνῶν καὶ> περὶ πράσεων, καὶ ὅσα ὁ κακοδαίμων καὶ ὁ πρὸς τὴν πλανωμένην καὶ ἄτακτον ἄτην ἐπικλίνων βίος 6.10.5 ἐπαινεῖν εἶωθεν. οὕτως οὐδὲ <ἐν> ἐν τοῖς μετὰ ταῦτα Σωσιπάτρα ἐς τὸν χρησμὸν ἀπετύγχανε, καὶ τούτων γε τὰ

ὄνόματα οὐδὲν δέομαι γράφειν· ὁ γὰρ λόγος οὐκ ἐπὶ τοὺς 6.10.6 φαύλους ἀλλ' ἐπὶ τοὺς ἀγαθοὺς φέρειν συνεπιέγεται. πλὴν ὅσα εἷς αὐτῆς τῶν παίδων (Ἄντωνίνος ἦν <ὄνομα> αὐτῶ, οὗ καὶ πρὸ βραχέος ἐπεμνήσθην, ὁ διαβαλὼν ἐς τὴν Ἀλεξάνδρειαν, εἶτα τὸ Κανωβικὸν θαυμάσας τε καὶ ὑπεραγασθεὶς τοῦ Νείλου στόμα, καὶ τοῖς ἐκείνη θεοῖς τε καὶ ἀρρήτοις ἱεροῖς ἀναθεὶς καὶ προσαρμόσας ἑαυτόν) ταχὺ μάλα πρὸς τὴν τοῦ θεοῦ συγγένειαν ἐπέδωκεν, σώματός τε περιφρονήσας καὶ τῶν περὶ τοῦτο ἡδονῶν ἀπολυθείς, σοφίαν τε ἄγνωστον τοῖς πολλοῖς ἐπιτηδεύσας· περὶ οὗ προσῆκε 6.10.7 καὶ διὰ μακροτέρων εἰπεῖν. ἐπεδείκνυτο μὲν γὰρ οὐδὲν θεουργὸν καὶ παράλογον ἐς τὴν φαινομένην αἴσθησιν, τὰς βασιλικὰς ἴσως ὀρμὰς ὑφορώμενος ἐτέρωσε φερούσας· τοῦ δὲ τὴν καρτερίαν καὶ τὸ ἄκαμπτον καὶ ἀμετάστατον ἐθαύ6.10.8 μαζον ἅπαντες, καὶ κατήεσάν γε παρ' αὐτὸν ἐπὶ θάλασσαν οἱ κατὰ τὴν Ἀλεξάνδρειαν τότε σχολάζοντες, ἡ δὲ Ἀλεξάνδρεια διὰ γε τὸ τοῦ Σεράπιδος ἱερὸν ἱερά τις ἦν οἰκουμένη· 6.10.9 οἱ γοῦν πανταχόθεν φοιτῶντες ἐς αὐτὴν πληθὸς τε ἦσαν τῶ δήμῳ παρισούμενοι, καί, μετὰ τὰς θεραπείας τοῦ θεοῦ, παρὰ τὸν Ἄντωνῖνον ἔτρεχον, οἱ μὲν διὰ γῆς, ὅσοι γε ἔτρεχον, τοῖς δὲ ἐξήρκει τὰ ποτάμια πλοῖα, μετὰ ῥαστώνης 6.10.10 ἐπὶ τὴν σπουδὴν ὑποφέροντες, συνουσίας δὲ ἀξιοθέντες, οἱ μὲν λογικὸν πρόβλημα προθέμενοι, ἀφθόνως καὶ αὐθωρὸν τῆς Πλατωνικῆς ἐνεφοροῦντο σοφίας, οἱ δὲ τῶν θειοτέρων τι προβάλλοντες, ἀνδριάντι συνετύχανον· οὐκοῦν ἐφθέγγετο πρὸς αὐτῶν οὐδένα, ἀλλὰ τὰ ὄμματα στήσας καὶ διαθρήσας εἰς τὸν οὐρανόν, ἀναυδος ἔκειτο καὶ ἄτεγκτος, οὐδέ τις εἶδεν αὐτὸν περὶ τῶν τοιούτων ῥαδίως εἰς ὁμιλίαν ἐλθόντα ἀνθρώπων. 6.11.1 Ὅτι δὲ ἦν τι θειότερον τὸ κατ' αὐτόν, οὐκ εἰς μακρὰν ἀπεσημάνθη· οὐ γὰρ ἔφθανεν ἐκεῖνος ἐξ ἀνθρώπων ἀπιών, καὶ ἢ τε θεραπεία τῶν κατὰ τὴν Ἀλεξάνδρειαν καὶ τὸ Σεραπεῖον ἱερὸν διεσκεδάννυτο· οὐχ ἡ θεραπεία μόνον, ἀλλὰ καὶ τὰ οἰκοδομήματα, καὶ πάντα ἐγένετο καθάπερ ἐν 6.11.2 ποιητικοῖς μύθοις, τῶν Γιγάντων κεκρατηκότων. καὶ τὰ περὶ τὸν Κάνωβον ἱερά ταῦτο τοῦτο ἔπασχον, Θεοδοσίου μὲν τότε βασιλεύοντος, Θεοφίλου δὲ προστατοῦντος τῶν ἐναγῶν, ἀνθρώπου τινὸς Εὐρυμέδοντος ὅς ποθ' ὑπερθύμοισι Γιγάντεσσιν βασίλευεν, Εὐαγρίου δὲ τὴν πολιτικὴν ἀρχὴν ἄρχοντας, Ῥωμανοῦ δὲ 6.11.3 τοὺς κατ' Αἴγυπτον στρατιώτας πεπιστευμένους· οἵτινες, ἅμα φραζάμενοι κατὰ <τῶν ἱερῶν> λιθ<ίν>ων καὶ λιθοξο<άν>ων, ἐπὶ θυμὸν ταῦτα βαλλόμενοι, πολέμου δὲ μήτε ἀκοὴν <μήτε παρακοὴν> ὑφιστάμενοι, τῶ τε Σεραπεῖῳ κατελυμήναντο καὶ τοῖς ἀναθήμασιν ἐπολέμησαν, ἀνανταγώνιστον καὶ ἅμα6.11.4 χον νίκην νικήσαντες, τοῖς γοῦν ἀνδριᾶσι καὶ ἀναθήμασι ἐς τοσόνδε γενναίως ἐμαχέσαντο, ὥστε οὐ μόνον ἐνίκων αὐτά, ἀλλὰ καὶ ἔκλεπτον, καὶ τάξις ἦν αὐτοῖς πολεμικὴ τὸ 6.11.5 ὑφελόμενον λαθεῖν. τοῦ δὲ Σεραπεῖου μόνον τὸ ἔδαφος οὐχ ὑφείλοντο διὰ βάρους τῶν λίθων, οὐ γὰρ ἦσαν εὐμετακίνητοι· συγχέαντες δὲ ἅπαντα καὶ ταράζαντες, οἱ πολεμικώτατοι καὶ γενναῖοι, καὶ τὰς χεῖρας ἀναιμάκτους μὲν, οὐκ ἀφιλοχρημάτους δὲ προτείναντες, τοὺς τε θεοὺς ἔφασαν νενικηκέναι, καὶ τὴν ἱεροσυλίαν καὶ τὴν ἀσέβειαν εἰς ἔπαινον σφῶν αὐτῶν κατελογίζοντο. 6.11.6 Εἶτα ἐπεισήγον τοῖς ἱεροῖς τόποις τοὺς καλουμένους μοναχοὺς, ἀνθρώπους μὲν κατὰ τὸ εἶδος, ὁ δὲ βίος αὐτοῖς συώδης, καὶ ἐς τὸ ἐμφανὲς ἔπασχόν τε καὶ ἐποίουν μυρία κακὰ καὶ ἄφραστα. ἀλλ' ὅμως τοῦτο μὲν εὐσεβὲς ἐδόκει, τὸ 6.11.7 καταφρονεῖν τοῦ θεοῦ· τυραννικὴν γὰρ εἶχεν ἐξουσίαν τότε πᾶς ἄνθρωπος μέλαιναν φορῶν ἐσθῆτα, καὶ δημοσίᾳ βουλόμενος ἀσχημονεῖν· εἰς τοσόνδε ἀρετῆς ἤλασε τὸ ἀνθρώπινον. ἀλλὰ περὶ τούτων μὲν καὶ ἐν τοῖς καθολικοῖς 6.11.8 τῆς ἱστορίας συγγράμμασιν εἴρηται. τοὺς δὲ μοναχοὺς τούτους καὶ εἰς τὸν Κάνωβον καθίδρυσαν, ἀντὶ τῶν νοητῶν θεῶν εἰς ἀνδραπόδων θεραπείας, καὶ οὐδὲ χρηστῶν, καταδήσαντες τὸ

άνθρώπινον. ὁστέα γὰρ καὶ κεφαλὰς τῶν ἐπὶ πολλοῖς ἀμαρτήμασιν ἐαλωκότων συναλίζοντες, οὓς τὸ πολιτικὸν ἐκόλαζε δικαστήριον, θεοὺς τε ἀπεδείκνυσαν, καὶ προσεκαλινδοῦντο τοῖς ὄστοις καὶ κρείττους ὑπελάμβανον 6.11.9 εἶναι μολυνόμενοι πρὸς τοῖς τάφοις. μάρτυρες γοῦν ἐκαλοῦντο καὶ διάκονοί τινες καὶ πρέσβεις τῶν αἰτήσεων παρὰ τῶν θεῶν, ἀνδράποδα δεδουλευκότα κακῶς, καὶ μάλιστα καταδεδαπανημένα, καὶ τὰς τῆς μοχθηρίας ὠτειλὰς ἐν τοῖς 6.11.10 εἰδώλοις φέροντα· ἀλλ' ὅμως ἡ γῆ φέρει τούτους τοὺς θεοὺς. τοῦτο γοῦν εἰς μεγάλην πρόνοιαν καὶ <εὐστοχίαν> Ἄντωνίνου συνετέλεσεν, ὅτι πρὸς ἅπαντας ἔφασκεν τὰ 6.11.11 ἱερὰ τάφους γενήσεσθαι· (ὥσπερ που καὶ Ἰάμβλιχος ὁ μέγας-ὄπερ ἐν τοῖς κατ' ἐκείνον παραλελοίπαμεν-ἀνδρὸς τινος Αἰγυπτίου τὸν Ἀπόλλω καλέσαντος, τοῦ δὲ ἐλθόντος, καὶ καταπλαγέντων τὴν ὄψιν τῶν παρόντων, "παύσασθε," εἶπεν "ἑταῖροι, θαυμάζοντες· μονομαχήσαντος γὰρ ἀνδρὸς ἐστὶν εἶδωλον." οὕτως ἕτερόν τί ἐστὶν τῷ νῶ θεωρεῖν καὶ τοῖς τοῦ σώματος ἀπατηλοῖς ὄμμασιν. ἀλλ' Ἰάμβλιχος μὲν τὰ παρόντα δεινά, Ἄντωνίνος δὲ τὰ μέλλοντα προεἶδεν· καὶ τοῦτο γε αὐτοῦ μόνον ἀσθέ6.11.12 νειαν φέρει). ἄλυπον δὲ αὐτῷ τὸ τέλος εἰς γῆρας ἄνοσον ἀφικομένῳ καὶ βαθύ, καὶ λυπηρὸν τοῖς νοῦν ἔχουσι τὸ προεγνωσμένον ἐκείνῳ τῶν ἱερῶν τέλος.

ΜΑΞΙΜΟΣ.

Μαξίμου καὶ πρότερον ἐμνήσθημεν, καὶ ὁ ταῦτα γράφων οὐκ ἦν ἀθέατος τοῦ ἀνδρὸς, ἀλλὰ νέος ἔτι γηραιῷ συνετύγχανεν καὶ φωνῆς τε ἤκουσεν, οἷας ἂν τις ἤκουσε τῆς Ὀμηρικῆς Ἀθηνᾶς ἢ τοῦ Ἀπόλλωνος. τῷ δὲ καὶ πτηναὶ μὲν τινες ἦσαν αἱ τῶν ὀμμάτων κόραι, πολιὸν δὲ καθεῖτο γένειον, τὰς δὲ ὀρμὰς τῆς ψυχῆς διεδήλου τὰ 7.1.2 ὄμματα. καὶ ἄρμονία γέ τις ἐπὶν καὶ ἀκούοντι καὶ ὀρῶντι, καὶ δι' ἀμφοῖν τῶν αἰσθήσεων ὁ συνὼν ἐπλήττετο, οὔτε τὴν ὀξυκινήσιαν φέρων τῶν ὀμμάτων, οὔτε τὸν δρόμον τῶν 7.1.3 λόγων. ἀλλ' οὐδὲ εἴ τις τῶν ἐμπειροτάτων πάνυ καὶ δεινῶν διελέγετο πρὸς αὐτόν, ἀντιλέγειν ἐτόλμα, ἀλλ' ἡσυχῇ παραδόντες αὐτούς, τοῖς λεγομένοις ὥσπερ ἐκ τριπόδων εἶποντο· τοσαύτη τις ἀφροδίτη τοῖς χεῖλεσιν ἐπεκάθητο. 7.1.4 ἦν μὲν οὖν τῶν εὖ γεγονότων, καὶ πλοῦτος ἀδρότερος ὑπῆν αὐτῷ, ἀδελφοὺς δὲ εἶχε γνησίους, οὓς ἐκώλυεν εἶναι πρώτους αὐτὸς ὢν, Κλαυδιανόν τε τὸν καταλαβόντα τὴν Ἀλεξάνδρειαν κάκει παιδεύσαντα, καὶ Νυμφιδιανόν τὸν ἐν Σμύρνη περιφανῶς σοφιστεύσαντα.

7.1.5 Ἦν δὲ ὁ ἀνὴρ οὗτος τῶν διαπλησθέντων τῆς Αἰδεσίου σοφίας. Ἰουλιανοῦ δὲ τοῦ βασιλεύσαντος ἠξιώθη γενέσθαι διδάσκαλος. οὗτος, πάντων ἀνηρημένων ὑπὸ τοῦ Κωνσταντίου (ταῦτα δὲ ἐν τοῖς κατὰ Ἰουλιανὸν ἀκριβέστερον γέγραπται), καὶ ψιλωθέντος τοῦ γένους Ἰουλιανοῦ, περιελείφθη 7.1.6 μόνος, δι' ἡλικίαν περιφρονηθεὶς καὶ πρᾶξις. εὐνοῦχοι δὲ αὐτὸν ὅμως ἀμφειπόλεον βασιλικοὶ καὶ παραφυλακαὶ τινες ἦσαν, ὅπως εἶη χριστιανὸς βέβαιος· ὁ δὲ καὶ πρὸς ταῦτα τὸ 7.1.7 μέγεθος τῆς φύσεως ἐπεδείκνυτο. πάντα γοῦν οὕτω διὰ στόματος εἶχε τὰ βιβλία, ὥστε ἡγανάκτουν ἐκείνοι πρὸς τὴν βραχύτητα τῆς παιδείας, ὡς καὶ οὐκ ἔχοντες ὅ τι διδάξουσι 7.1.8 τὸ παιδίον. ὡς δὲ οὔτε ἐκείνοι παιδεύειν εἶχον, οὔτε Ἰουλιανὸς μανθάνειν, ἐξήτησαν τὸν ἀνεψιὸν ἐπιτραπήναί οἱ καὶ ῥητορικῶν ἀκροάσασθαι καὶ φιλοσόφων λόγων. ὁ δὲ, θεοῦ νεύσαντος, ἐπέτρεψεν, περὶ τὰ βιβλία πλανᾶσθαι βουλόμενος αὐτὸν καὶ ἀργεῖν μᾶλλον ἢ τοῦ γένους καὶ τῆς βασιλείας 7.1.9 ὑπομιμνήσκεσθαι. τοῦτο δὲ ἐπιτραπὲν αὐτῷ, πανταχοῦ βαθέων καὶ βαρυτάτων ὑποκειμένων κτημάτων, μετὰ βασιλικῆς ὑπονοίας καὶ δορυφορίας περιεφοῖτα, καὶ διέστειχεν ὅπη βούλοιτο. καὶ δὴ καὶ εἰς τὸ Πέργαμον ἀφικνεῖται κατὰ 7.1.10 κλέος τῆς Αἰδεσίου σοφίας. ὁ δὲ ἤδη μὲν εἰς μακρόν τι γῆρας

ἀφῖκτο, καὶ τὸ σῶμα ἔκαμνε· τῆς δὲ ὁμιλίας αὐτοῦ προεστήκεσαν καὶ ἀνὰ τοὺς πρώτους ἐφέροντο Μάξιμός τε, ὑπὲρ οὗ τάδε γράφεται, καὶ Χρυσάνθιος ὁ ἐκ Σάρδεων, Πρίσκος τε ὁ Θεσπρωτὸς ἢ Μολοσσός, Εὐσέβιος τε ὁ ἐκ Καρίας Μύν7.1.11 δου πόλεως. καὶ συνουσίας ἀξιώθεις τῆς Αἰδεσίου, ὁ καὶ ἐν μειρακίῳ πρεσβύτης Ἰουλιανός, τὴν μὲν ἀκμὴν καὶ τὸ θεοειδὲς τῆς ψυχῆς καταπλαγαίς, οὐκ ἐβούλετο χωρίζεσθαι, ἀλλ', ὥσπερ οἱ κατὰ τὸν μῦθον ὑπὸ τῆς διψάδος δηχθέντες, χανδὸν καὶ ἀμυστὶ τῶν μαθημάτων ἔλκειν ἐβούλετο, καὶ δῶρά γε 7.1.12 ἐπὶ τούτοις βασιλικά διέπεμπεν· ὁ δὲ οὐδὲ ταῦτα προσίετο, καὶ μετακαλέσας τὸν νεανίσκον, εἶπεν· "ἀλλὰ σὺ μὲν καὶ τὴν ψυχὴν τὴν ἐμὴν οὐκ ἀγνοεῖς, τηλικαύταις ἀκοαῖς ἀκροώμενος, τὸ δὲ ὄργανον αὐτῆς συνορᾷς ὅπως διάκειται, τῆς 7.1.13 γομφώσεως καὶ πήξεως διαλυομένης, εἰς τὸ συντεθέν· σὺ δέ, εἴ τι καὶ δρᾷν βούλει, τέκνον σοφίας ἐπήρατον (τοιαῦτα γάρ σου τὰ τῆς ψυχῆς ἰνδάλαμα καταμανθάνω), πρὸς τοὺς ἐμοὺς παῖδας πορευθεὶς ὄντας γνησίους, ἐκεῖθεν ρύδην ἐμποροῦ σοφίας ἀπάσης καὶ μαθημάτων· κὰν τύχης τῶν μυστηρίων, αἰσχυνθήσῃ πάντως ὅτι ἐγένου καὶ ἐκλήθης ἄνθρωπος. 7.1.14 ἐβουλόμην μὲν οὖν παρεῖναι καὶ Μάξιμον, ἀλλ' ἐπὶ τὴν Ἔφεσον ἔσταλται. καὶ περὶ Πρίσκου τὰ ὅμοια διελέχθη ἄν, ἀλλὰ κάκεῖνος ἐπὶ τῆς Ἑλλάδος πέπλευκεν· λοιποὶ δὲ τῶν ἐμῶν ἐταίρων Εὐσέβιος τε καὶ Χρυσάνθιος, ὧν ἀκροώμενος ἐλάχιστα τὸ ἐμὸν ἐνοχλήσεις γῆρας." 7.2.1 Ὡς δὲ ταῦτα ἤκουσεν Ἰουλιανός, τοῦ φιλοσόφου μὲν οὐδ' ὡς ἀφίστατο, προσέκειτο δὲ κατὰ τὸν πολὺν χρόνον Εὐσεβίῳ τε καὶ Χρυσανθίῳ. ἦν δὲ ὁ Χρυσάνθιος ὁμόψυχος Μαξίμῳ, τὰ περὶ θείασμὸν συνενθουσιῶν, καὶ ὑφείλκεν ἑαυτὸν 7.2.2 ἐν τοῖς μαθήμασιν, καὶ τὸ ἄλλο ἦθος τοιοῦτον ἔχων. Εὐσέβιος δέ, παρόντος μὲν Μαξίμου, τὴν ἀκρίβειαν τὴν ἐν τοῖς μέρεσι τοῦ λόγου καὶ τὰς διαλεκτικὰς μηχανὰς καὶ πλοκάς ὑπέφευγεν, ἀποστάντος δὲ ὥσπερ ἡλιακοῦ φέγγους ἀστήρ ἀπέλαμπεν· τοσαύτη τις εὐκολία καὶ χάρις ἐπήνθει τοῖς λόγοις. καὶ ὁ Χρυσάνθιος παρῶν ἐπὶ καὶ συνεπένευεν, ὅ τε Ἰου7.2.3 λιανός τὸν ἄνδρα ἐσεβάζετο. προσετίθει δὲ μετὰ τὴν ἐξήγησιν ὁ Εὐσέβιος, ὡς ταῦτα εἶη τὰ ὄντως ὄντα, αἱ δὲ τὴν αἴσθησιν ἀπατῶσαι μαγγανεῖαι καὶ γοητεύουσαι, θαυματοποιῶν ἔργα, καὶ πρὸς ὑλικὰς τινας δυνάμεις παραπαιόντων καὶ 7.2.4 μεμνηόντων. τοῦτο ἀκούων τὸ ἐπιφώνημα πολλάκις ὁ θειότατος Ἰουλιανός, ἰδίᾳ τὸν Χρυσάνθιον ἀπολαβὼν, "εἴ τί σοι μέτεστιν ἀληθείας, ὦ φίλε Χρυσάνθιε," πρὸς αὐτὸν ἔφη "φράσον μοι σαφῶς τίς ὁ ἐπίλογος οὗτος τῆς ἐξηγήσεως." ὁ δὲ βαθέως μάλα καὶ σωφρόνως ἀνενεγκῶν "ἀλλὰ πρᾶγμα ποιήσεις" ἔφη "σοφόν, μὴ παρ' ἐμοῦ ταῦτα, ἀλλὰ παρὰ ἐκεῖ7.2.5 νου πυθόμενος." καὶ μαθὼν τοῦτο ἤκουσε καὶ ἐποίησε, θεὸν τινα νομίσας τὸν Χρυσάνθιον ἐπὶ τῷ λόγῳ. γενομένης δὲ τῆς συνουσίας, ὁ μὲν τὰ αὐτὰ προσεπέβαινε, ὁ δὲ Ἰουλιανός θαρσαλέως ἤρετο, τί τοῦτο αὐτῷ βούλεται συνεχῶς 7.2.6 ἐπιλεγόμενον. ἐνταῦθα ὁ Εὐσέβιος τὴν ἑαυτοῦ πετάσας εὐγλωττίαν, καὶ τὸ εὐστομον ἐπὶ τὸ φράζειν ἀκώλυτον ἀφείς φέρεσθαι, "Μάξιμος" εἶπεν "τίς ἐστὶ τῶν πρεσβυ7.2.7 τέρων ἀκροατῶν καὶ πολλὰ ἐκπεπαιδευμένων· οὗτος διὰ μέγεθος φύσεως καὶ λόγων ὑπεροχὴν καταφρονήσας τῶν ἐν τούτοις ἀποδείξω, ἐπὶ μανίας τινὰς ὀρμήσας καὶ δραμῶν, συνεκάλεσεν ἡμᾶς πρώην τοὺς παρόντας εἰς τὸ Ἐκατήσιον, 7.2.8 καὶ πολλοὺς ἐδείκνυ τοὺς καθ' ἑαυτοῦ μάρτυρας. ὡς δὲ ἀπηντήσαμεν, καὶ τὴν θεὸν προσεκυνήσαμεν, "καθῆσθε μὲν," εἶπε πρὸς ἡμᾶς, "ὦ φίλτατοι ἐταῖροι, καὶ τὸ μέλλον 7.2.9 ὁρᾶτε, καὶ εἴ τι διαφέρω τῶν πολλῶν ἐγώ." τοῦτο δὲ εἰπὼν, καὶ καθεσθέντων ἡμῶν ἀπάντων, χόνδρον καθαγίσας λιβανωτοῦ, καὶ πρὸς ἑαυτὸν ὄντινα δήποτε ὕμνον περαίνων, εἰς τοσόνδε παρήλθεν ἐπιδείξω, ὥστε τὸ μὲν πρῶτον ἐμειδία 7.2.10 τὸ ἄγαλμα, εἶτα καὶ γέλως ἦν τὸ φαινόμενον. θορυβουμένων δὲ ἡμῶν ὑπὸ τῆς ὄψεως, "ἀλλὰ ταραχθῆτω γε ὑμῶν ὑπὸ τούτων μηδὲ εἷς, αὐτίκα γὰρ καὶ

αί λαμπάδες ανάψουσιν, ἄς ἐν ταῖν χεροῖν ἡ θεὸς φέρει." καὶ τοὺς λόγους ἔφθανεν τὸ φῶς ταῖς λαμπάσι περιφλεγόμενον. ἡμεῖς μὲν οὖν τὸν θεατρικὸν ἐκεῖνον θαυματοποιὸν πρὸς τὸ παρὸν καταπλαγέντες, 7.2.11 ἀνεχωρήσαμεν· σὺ δὲ τούτων μηδὲν θαυμάσης, ὡσπερ οὐδὲ ἐγώ, τὴν διὰ τοῦ λόγου κάθαρσιν μέγα τι χρῆμα ὑπολαμ7.2.12 βάνων." ὁ δὲ θειότατος Ἰουλιανὸς τοῦτο ἀκούσας, "ἀλλ' ἔρρωσο" εἶπε "καὶ πρόσεχε τοῖς βιβλίοις, ἐμοὶ δὲ ἐμήνυσας ὃν ἐζήτουν." καὶ ταῦτα εἰπὼν, καὶ Χρυσανθίου καταφι λήσας τὴν κεφαλὴν, ἐπὶ τὴν Ἔφεσον ἐξώρμησε. συντυχὼν δὲ ἐκεῖ Μαξίμῳ, ἐξεκρέματό τε τοῦ ἀνδρός, καὶ ἀπρίξ τῆς 7.2.13 ὄλης σοφίας εἶχετο. ὁ δὲ Μάξιμος ὑψηγεῖται αὐτῷ καὶ τὸν θειότατον μετακαλέσαι Χρυσάνθιον, καί, γενόμενον οὕτως, μόλις ἤρκουν ἄμφω τῆ τοῦ παιδὸς ἐς τὰς μαθήσεις εὐρυχωρία. 7.3.1 Ὡς δὲ καὶ ταῦτα εἶχε καλῶς, ἀκούσας τι πλέον εἶναι κατὰ τὴν Ἑλλάδα παρὰ τῷ ταῖν Θεαῖν ἱεροφάντη, καὶ πρὸς ἐκεῖνον ὀξὺς ἔδραμεν. τοῦ δὲ ἱεροφάντου, κατ' ἐκεῖνον τὸν χρόνον ὅστις ἦν, τοῦνομα οὐ μοι θέμις λέγειν· ἐτέλει γὰρ 7.3.2 τὸν ταῦτα γράφοντα, καὶ εἰς Εὐμολπίδας ἦγε· καὶ οὗτός γε ἦν ὁ καὶ τὴν τῶν ἱερῶν καταστροφὴν καὶ τῆς Ἑλλάδος ἀπώλειαν ἀπάσης προγνοῦς, τοῦ συγγραφέως παρόντος, καὶ φανερώς διαμαρτυρούμενος ὡς μεθ' αὐτὸν ἱεροφάντης γενήσοιτο, ὃ μὴ θέμις ἱεροφαντικῶν ἄψασθαι θρόνων, ἐπειδὴ θεοῖς ἑτέροις καθιέρωται, καὶ ὁμώμοκεν ἀρρήτους 7.3.3 ὄρκους ἑτέρων ἱερῶν μὴ προστήσεσθαι· προστήσεσθαι δὲ ἔλεγεν ὅμως αὐτὸν μηδὲ Ἀθηναῖον ὄντα. καὶ (εἰς τοσόνδε προνοίας ἐξικνεῖτο) ἐφ' αὐτῷ τε τὰ ἱερά κατασκαφήσεσθαι καὶ δηωθήσεσθαι ἔφασκεν, κάκεῖνον ζῶντα ταῦτα ἐπόψεσθαι, διὰ φιλοτιμίαν περιττὴν ἀτιμαζόμενον, καὶ προτελευτήσειν γε αὐτοῦ τὴν θεραπείαν ταῖν Θεαῖν, τὸν δὲ τῆς τιμῆς ἀποστερηθέντα, μήτε τὸν ἱεροφάντην μήτε τὸν γηραιὸν βίον 7.3.4 ἔχειν. καὶ ταῦτά γε οὕτως· ἅμα τε γὰρ ὁ τέκ θεσπιῶντ' ἐγίνετο, πατήρ ὢν τῆς Μιθριακῆς τελετῆς, καὶ οὐκ εἰς μακρὰν πολλῶν καὶ ἀδιηγήτων ἐπικλυσθέντων κακῶν, ὢν τὰ μὲν ἐν τοῖς διεξοδικοῖς τῆς ἱστορίας εἴρηται, τὰ δέ, ἐὰν ἐπιτρέπη τὸ Θεῖον, λελέξεται, ὁ [τε] Ἀλλάριχος ἔχων τοὺς βαρβάρους διὰ τῶν Πυλῶν παρήλθεν, ὡσπερ διὰ σταδίου καὶ ἵππο7.3.5 κρότου πεδίου τρέχων· τοιαύτας αὐτῷ τὰς πύλας ἀπέδειξε τῆς Ἑλλάδος ἢ τε τῶν τὰ φαῖα ἱμάτια ἐχόντων ἀκωλύτως προσπαρεισελθόντων ἀσέβεια, καὶ ὁ τῶν ἱεροφαντικῶν θεσμῶν παραρραγεῖς νόμος καὶ σύνδεσμος, ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἐς ὕστερον ἐπράχθη, καὶ ὁ λόγος διὰ τὴν πρόγνωσιν παρήνεγκεν. 7.3.6 Τότε δὲ ὁ μὲν Ἰουλιανὸς τῷ θειοτάτῳ ἱεροφαντῶν συγγενόμενος καὶ τῆς ἐκεῖθεν σοφίας ἀρυσάμενος χανδόν, ἐσόμενος ὑπὸ τὸν Κωνσταντίον, ἀπήγετο σφοδρῶς ὡς παραβασιλεύσων εἰς τὸν Καίσαρα, Μάξιμος δὲ ἦν κατὰ τὴν Ἀσίαν, Αἰδεσίου δὲ μεταλλάξαντος, πήχεσιν δὲ ἐπὶ πᾶσαν σοφίαν ἀύξῳ7.3.7 μενος· ὥστε ὁ μὲν Ἰουλιανὸς ἔτυχεν ὢν οὐκ ἐβούλετο μὲν, ἀλλ' ἠναγκάζετο. πεμφθεὶς δὲ Καῖσαρ ἐπὶ Γαλατίας οὐχ ἵνα βασιλεύῃ τῶν ἐκεῖνη μόνον, ἀλλ' ἵνα ἐν τῇ βασιλείᾳ διαφθαρή, παρὰ δόξαν ἅπασαν ἐκ τῆς τῶν θεῶν προνοίας ἀνήνεγκεν, πάντας μὲν λανθάνων ὅτι θεραπεύει θεοῦς, πάντας δὲ νικῶν ὅτι ἐθεράπευε θεοῦς, καὶ τὸν τε Ῥῆνον ἐπεραιώθη, καὶ πάντα ὅσα ὑπὲρ ἐκεῖνον ἔθνη βάρβαρα συνελὼν καὶ δουλωσάμενος, πολλῶν ἐπιβουλῶν καὶ μηχανημάτων πλεκομένων αὐτῷ (ὡς ἐν τοῖς περὶ ἐκεῖνον ἀναγέγραπται), τὸν ἱεροφάντην μετακαλέσας ἐκ τῆς Ἑλλάδος καὶ σὺν ἐκεῖνῳ τινὰ μόνους ἐκείνοις γνώριμα διαπραξάμενος, ἐπὶ τὴν καθαίρεσιν ἠγέρθη 7.3.8 τῆς Κωνσταντίου τυραννίδος. ταῦτα δὲ συνήδεσαν Ὀριβάσιος ἐκ τοῦ Περγάμου, καὶ τις τῶν ἐκ Λιβύης, ἦν Ἀφρικὴν καλοῦσι Ῥωμαῖοι κατὰ τὸ πάτριον τῆς γλώττης, Εὐήμερος. ταῦτα δὲ πάλιν ἐν τοῖς κατὰ Ἰουλιανὸν βιβλίοις ἀκριβέστερον 7.3.9 εἴρηται. ὡς δ' οὖν καθεῖλε τὴν τυραννίδα Κωνσταντίου, καὶ τὸν ἱεροφάντην ἀπέπεμψεν ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα, καθάπερ θεὸν τινα ἀποπέμπων φανέντα, καὶ παρασχόντα ἃ ἐβούλετο, καὶ βασιλικά γε

αὐτῷ δῶρα <καί> θεραπείαν συνέπεμψε πρὸς τὴν ἐπιμέλειαν τῆς Ἑλλάδος ἱερῶν, τὸν Μάξιμον εὐθὺς μετε7.3.10 πέμψατο καὶ τὸν Χρυσάνθιον. καὶ μία γε ἦν ἐπ' ἀμφοῖν ἡ κληῖσις. τοῖς δὲ ἐπὶ τοὺς θεοὺς καταφεύγειν ἐδόκει, καὶ ἄνδρες οὕτω δραστήριοι καὶ πείραν ἔχοντες, καὶ συνενεγκόντες εἰς ταῦτ' οὕτως τὴν πείραν, καὶ τὴν περὶ ταῦτα ὀξυδορκίαν καὶ διάθρησιν τῆς ψυχῆς ἀνεγείραντες καὶ συστησάμενοι, σημείοις 7.3.11 ἐγχιρίπτουσι ἀπηνέσι καὶ ἀγρίοις (ἐκεῖνοι ἤδυσαν τὰ φανθέντα σημεία). ὁ μὲν οὖν Χρυσάνθιος εὐθὺς καταπλαγείς καὶ πρὸς τὴν ὄψιν ὑποπτήξας, τὴν γλῶσσαν ἐνδακῶν, "οὐ μενετέον" εἶπεν "ἐμοὶ μόνον ἐνταῦθα, ὦ Μάξιμε φίλτατε, 7.3.12 ἀλλὰ καὶ φωλευτέον" ὁ δὲ ἀναστήσας ἑαυτὸν "ἀλλ' ἐπιλελῆσθαί μοι δοκεῖς," εἶπεν "ὦ Χρυσάνθιε, τῆς παιδείας ἦν ἐπαιδευθήμεν, ὡς τῶν ἄκρων γέ ἐστιν Ἑλλήνων καὶ ταῦτα πεπαιδευμένων μὴ πάντως εἴκειν τοῖς πρώτως ἀπαντήσασιν, ἀλλ' ἐκβιάζεσθαι τὴν τοῦ θεοῦ φύσιν ἄχρις ἂν ἐπικλίνῃ πρὸς τὸν θεραπεύοντα." Χρυσανθίου δὲ ὑπολα7.3.13 βόντος, "ἴσως σὺ ταῦτα πράττειν εἰ δεινὸς καὶ τολμηρὸς, ἐγὼ δὲ τούτοις οὐκ ἂν μαχεσαίμην τοῖς σημείοις" καὶ μετὰ τοὺς λόγους ἀποχωρήσας, ὁ μὲν Μάξιμος ἐπέμεινε ἅπαντα 7.3.14 πράττων, ἔστε ἔτυχεν ὧν ἐβούλετο καὶ κατεπεθύμει· ὁ δὲ Χρυσάνθιος ἀκίνητοτερος ἐπέμεινε ἀνδριάντος, τοὺς ἐξ ἀρχῆς πεπηγότας παρ' ἑαυτῷ λογισμοὺς μηδὲ κινήσαι διανοούμενος. πάντες οὖν ἄνθρωποι παρὰ τὸν Μάξιμον ἤδη συνετρόχαζον κατὰ τὴν Ἀσίαν, ὅσοι τε ἦσαν ἐν ἀρχαῖς καὶ ὅσοι 7.3.15 τούτων ἀπελέλυτο, τό τε κρεῖττον τῶν βουλευτηρίων. καὶ δῆμος ἐστενοχῶρει τὰς προόδους τῷ Μαξίμῳ μετὰ βοῆς πηδῶντες, ἦν δῆμος, ὅταν τινὰ θεραπεύειν, ἐκ πολλοῦ μεμελέτηκεν· αἶ τε γυναῖκες παρὰ τὴν γυναῖκα τῇ πλαγίᾳ θύρα παρεισεχέοντο, τὴν εὐδαιμονίαν θαυμάζουσαι καὶ μεμνησθαι 7.3.16 σφῶν ἀξιοῦσαι· ἡ δὲ φιλοσοφίας ἔνεκεν Μάξιμον <οὔτε νεῖν> οὔτε γράμματα εἰδῶτα ἀπέφαινε. ὁ μὲν οὖν Μάξιμος ὑπὸ τῆς Ἀσίας πάσης προσκυνούμενος, ἐπὶ τὴν συντυχίαν ἀνήει τοῦ βασιλέως, Χρυσάνθιος δὲ ἔμεινε κατὰ χώραν, ἐκεῖνο θεοῦ κατ' ὄναρ, ὡς πρὸς τὸν ταῦτα γράφοντα ἔλεγεν ἐς ὕστερον, εἰπόντος· ὅς κε θεοῖς ἐπιπέιθηται, μάλα τ' ἔκλυον αὐτοῦ. 7.4.1 Ὡς δὲ καὶ ὁ Μάξιμος μετὰ τοσαύτης πομπείας ἐπὶ τὴν Κωνσταντινούπολιν ὤρμησέ τε καὶ διὰ ταχέων εἰς αὐτὴν παρελθὼν ἐξέλαμψεν, ὅ τε γὰρ βασιλεὺς καὶ οἱ βασιλευόμενοι πάντα ἦσαν ἐπὶ Μαξίμῳ, νύξ καὶ ἡμέρα διέφερον αὐτοῖς οὐδέν, οὕτως ὑπὲρ τῶν παρόντων ἐπὶ τοὺς θεοὺς 7.4.2 ἅπαντα ἀνέφερον· ἐνταῦθα ὁ μὲν Μάξιμος βαρὺς ἦν ἤδη περὶ τὰ βασίλεια, στολὴν τε ἀβροτέραν ἢ κατὰ φιλόσοφον περιχεόμενος, καὶ πρὸς τὰς ἐντεύξεις ὧν χαλεπώτερος καὶ 7.4.3 δυσχερέστερος· ὁ δὲ βασιλεὺς ἠγνόει τὰ πραττόμενα. μεταπέμψασθαι γοῦν αὐτοῖς, ἐκβιασαμένου τοῦ βασιλέως, ἔδοξε καὶ τὸν Πρίσκον· ὁ δὲ Μάξιμος ἀπήτει, προσαναγκάζων, 7.4.4 καὶ τὸν Χρυσάνθιον. καὶ ἄμφω γε ἦσαν μετάπεμπτοι, ὁ μὲν Πρίσκος ἐκ τῆς Ἑλλάδος, Χρυσάνθιος δὲ ἀπὸ Λυδίας καὶ Σάρδεων. καὶ οὕτω γε ἐξεκρέματο τῆς τοῦ ἀνδρὸς συνουσίας ὁ θεσπέσιος Ἰουλιανός, ὥστε τοῖς μὲν ὡς φίλοις ἐπέστελλεν, 7.4.5 καθάπερ θεοὺς ἰκετεύων ἐλθεῖν καὶ συνεῖναι· τῷ δὲ Χρυσανθίῳ καὶ γυναῖκα εἶναι πυθόμενος, Μελιτὴν ὄνομα ἔχουσαν καὶ ὑπ' αὐτοῦ θαυμαζομένην διαφερόντως (τοῦ δὲ ταῦτα γράφοντος ἀνεψιάν), ἰδίᾳ που καθίσας ἑαυτὸν, καὶ πρὸς τὴν γυναῖκα ἐπέστελλεν αὐτὸς γράφων, οὐδενὸς εἰδότος, καὶ παντοίας ἀφιεῖς φωνάς, τὸν ἄνδρα πείθειν μηδαμῶς ἀπα7.4.6 γορεῦσαι τὴν ἔξοδον· καὶ τὴν πρὸς Χρυσάνθιον αἰτήσας ἐπιστολήν, εἶτα εἰσβαλὼν ἐκείνην καὶ σφραγίδα ἀμφοτέραις ἐπιθείς, τῶς ἂν τὴν μίαν† τοὺς ἄξοντας ἔστελλεν πολλὰ καὶ ἀπὸ στόματος φράσας ἃ χρήσιμα ἐνόμιζεν πρὸς τὸ ρηϊδίως πεπιθεῖν μεγάλας φρένας Αἰακίδαο. 7.4.7 ὁ μὲν οὖν Πρίσκος ἦλθε, καὶ ἐλθὼν ἐσωφρόνει· καὶ τοί γε οὐκ ἐλάττους ἦσαν αὐτὸν οἱ θεραπεύοντες, ἀλλ' ἔμεινε

ὅμως ἀκίνητος, οὐχ ὑπὸ τῆς βασιλείας ἐπαιρόμενος, ἀλλὰ τὴν βασιλείαν καταφέρων καὶ ὀμαλίζων ἐς τὸ φιλοσοφώτερον. 7.4.8 Ὁ δὲ Χρυσάνθιος οὐδὲ ταύταις ἐάλω ταῖς ἄρκυσι καὶ μηχαναῖς, ἀλλὰ τοῖς θεοῖς ἐντυχών, ὡς τὰ παρὰ τῶν θεῶν ἦν ἀμετάβλητα, καὶ αὐτὸς εἶπετο τοῖς θεοῖς, καὶ πρὸς τὸν βασιλέα ἐπέστελλεν, ὡς ὑπὲρ τοῦ βασιλέως ἢ κατὰ Λυδίαν * 7.4.9 ὑπὲρ αὐτοῦ γίνοιτο μόνον, καὶ οἱ θεοὶ ταῦτα ἔφραζον. ὁ δὲ ὑπόπτεισε μὲν τὴν ἀποτυχίαν τῆς κλήσεως, ἀρχιερέα δὲ ἀποδείξας τὸν τε ἄνδρα καὶ τὴν γυναῖκα τῆς Λυδίας, καὶ ὑπ' ἐκείνοις ἐπιτρέψας εἶναι τῶν ἄλλων τὴν αἴρεσιν, αὐτὸς ἐπὶ τὸν Περσικὸν συνήγετο πόλεμον. Μαξίμου δὲ καὶ Πρίσκου συνεπομένων, καὶ ἄλλοι δὲ τινες συμπαρωμάρτουν εἰς πλῆθος συντελοῦντες, ἑαυτοὺς ἐγκωμιαζόντων ἀνθρώπων ὄχλος, καὶ σφόδρα γε διογκουμένων, ὅτι ὁ βασιλεὺς 7.4.10 ἔφησεν αὐτοῖς συντετυχηκένοι. ὡς δὲ τὰ πράγματα συντόνως ἀπὸ τῶν μεγάλων ἐκείνων καὶ λαμπρῶν ἐλπίδων ἐς τὸ ἀφανὲς καὶ ἄμορφον κατερράγη καὶ διωλίσθησεν, ὡς ἐν τοῖς διεξοδικοῖς τοῖς κατὰ Ἰουλιανὸν εἴρηται, ὅ τε Ἰο7.4.11 βιανὸς ἐβασίλευσε καὶ τιμῶν τοὺς ἄνδρας διετέλεσεν· εἶτα μάλα ταχέως καὶ σφοδρῶς συναπῆλθε τῷ προβασιλεύσαντι (εἶ γε μὴν παρὰ τοὺς πλείονας οὕτως ἀπῆλθε), Βαλεντινιανὸς τε καὶ Βάλης ἐπέστησαν τοῖς πράγμασι. ἐνταῦθα συναρπάζονται μὲν Μάξιμος καὶ Πρίσκος, πολὺ τῆς κλή7.4.12 σεως διαφερούσης ἢ ὅτε Ἰουλιανὸς ἐκάλει. ἐκείνη μὲν γὰρ τις ἦν πανηγυρική καὶ πρὸς τιμὴν περιττῶς διαλάμπουσα, ταύτης δὲ τῆς δευτέρας πρὸ τῶν ἐπιζομένων καὶ τὸ φαινόμενον κίνδυνος ἦν, οὕτως ἀτιμία τις ἀδρὰ καὶ περιφανῆς κατεκέχυτο τῶν ὀρωμένων, ἀλλ' ὁ μὲν Πρίσκος οὐδὲν ὑποστὰς δεινόν, ἀλλὰ καὶ προσμαρτυρηθεὶς ἀγαθὸς εἶναι καὶ γεγενῆσθαι κατὰ τὸν καιρὸν ἐκείνον, ἐπανῆλθεν 7.4.13 εἰς τὴν Ἑλλάδα· καὶ ὁ ταῦτα γράφων ἐπαιδεύετο κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους παῖς ὢν καὶ εἰς ἐφήβους ἄρτι τελῶν. ὁ δὲ Μάξιμος, πολλοὶ μὲν γὰρ αὐτοῦ κατεβίων δημοσία τε ἐν τοῖς θεάτροις καὶ ἰδίᾳ πρὸς τὸν βασιλέα, θαυμαστὸς δὲ ἦν καὶ οὕτως, ὅτι πρὸς τοσαύτας ἀνέφερε συμφοράς· πλὴν ἐς τὸ βαθύτατον αὐτὸν τῆς τιμωρίας περιάγουσιν, τοσοῦτων τιμήσαντες χρημάτων, ὅσα μῆτε ἀνὴρ ἀκούειν ἐδύνατο φιλοσοφῶν <μῆτε ἰδεῖν> (ὑπόπτειον γὰρ αὐτὸν τὰ πάντα 7.4.14 ἔχειν), καὶ μετεγίνωσκον, ὡς ὀλίγου τιμήσαντες αὐτῷ. καὶ ἀνεπέμφθη γε εἰς τὴν Ἀσίαν ἐπὶ καταβολῇ τῶν χρημάτων, καὶ ὅσα μὲν ἔπασχεν ὑπὲρ πᾶσάν ἐστι τραγωδίαν, καὶ οὐδεὶς ἂν εἴη μεγαλόφωνος, οὐδὲ ἠδόμενος κακοῖς, ὥστε ἐξαγγέλ7.4.15 λειν ἄνδρὸς τοσοῦτου τηλικαύτας συμφοράς. μικρὰ γὰρ καὶ ἡ Περσῶν λεγομένη σκάφευσις, καὶ οἱ γυναικεῖοι τῶν Ἀρτάβρων σκαλισμοί, πρὸς τὰς ἐπιφερομένας ὀδύνας τῷ σώματι. 7.4.16 καὶ <ἠ> θαυμασία γυνὴ παρῆν καὶ ὑπερήλυε. ὡς δὲ ἦν ἄπειρον, καὶ ἐπετείνετο, "πριαμένη," φησὶν "ὦ γυναῖ, 7.4.17 φάρμακον, ἐπίδος, καὶ ἐλευθέρωσον." ἠ δὲ καὶ ἐπρίατο καὶ παρῆν ἔχουσα. ἐνταῦθα ὁ μὲν ἦτει πιεῖν, ἠ δὲ ἠξίωσεν προπιεῖν, καὶ αὐτίκα γε ἀπολομένης, τὴν μὲν οἱ προσήκοντες ἔθαπτον· ὁ δὲ Μάξιμος ἔπιεν οὐκέτι.

7.5.1 Ἐνταῦθα δὴ πᾶς λόγος ἐλάττων, καὶ πᾶν ὅσον ἂν τὸ 7.5.2 ποιητικὸν ὑμνήσειε γένος, πρὸς τὰς Κλεάρχου πράξεις. ἦν μὲν γὰρ ὁ Κλέαρχος ἐκ Θεσπρωτῶν τῶν εὐδαιμόνων, καὶ διαφερόντως <περιττὸς> περὶ δόξαν καλὴν γενόμενος, τῶν πραγμάτων ἤδη μεταβεβλημένων, καὶ Βαλεντινιανοῦ μὲν εἰς τὴν ἐσπέραν ἀποκεχωρηκότος, τοῦ δὲ βασιλέως Βάλεντος κινδύνους τοῖς ἐσχάτοις ἐμβεβηκότος, καὶ οὐ τὸν περὶ βασιλείας, ἀλλὰ τὸν περὶ τῆς σωτηρίας ἀγῶνα τρέχοντος (ὁ γὰρ Προκόπιος ἀνταναστὰς πολλαῖς καὶ ἀπείροις δυνάμεσι, πανταχόθεν αὐτὸν περιέκοπτεν εἰς τὸ ἴσυνήμεναι†) τῆς οὖν Ἀσίας ἀπάσης κατ' ἐκείνον τὸν καιρὸν ὁ Κλέαρχος ἐπεστάτει, ὅση κατὰ τὴν ἐξουσίαν ἀφ' Ἑλλησπόντου διὰ Λυδίας καὶ 7.5.3 Πισιδίας ἐπὶ Παμφυλίαν ἀφορίζεται. <καί>

πολλήν εἰς τὰ πράγματα συνέφερον εὐνοίαν, τῷ τε σώματι παραβαλλόμενος ἐς τοὺς πρώτους κινδύνους, καὶ πρὸς τὸν τῆς αὐλῆς ἔπαρχον ἀντικρυς διαφερόμενος, ὥστε οὐδὲ ὁ βασιλεὺς τὴν διαφορὰν ἠγνόει. καὶ τοί γε ἦν ἔπαρχος Σαλούτιος, ἀνὴρ καὶ ἐπὶ τῆς Ἰουλιανοῦ βασιλείας κοσμήσας τὴν ἑαυτοῦ τύχην, ἀλλ' ὅμως τὴν τε βλακείαν αὐτοῦ διὰ τὸ γῆρας ἀπήλεγχεν καὶ Νικίαν 7.5.4 ἀπεκάλει· καὶ γὰρ ἔμελεν αὐτῷ κατὰ τὸν καιρὸν ἐκείνον μοσχεύειν καὶ ῥωννύναι τὴν ψυχὴν ὑπ' ἀναγνώσεώς τε καὶ τῆς ἱστορικῆς ἐμπειρίας. 7.5.5 Χωρησάντων δὲ καλῶς τῶν πραγμάτων, ὁ Βάλης ὑπερηγάσθη τὸν Κλέαρχον, καὶ οὐκ ἀπέλυσε τῆς ἀρχῆς, ἀλλ' εἰς ἀρχὴν μετέστησε χεῖρονα, ἀνθύπατον αὐτὸν ἐπιστή7.5.6 σας τῆς νῦν ἰδίως Ἀσίας καλουμένης. αὕτη δὲ ἀπὸ Περγάμου τὸ ἀλιτενὲς ἐπέχουσα πρὸς τὴν ὑπερκειμένην ἠπειρον ἄχρι Καρίας ἀποτέμνεται, καὶ ὁ Τμῶλος αὐτῆς περιγράφει τὸ πρὸς Λυδίαν. ἔστι δὲ ἀρχῶν ἐνδοξοτάτη, καὶ οὐ κατήκοος τοῦ τῆς αὐλῆς ἐπάρχου, πλὴν ὅσα γε νῦν πάλιν ἐς τὸν νεώτερον τουτονὶ θόρυβον ἅπαντα συμπεφύραται καὶ ἀνα7.5.7 τετάρακται. τότε δὲ τὴν ὑγιαίνουσαν Ἀσίαν ἀπολαβὼν ὁ Κλέαρχος, εὗρεν ἐκεῖ τὸν Μάξιμον κατατεινόμενον ταῖς βασά7.5.8 νοις, καὶ μόλις ἀνέχοντα. θεῖον δὴ τὸ μετὰ ταῦτά ἐστιν εἰπεῖν ἔργον, οὐ γὰρ ἂν τις οὕτως τὸ παράλογον ἐς ἄλλον τινὰ ἀναφέροι δικαίως ἢ θεόν· τοὺς τε γὰρ στρατιώτας ἅπαντας, οἳ ταύταις ἐφεστήκεσαν ἀλήκτως ταῖς κολάσεσιν, μείζονι βία φυγεῖν ἀπηνάγκασεν, καὶ τὸν Μάξιμον ἀνῆκε τῶν δεσμῶν, ἐπιμέλειάν τε ἐποίησατο τοῦ σώματος, καὶ ὁμοτράπεζον ἔθετο, καὶ πρὸς τὸν βασιλέα τοσαύτη κατεχρήσατο παρρησία, ὡς ὁ βασιλεὺς ἤδη καὶ μεθῆκε τὴν ψυχὴν, καὶ 7.5.9 πάντα γε συνεχώρησεν ὅσα Κλέαρχος ἔπειθεν. τῷ γοῦν Σαλουτίῳ τὴν ἀρχὴν παραλύσας, Αὐξόνιον ἐπενόησε τοῖς τῆς αὐλῆς ἔργοις <ἐπιστῆσαι>. ὁ δὲ Κλέαρχος τοὺς τε κολαστῆρας ἐκείνους στρατιώτας, καὶ ὅσον κατὰ τὸν ἀτυχῆ χρόνον ἐκείνον ἦσαν ὑφελόμενοι τι καὶ ὑβρίσαντες, τοὺς μὲν ἡμύνετο, 7.5.10 τοὺς δὲ εἰσεπράττετο· καὶ πάντες τοῦτο διὰ στόματος εἶχον 7.6.1 ὡς εἶη δευτέρος Ἰουλιανὸς τῷ Μαζίμῳ. ἐνταῦθα δὴ καὶ δημοσίας τινὰς ἐπιδείξεις ὁ Μάξιμος ἐποίησατο, ἀλλ' (οὐ γὰρ ἐπεφύκει πρὸς θέατρον) τὴν δόξαν εἰς ἐλάχιστον ἠνεγκεν, ὡς ἀνέφερον ἑαυτόν, διαλεγόμενος πάλιν. πολλὰ γοῦν τῶν τε κτημάτων ἀνεκομίζετο, καὶ τῶν ἐτέρως πως διακεκλεμμένων, καὶ ἦν ταχὺ μάλα ὄλβιος, καὶ ὥσπερ ἄρτι παριῶν εἰς 7.6.2 τὴν Ἰουλιανοῦ βασιλείαν. ὁ δὲ καὶ εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν περιφανῆς ὢν ἐπεδήμησε, καὶ πάντες αὐτὸν ἐδεδοίκεσαν, τὴν τε τύχην ἀνισταμένην ὀρῶντες· καὶ τῆς δεινότητος τῆς περὶ θεουργίας ἐστὶ μὲν πεπειραμένος, τὴν δὲ ἐς τὸν λόγον ἐπὶ πλέον ἐδόξαζεν. ἐνταῦθα δὲ αὐτῷ πάλιν διὰ 7.6.3 τὸ πολὺ κλέος ταχύτερον ἀνέφου πάθος. οἱ γὰρ περὶ τὰ βασιλεία τοῖς βασι-λεῦσι ἐπιβουλήν> τινὰ συστησάμενοι καὶ προστησάμενοι μαντεῖον ἰδιωτικὸν (οὐ παντός ἐστι καταμαθεῖν ὃ λέγω), χρησιμοῦ τινὸς ἐκπεσόντος ἀσαφεστέρου, τὸν χρησμόν ἐπὶ τὸν Μάξιμον ἀνῆνεγκαν, τὸ μὲν πρᾶγμα οὐχ ὁμολογήσαντες, ὡς δ' ἂν αὐτοῦ χρήσαντος καὶ ἀνελόντος τί σαφέστερον βουλόμενοι μαθεῖν· δέδεικτο γὰρ τότε τὰ τῶν θεῶν Μάξιμον μόνον πάντων ἀνθρώπων εἶδέναι, κἂν ἐπικε7.6.4 καλυμμένα πρὸς τοὺς ἄλλους φέρηται. ὁ δὲ τὸν νοῦν ἐπιστήσας καὶ διαθρῶν τὰ λεγόμενα, τὸ κεκρυμμένον μὲν ἐν τοῖς λόγοις, ὃν δὲ ἀληθῶς, εἶδεν ὀξέως, καὶ μαντεῖων ἀληθέστερον ἐξήνεγκεν, ὡς τὸν τε ἀναγνόντα (λέγων ἑαυτόν) ἀπώλεσαν, καὶ πάντας (οὐ τοὺς εἰδότας τὴν <παρά>ταξιν μόνον προσέθηκεν, ἀλλὰ καὶ τὸ κολασθησόμενον ἀδίκως πλέον ἀπεφίνατο), ἀνύτων δὲ ἐπέθηκεν ὅτι "μετὰ τὴν ἀπάντων κοινὴν καὶ πολύτροπον φθορὰν, ἐν ἣ τὸν φόνον εἰργασάμεθα, ὁ βασιλεὺς ξένον τινὰ ἀναφθαρήσεται τρόπον, οὐδὲ ταφῆς ἀξίω7.6.5 θείς, οὐδὲ ἐνδόξου τάφου." καὶ ταῦτα ἔσχεν οὕτως, καὶ ἐν τοῖς διεξοδικοῖς ἀκριβέστερον γέγραπται. ἐάλωκεσαν μὲν

γὰρ αὐτίκα οἱ τε συστησάμενοι καὶ ἀρθμήσαντες· πάντων δὲ πανταχοῦ ἀρπαζομένων καὶ κατακοπτομένων, ὡσπερ ἀλεκτορίδων ἐν ἑορτῇ καὶ συμποσίῳ κοινήν εὐωχίαν ἔχοντι, καὶ ὁ Μάξιμος συνηπάσθη μὲν, καὶ εἰς τὴν Ἀντιόχειαν ἦλθ. 7.6.6 θεν, ἔνθα ὁ βασιλεὺς διέτριβεν· αἰσχυνθέντες δὲ αὐτοῦ τὸν φόνον, ὡς πάντα ἐπὶ τῆς κρίσεως ἠλέγχθη, καὶ ὅτι κατέγνω τῶν ἐγχειρησάντων, καὶ ὅτι προεῖπεν ἀκριβῶς ἅπαντα, καθάπερ ἐν τῷ Μαξίμου σώματι θεόν τινα κολάζοντες, φονικὴν τινα καὶ μαγειρῶδη ψυχὴν τὸν Φῆστον ἐπὶ τὴν Ἀσίαν αὐτῷ συνεξέπεμψαν, τὴν Ἀσίαν τοιοῦτου τινὸς ἀξιώσαντες. 7.6.7 ὁ δὲ παραγενόμενος τὸ προσταχθὲν ἔπραξε καὶ παρ' ἑαυτοῦ προσέθηκεν, ἄφθονόν τινα χορηγίαν τῷ συῶδει καὶ λελυσσηκότη τῆς ψυχῆς νέμων· πολλοὺς γὰρ προκατακόψας αἰτίους τε καὶ ἀναιτίους, καὶ τὸν μέγαν Μάξιμον αὐτοῖς ἐπέσφαξε. 7.6.8 κάκεινο μὲν εἶχεν ἢ μαντεία τέλος, ἀπέβαινε δὲ καὶ τὰ λειπόμενα. ὅ τε γὰρ βασιλεὺς ἐν μεγάλῃ τῶν Σκυθῶν μάχῃ ξένον τινὰ ἠφανίσθη τρόπον, ὥστε οὐδὲ ὀστέον εἰς ἀναίρεσιν εὐρέθη· προσεπέθηκε δὲ ὁ δαίμων καὶ ἕτερόν τι μεῖζον· ὁ γὰρ Φῆστος ἐκεῖνος (καὶ ταῦτα δὲ ἀκριβῶς ὁ γράφων παρῶν συνηπίστατο) παραλυθεὶς τῆς ἀρχῆς, καὶ ἀποδημήσας πρὸς τὸν νεωστὶ βασιλεύοντα Θεοδόσιον, εἶτα ἐπανελθὼν (ἐγεγαμήκει γὰρ ἐκ τῆς Ἀσίας γάμον τυραννίδι πρέποντα), καὶ τὴν τρυφὴν ἐπιδεικνύμενος καὶ τὸ διαπεφευγέναι τὰ ἐγκλήματα, ἑορτὴν τε ἐπήγγελλε πολυτελεῆ τοῖς ἐν ἀξιώματι καὶ 7.6.10 κατὰ εὐγένειαν προβεβηκόσι. ἢ τρίτη δὲ ἦν ἡμέρα τῶν καλανδῶν, ἃς οὕτως Ἰανουαρίας ἡμέρας Ῥωμαῖοι προσονομάζουσι, καὶ προσκυνήσαντες πάντες αὐτῷ ὑπέσχοντο τὴν εὐωχίαν. 7.6.11 ὁ δὲ παρήλθε μὲν εἰς τὸ τῶν Νεμέσεων ἱερόν (καὶ τοῖ γε οὐδέποτε φήσας θεραπεύειν θεούς, ἀλλ' οὐς ἐκόλασεν ἅπαντας διὰ τοῦτο ἀνηρηκῶς), παρελθὼν δὲ ὅμως, αὐτοῖς ὄναρ 7.6.12 ἀπήγγειλε καὶ κατεδάκρυε τὴν ὄψιν διηγούμενος. τὸ δὲ ὄνειρον ἦν· τὸν Μάξιμον ἔφασκεν τραχηλάγχην ἐπιβαλόμενον ἔλκειν αὐτὸν εἰς τὸν ἄδην, ὡς δικασόμενον ἐπὶ τοῦ Πλουτέως. οἱ δὲ παρόντες, καίπερ δεδιότες καὶ πρὸς τὸν ὄλον τοῦ ἀνδρὸς ἀναφέροντες βίον, τὰ τε δάκρυα ἀπέψηχεν ἕκαστος, καὶ ταῖν Θεαῖν ἐκέλευον εὐχεσθαι· ὁ δὲ ἐπέιθετο καὶ ἠῤυχετο. 7.6.13 ἐξίοντι δὲ αὐτῷ, τοῖν ποδοῖν ἀμφοῖν ὑπενεχθέντων, ἐπὶ τὰ νῶτα ἐξολισθαίνει τὸ σῶμα, καὶ ἀναυδος ἔκειτο· καὶ ἀπενεχθεὶς αὐτίκα ἐτελεύτησε, καὶ τοῦτο ἔδοξεν εἶναι τῆς Προνοίας ἔργον ἄριστον.

ΠΡΙΣΚΟΣ.

Περὶ δὲ Πρίσκου τὰ μὲν πολλὰ κατὰ τὴν περιπεσοῦσαν ἀνάγκην· καὶ πρότερον εἴρηται ὅθεν γε ἦν ἴδιον δὲ κατὰ τὸ ἦθος αὐτοῦ τοιοῦτον ἀπομνημονεύεται· κρυψίνους τε ἦν ἄγαν καὶ βαθυγνώμων, μνήμης τε εἰς ἄκρον ἀφιγμένος, καὶ τὰς δόξας ἀπάσας τῶν παλαιῶν συνηρηκῶς 8.1.2 καὶ ἐπὶ στόματος ἔχων· κάλλιστος δὲ ὢν καὶ μέγας ὀφθῆναι, καὶ ἀπαίδευτος ἂν ἔδοξεν εἶναι διὰ τὸ μόλις χωρεῖν ἐς διάλεξιν, ἀλλ' ὡς θησαυρόν γε τινα ἐφύλαττε τὰ δόγματα, καὶ τοὺς εὐκόλως περὶ αὐτῶν προεῖμένους φωνὴν ἀσώτους 8.1.3 ἔφασκεν. οὐ γὰρ νικώμενον ἐν ταῖς διαλέξεσιν ἐξημεροῦσθαι μᾶλλον ἔφασκεν, ἀλλὰ πρὸς τὴν δύναμιν τῆς ἀληθείας ἀντιβαίνοντα, ταῖς δὲ ἡδοναῖς καὶ τῷ φιλοσωμάτῳ κατακλόμενον ἀγριοῦσθαι, καὶ μισόλογόν τε ἅμα καὶ μισοφιλόσοφον 8.1.4 ἀποτελεῖσθαι καὶ διαπράττεσθαι. διὰ ταύτην οὖν τὴν αἰτίαν ἐπέιχε τὰ πολλά. καὶ βραδὺς ἦν καὶ ὀγκώδης κατὰ τὸ ἦθος, καὶ τὸ ἦθος ἐφύλαττεν οὐ μόνον ὅτε ἐταῖροις καὶ ὁμιληταῖς 8.1.5 συνῆν, ἀλλ' ἐκ νεότητος αὐτῷ τὸ ἀξίωμα συνεγήρασεν. ὁ γοῦν Χρυσάνθιος πρὸς <τὸν> ταῦτα γράφοντα ἔλεγεν, ὡς ὁ μὲν Αἰδεσίου τρόπος κοινὸς ἦν καὶ δημοτικὸς, καὶ μετὰ γε τοὺς ἄθλους ὅσοι περὶ λόγους ἦσαν, πρὸς περίπατον ἐξήκει κατὰ

τὸ Πέργαμον, καὶ τῶν ἐταίρων παρήσαν οἱ τιμώτεροι· 8.1.6 ὁ δὲ διδάσκαλος ἀρμονίαν τινὰ καὶ ἐπιμέλειαν πρὸς τὸ ἀνθρώπειον ἐμφυτεύων τοῖς μαθηταῖς, ὡς ἀσυφίλους αὐτοὺς ἐώρα, καὶ δι' ἀγερωχίαν τῶν δογμάτων ὑπέρφρονας, καὶ τὰ πτερὰ μακρότερα καὶ ἀπαλώτερα τοῦ Ἰκαρίου, καταβιβάζων αὐτοὺς οὐκ ἐπὶ τὸν πόντον, ἀλλ' ἐπὶ τὴν γῆν καὶ 8.1.7 τὸ ἀνθρώπινον. αὐτὸς ὁ ταῦτα διδάσκων λαχανόπωλιν τε ἀπαντήσας ἠδέως ἂν εἶδε, καὶ τὴν πορείαν ἐπιστήσας προσεφθέγγετο, καὶ περὶ τιμῆς ἂν διειλέχθη πρὸς αὐτήν, ὅτι πολὺ τὸ καπηλεῖον ἐργάζεται, καὶ ἅμα διῆει τὴν γεωργίαν τοῦ λαχάνου πρὸς αὐτήν. καὶ πρὸς ὑφάντην τοιοῦτον ἂν τι 8.1.8 ἐποίησεν ἕτερον, καὶ πρὸς χαλκέα καὶ τέκτονα. οἱ μὲν οὖν σωφρονέστεροι τῶν ἐταίρων ἐξεπαιδεύοντο ταῦτα, καὶ μάλιστα Χρυσάνθιος, καὶ εἴ τις ἦν ἐκείνης τῆς διατριβῆς Χρυσανθίῳ παραπλήσιος. 8.1.9 Μόνος δὲ ὁ Πρίσκος οὐδὲ παρόντος ἐφείδετο τοῦ διδασκόλου, ἀλλὰ προδότην τε αὐτὸν ἐκάλει τοῦ τῆς φιλοσοφίας ἀξιώματος, καὶ ἄνθρωπον λογάρια εἰδότα, κρεῖττονα μὲν πρὸς ψυχῆς ἀναγωγὴν, οὐ φυλαττόμενα δὲ ἐπὶ τῶν ἔργων. 8.1.10 ἀλλ' ὅμως τοιοῦτος ὢν, καὶ μετὰ τὴν Ἰουλιανοῦ βασιλείαν ἀμώμητος ἔμεινε, καὶ πολλοὺς τε νεωτερισμοὺς ἐνεγκῶν κορυβαντιῶντων ἐπὶ σοφίᾳ μειρακίων, καὶ ἐπὶ πᾶσι τὸ βαθὺ διαφυλάττων ἦθος, καὶ γελῶν τὴν ἀνθρωπίνην ἀσθένειαν, τοῖς τῆς Ἑλλάδος ἱεροῖς, εἰς μακρὸν τι γῆρας ἀνύσας, ὅς γε 8.1.11 ἦν ὑπὲρ τὰ ἐνενήκοντα, συναπώλετο· πολλῶν καὶ ἄλλων ἐν τῷδε τῷ χρόνῳ τῶν μὲν διὰ λύπην προἰεμένων τὸν βίον, οἱ δὲ καὶ ὑπὸ τῶν βαρβάρων κατεκόπτοντο· ἐν οἷς Προτέριός τε ἦν τις ἐκ Κεφαληνίας τῆς νήσου, καὶ ἐμαρτυρεῖτο καλὸς 8.2.1 καὶ ἀγαθὸς εἶναι. Ἰλάριον δὲ καὶ ὁ ταῦτα γράφων ἠπίστατο, ἄνδρα Βιθυνὸν μὲν τὸ γένος, Ἀθήνησι δὲ καταγηράσαντα, πρὸς δὲ τῷ καθαρῷ τῆς ἄλλης παιδείας, κατὰ γραφικὴν οὕτω φιλοσοφῆσαντα, ὥστε οὐκ ἐτεθνήκει ἐν ταῖς ἐκείνου χερσὶν ὁ 8.2.2 Εὐφράνωρ. καὶ ὁ ταῦτα γράφων διὰ τοῦτο αὐτὸν <τὸ ἐν> εἶδеси καλὸν ἐθαύμαζεν καὶ ὑπερηγάπα. ἀλλ' ὅμως καὶ Ἰλάριος τῶν ἀπολαυσάντων ἦν τῆς κοινῆς συμφορᾶς, ἕξω μὲν εὐρεθεῖς τῶν Ἀθηνῶν (πλησίον γάρ που Κορίνθου διέτριβεν) 8.2.3 κατακοπεῖς δὲ παρὰ τῶν βαρβάρων ἅμα τοῖς οἰκέταις. καὶ ταῦτα μὲν ἐν τοῖς διεξοδικοῖς, ἐὰν τῷ δαίμονι δόξη, γραφήσεται, οὐ τὸ καθ' ἕκαστον ἔχοντα, ἀλλὰ τὸ κοινὸν ἐκεῖ σαφέ8.2.4 στερον λελέξεται· νυνὶ δὲ ὅσον ἐπέβαλεν τὸ καθ' ἕκαστον ἰκανῶς ἐς ἀφήγησιν εἴρηται.

ἸΟΥΛΙΑΝΟΣ.

Ἰουλιανὸς δὲ ὁ ἐκ Καππαδοκίας σοφιστῆς εἰς τοὺς Αἰδεσίου χρόνους ἤκμαζεν καὶ ἐτυράννει γε τῶν Ἀθηνῶν, καὶ παρὰ τοῦτον ἢ πᾶσα νεότης πανταχόθεν ἐχώρει, ῥητορικῆς ἔνεκεν τὸν ἄνδρα καὶ μεγέθους φύσεως σεβαζόμενοι. ἦσαν μὲν γὰρ καὶ κατὰ ταῦτον ἕτεροὶ τινες παραψαύοντες τοῦ καλοῦ, καὶ πρὸς τὴν ἐκείνου δόξαν διαιρόμενοι, Ἀψίνης τε ὁ ἐκ Λακεδαίμονος, δόξαν ἔχων τεχνικοῦ τινος, καὶ Ἐπάγαθος, καὶ τοιαύτη τις ὀνομάτων χορηγία· 9.1.2 ὁ δὲ τῷ μεγέθει τῆς φύσεως ἀπάντων κατεκράτει, καὶ τὸ ἔλαττον μακρῶ τινι ἦν ἔλαττον. ὁμιληταὶ δὲ αὐτοῦ πολλοὶ μὲν καὶ πανταχόθεν, ὡς εἰπεῖν, καὶ πανταχῇ διασπαρέντες, 9.1.3 καὶ θαυμασθέντες ὅπου ποτὲ ἰδρύθησαν· ἀπόλεκτοι δὲ τῶν ἄλλων ἀπάντων ὁ τε θειότατος Προαιρέσιος, καὶ Ἡφαιστίων, Ἐπιφάνιός τε ὁ ἐκ Συρίας, καὶ Διόφαντος ὁ Ἀράβιος. Τουσκιανοῦ δὲ μνησθῆναι καλόν, καὶ γὰρ οὗτος ἐκείνου μετέσχε τῆς ὁμιλίας, ἀλλὰ τούτου μὲν καὶ ἐν τοῖς κατὰ Ἰουλιανὸν 9.1.4 ἐμνήσθημεν διεξοδικοῖς. Ἰουλιανοῦ δὲ καὶ τὴν οἰκίαν ὁ συγγραφεὺς Ἀθήνησιν ἐώρα, μικρὰν μὲν καὶ εὐτελεῆ τινά, Ἐρμοῦ δὲ ὅμως καὶ Μουσῶν περιπνέουσαν, οὕτως ἱεροῦ τινος ἀγίου διέφευγεν οὐδέν· Προαιρεσίῳ δὲ αὐτὴν καταλελοίπει. 9.1.5 καὶ εἰκόνες δὲ τῶν ὑπ' αὐτοῦ θαυμασθέντων ἐταίρων ἀνέκειντο, καὶ τὸ θέατρον ἦν ξεστοῦ λίθου,

τῶν δημοσίων θεάτρων 9.1.6 εἰς μίμησιν, ἀλλὰ ἔλαττον καὶ ὅσον πρέπειν οἰκία. τοσαύτη γὰρ ἦν Ἀθήνησιν ἢ στάσις τῶν τότε ἀνθρώπων καὶ νέων, καθάπερ τῆς πόλεως, ἐκ τῶν παλαιῶν ἐκείνων πολέμων, τὸν ἐντὸς τείχους ἀσκούσης κίνδυνον, ὥστε οὐδεὶς ἐτόλμα τῶν σοφιστῶν δημοσίᾳ καταβάς διαλέγεσθαι, ἀλλ' ἐν τοῖς ἰδιωτικοῖς θεάτροις ἀπολαβόντες τὰς φωνὰς αὐτῶν μειράκια <προσ>ελέγοντο, οὐ τὸν περὶ ψυχῆς θέοντες, ἀλλὰ τὸν περὶ κρότου καὶ φωνῆς ἀγωνιζόμενοι.

9.2.1 Πολλῶν δὲ σιωπωμένων, τοῦτο ἀνάγκη περὶ αὐτοῦ καταβαλεῖν καὶ συνεισενεγκεῖν ἐς τὸν λόγον, δεῖγμα τῆς 9.2.2 ὅλης τοῦ ἀνδρὸς παιδείας καὶ συνέσεως. ἔτυχον μὲν γὰρ οἱ θρασύτατοι τῶν Ἀψίνου μαθητῶν ταῖς χερσὶ κρατήσαντες τῶν Ἰουλιανοῦ κατὰ τὸν ἐμφύλιον ἐκείνον πόλεμον· χερσὶ δὲ βαρεῖαις καὶ Λακωνικαῖς χρυσάμενοι, τῶν πεπονθότων περὶ τοῦ σώματος κινδυνευόντων, ὥσπερ ἀδικηθέντες, κατη9.2.3 γόρουν. ἀνεφέρετο δὲ ἐπὶ τὸν ἀνθύπατον ἡ δίκη, καὶ ὃς βαρὺς τις εἶναι καὶ φοβερὸς ἐνδεικνύμενος, καὶ τὸν διδάσκαλον συναρπασθῆναι κελεύει καὶ τοὺς κατηγορηθέντας ἅπαντας 9.2.4 δεσμώτας, ὥσπερ τοὺς ἐπὶ φόνῳ κατακεκλεισμένους, ἐώκει δὲ ὡς Ῥωμαῖός τις οὐκ εἶναι τῶν ἀπαιδευτῶν, οὐδὲ τῶν 9.2.5 ὑπ' ἀγροίκῳ καὶ ἀμούσῳ τύχῃ τετραμμένων. ὃ τε γοῦν Ἰουλιανὸς παρῆν, οὕτως ἐπιταχθέν, καὶ ὁ Ἀψίνης συμπάρῆν, οὐκ ἐπιταχθέν, ἀλλ' ὡς συνηγορήσων τοῖς κατηγορηκόσιν. καὶ ἡ μὲν ἐξέτασις προὔκειτο, καὶ τοῖς διώκουσιν εἴσοδος 9.2.6 ἐδόθη. προειστήκει δὲ τῆς ἀτάκτου Σπάρτης Θεμιστοκλῆς τις Ἀθηναῖος, ὃς ἦν καὶ τῶν κακῶν αἴτιος· προπετέστερος δὲ ὢν καὶ θρασύτερος, ἐς τὴν ἐπωνυμίαν ὕβριζεν. εὐθύς μὲν οὖν ὁ ἀνθύπατος ταυρηδὸν ὑπιδὼν τὸν Ἀψίνην, "σὲ δὲ τίς" 9.2.7 εἶπεν "ἐλθεῖν ἐκέλευσεν;" ὁ δὲ ἀπεκρίνατο "περὶ τοῖς ἑαυτοῦ τέκνοις ἀγωνιῶν ἐληλύθειν." καὶ τῇ σιωπῇ κρύψαντος τὴν ἔννοιαν τοῦ ἄρχοντος, εἰσήεσαν πάλιν οἱ δεσμῶται καὶ ἡδίκημένοι, καὶ ὁ διδάσκαλος μετ' αὐτῶν, κόμας ἔχοντες καὶ τὰ σώματα κεκακωμένοι λίαν, ὥστε οἰκτροὺς αὐτοὺς φανῆναι 9.2.8 καὶ τῷ κρίνοντι. δοθέντος δὲ τοῦ λόγου τοῖς κατηγοροῦσιν, ἤρξατο μὲν ὁ Ἀψίνης τοῦ λόγου, ἀλλ' ὁ ἀνθύπατος ὑπολαβὼν, "ἀλλ' οὐ τοῦτό γε" εἶπεν "Ῥωμαῖοι δοκιμάζουσιν· ἀλλ' ὁ τὴν πρώτην εἰπὼν κατηγορίαν κινδυνευέτω περὶ τῆς δευτέρας." ἐνταῦθα παρασκευὴ μὲν οὐκ ἦν πρὸς τὴν τῆς 9.2.9 κρίσεως ὀξύτητα· ἦν δὲ ὁ Θεμιστοκλῆς κατηγορηκῶς, καὶ λέγειν ἀναγκαζόμενος, χροιάν τε ἤλλαξε καὶ τὰ χεῖλη διέδακνεν ἀπορούμενος, καὶ πρὸς τοὺς ἐταίρους ὑπέβλεπεν καὶ παρεφθέγγετο τί πρακτέον· εἰσεληλύθεσαν γὰρ ὡς ἐπὶ τῇ συνηγορίᾳ τοῦ διδασκάλου μόνον κεκραζόμενοι καὶ βοη9.2.10 σόμενοι. πολλῆς οὖν σιωπῆς καὶ ταραχῆς οὔσης, σιωπῆς μὲν καθ' ὅλον τὸ δικαστήριον, ταραχῆς δὲ περὶ τὸ τῶν διωκόντων μέρος, ἐλεεινὸν τι παραφθεγξάμενος ὁ Ἰουλιανός, "ἀλ9.2.11 λ' ἐμέ γε εἰπεῖν" ἔφη "κέλευσον·" ὁ δὲ ἀνθύπατος ἀναβοήσας· "ἀλλ' οὐδεὶς ὑμῶν γ' ἐρεῖ τῶν ἐσκεμμένων διδασκάλων, οὐδὲ κροτήσῃ τις τῶν μαθητῶν τὸν λέγοντα, ἀλλ' εἴσεσθέ γε αὐτίκα ἡλίκον ἐστὶ καὶ οἶον τὸ παρὰ Ῥωμαίοις δίκαιον. 9.2.12 ἀλλὰ Θεμιστοκλῆς μὲν περαινέτω τὴν κατηγορίαν, ἀπολογεῖσθω δὲ ὃν ἂν σὺ ἀποκρίνης ἄριστον." ἐνταῦθα κατηγόρει 9.2.13 μὲν οὐδεὶς, ἀλλὰ Θεμιστοκλῆς ὀνόματος ἦν ὕβρις. ἀπολογεῖσθαι δὲ πρὸς τὴν προτέραν κατηγορίαν ὡς ἐκέλευσε τὸν δυνάμενον, ὁ σοφιστὴς Ἰουλιανός "σὺ μὲν," εἶπεν "ἀνθὺ πατε, διὰ τὴν ὑπεροχὴν τοῦ δικαίου πεποίηκας Πυθαγόραν Ἀψίνην, βραδέως τὸ σιωπᾶν, ἀλλ' ὅμως δικαίως, μαθόντα· 9.2.14 ὁ δὲ πάλαι (τοῦτο γὰρ αὐτὸς καταμανθάνεις) καὶ τοὺς ἐταίρους πυθαγορίζειν [καὶ σιωπᾶν] ἐδίδαξεν. εἰ δὲ ἀπολογεῖσθαι κελεύεις τῶν ἐμῶν ἐταίρων τινά, κέλευσον ἀπολυθῆναι τῶν δεσμῶν Προαιρέσιον, καὶ δοκιμάσεις αὐτὸς πότε9.2.15 ρον ἀττικίζειν ἢ πυθαγορίζειν πεπαίδευται." ὡς δὲ ταῦτα ἐπέτρεψε καὶ ἅμα εὐκόλως

(ταῦτα δὲ πρὸς τὸν συγγραφέα Τουσκιανὸς ἐξήγγελλε παρῶν τῇ κρίσει, καὶ εἴσω τῶν κατηγορουμένων) παρελθὼν εἰς μέσους Προαιρέσιος ἄδεσμος, ἐμβοήσαντος αὐτῷ τοῦ διδασκάλου σφοδρὸν τε καὶ διάτονον ὥσπερ ἐπὶ τῶν στεφανιτῶν οἱ παρακελεύομενοι καὶ προτρέποντες, ἐμβοήσαντος δὲ ὀξέως τὸ "λέγε, Προαιρέσιε, νῦν καιρὸς τοῦ λέγειν", ὁ μὲν προοίμιόν τι ἔφη (οὐ γὰρ ἠπίστατό γε αὐτὸ Τουσκιανός, τὸν δὲ νοῦν ἔφραζεν), ἐξήνεγκεν εἷς τε οἶκτον ὧν ἐπεπόνθησαν ῥέπον καὶ μεμιγ9.2.16 μένον τινὰ εἶχε τὸ προοίμιον ἔπαινον τοῦ διδασκάλου· καὶ πού τις καὶ διὰ λέξεως μιᾶς διαβολὴ τις ἐγκατεσπείρετο τῷ προοιμίῳ, προπέτειαν ἐμφαίνουσα τῆς ἀνθυπατικῆς ἀρχῆς, ὡς οὐ προσῆκον αὐτοῖς οὐδὲ μετὰ τοὺς ἐλέγχους τοιαῦτα 9.2.17 ὑποστῆναι καὶ παθεῖν. κάτω δὲ τοῦ ἀνθυπάτου νεύοντος, καὶ τὸν τε νοῦν τῶν λεγομένων καταπεπληγμένου καὶ τὸ βάθος τῶν λέξεων καὶ τὴν εὐκολίαν καὶ τὸν κρότον, καὶ πάντων μὲν βουλομένων ἐπαινεῖν, καταπηξάντων δὲ ὥσπερ διοσημεῖαν, καὶ σιωπῆς κατακεχυμένης μυστηριώδους, εἰς δεύτερον προοίμιον ὁ Προαιρέσιος ἐντείνων τὸν λόγον (τοῦ 9.2.18 το γὰρ ἐμέμνητο Τουσκιανός), ἐνθὲνδε ἤρξατο· "εἰ μὲν οὖν ἔξεστι καὶ ἀδικεῖν ἅπαντα καὶ κατηγορεῖν καὶ λέγοντα πιστεύεσθαι πρὸ τῆς ἀπολογίας, ἔστω, γινέσθω Θεμιστο9.2.19 κλέους ἢ πόλις." ἐνταῦθα ἀνά τε ἐπήδησεν ὁ ἀνθύπατος ἐκ τοῦ θρόνου, καὶ τὴν περιπόρφυρον ἀνασειὼν ἐσθῆτα (τήβεννον αὐτὴν Ῥωμαῖοι καλοῦσιν), ὥσπερ μεράκιον ὁ 9.2. βαρὺς ἐκεῖνος καὶ ἀμείλικτος ἐκρότει τὸν Προαιρέσιον· συνεκρότει δὲ ὁ Ἀψίνης οὐτὶ ἐκὼν, ἀλλ' ἀνάγκης βιαιότερον οὐδέν· ὁ διδάσκαλος Ἰουλιανὸς ἐδάκρυε μόνον. ὁ δὲ ἀνθύπατος τὸ μὲν διωκόμενον μέρος ἐξελεῖν κελεύσας, τοῦ δὲ διώκοντος τὸν διδάσκαλον μόνον, εἶτα ἀπολαβὼν τὸν Θεμιστοκλέα καὶ τοὺς Λάκωνας, τῶν ἐν Λακεδαιμονίᾳ μαστίγων 9.2.21 ὑπέμνησε, προσθεὶς αὐτοῖς καὶ τῶν Ἀθηναίων. εὐδοκιμῶν δὲ καὶ αὐτὸς ἄγαν καὶ διὰ τῶν ὁμιλητῶν, Ἀθήνησιν ἐτελεύτα, μέγαν ἐπιτάφιον ἀγῶνα τοῖς ἑαυτοῦ παραδεδωκῶς ἐταίροις.

ΠΡΟΑΙΡΕΣΙΟΣ.

Περὶ δὲ Προαιρεσίου καὶ προλαβοῦσιν ἰκανῶς εἴρηται, καὶ ἐν τοῖς ἱστορικοῖς κατὰ τὴν ἐξήγησιν ὑπομνήμασιν. καὶ νῦν δὲ ἐπελθεῖν καιρὸς εἰς τὸ ἀκριβέστερον εἰδότει τε ἀσφαλῶς καὶ ἀξιοθέντι τῆς ἐκείνου γλώττης καὶ ὁμιλίας· καὶ ταῦτά γε, εἰ καὶ πάνυ μεγάλα καὶ οὐρανομήκη πρὸς χάριν, εἴ τις διδάσκαλος, ἀλλ' ὅμως πολλῶ τινι καὶ μακρῶ τῆς εἰς τὸν συγγραφέα φιλίας ἀφεστήκεσαν αἱ τοσαῦ10.1.2 ται καὶ ἀδιήγητοι χάριτες. διέβαλε μὲν γὰρ ὁ ταῦτα συντιθεὶς ἐξ Ἀσίας εἰς τὴν Εὐρώπην καὶ Ἀθήνας, τελῶν εἰς ἕκτον καὶ δέκατον ἔτος. ὁ δὲ Προαιρέσιος προεληλύθει μὲν ἐπὶ τὸ ἔβδομον ἐπὶ τοῖς ὀγδοήκοντα ἔτεσιν, ὡς αὐτὸς ἔλεγεν· καὶ περὶ τὴν ἡλικίαν ταύτην οὐλη τε ἦν αὐτῷ καὶ ἄγαν συνεχῆς ἢ κόμη, καὶ διὰ πλῆθος πολιῶν τριχῶν ἀφριζούση θαλάσση 10.1.3 προσεμφορῆς καὶ ὑπαργυρίζουσα. ἤκμαζε δὲ οὕτω τὰ εἰς λόγους, τῇ νεότητί τε τῆς ψυχῆς τὸ σῶμα κεκμηκὸς συνηγείρετο, ὥστε ὁ ταῦτα συγγράφων ἀγήρων τινὰ καὶ ἀθάνατον αὐτὸν ἐνόμιζε, καὶ προσεῖχε ὥσπερ αὐτοκλήτω καὶ 10.1.4 ἄνευ τινὸς πραγματείας φανέντι θεῷ. καίτοι γε ἦν σχὼν εἰς τὸν Πειραιᾶ περὶ πρώτην φυλακὴν, ἐπὶ πυρετῷ λάβρω κατὰ πλοῦν γενομένῳ, καὶ πολλοὶ τινες ἄλλοι κατὰ γένος γε αὐτῷ προσήκοντες συνεισπεπλεύκεσαν, καὶ περὶ τὴν ὥραν ἐκείνην, πρὶν τι γενέσθαι τῶν εἰωθότων (τὸ γὰρ πλοῖον ἦν τῶν Ἀθήνηθεν, καὶ περὶ τὰς κατάρσεις οὐκ ὀλίγοι τινὲς ἐναυλόχουν αἰεὶ τῶν εἰς ἕκαστον διδασκαλεῖον μεμνηότων), ὁ ναύκληρος εἰς Ἀθήνας συνέτεινε, τῶν μὲν ἄλλων βαδιζόντων, ὁ δὲ βαδίζειν ἀδυνάτως ἔχων, ὅμως ἐκ διαδοχῆς 10.1.5 ἀνεχόμενος, ἀνεκομίσθη πρὸς τὴν πόλιν. ἦν τε νυκτὸς τὸ σταθερώτατον, ἡνίκα

ήλιος μακροτέραν ποιεί την νύκτα γινόμενος νοτιώτερος (ένεβεβήκει γάρ τῷ Ζυγῷ καὶ τὰ νυκτερεῖα ἔμελλε)· καὶ ὁ ναύκληρος ὢν που καὶ ξένος Προαιρεσίου παλαιός, τοσοῦτον ὄχλον ὀμιλητῶν, ἀράξας τὴν θύραν, εἰσήγαγεν εἰς τὴν οἰκίαν, ὥστε, ἠνίκα πόλεμοί τινες ἐγίνοντο περὶ ἐνὸς μεираκίου καὶ δυοῖν, πλήρωμα δια10.1.6 τριβῆς ὄλους σοφιστικῆς τοὺς ἐληλυθότας φαίνεσθαι. τούτων οἱ μὲν εἰς σώματος ἀλκὴν ἐτέλουν, οἱ δὲ εἰς πλοῦτον ἦσαν ἀβρότεροι, τὸ δὲ εἶχεν ἀνὰ μέσον· ὁ δὲ συγγραφεὺς ἐλεεινῶς διακείμενος τὰ πλεῖστα τῶν ἀρχαίων ἐπὶ στόματος μόνον 10.1.7 εἶχε βιβλία. εὐθύς μὲν οὖν χαρμονή τε ἦν περὶ τὴν οἰκίαν καὶ διαδρομαὶ τινες ἀνδρῶν. τε καὶ γυναικῶν, καὶ οἱ μὲν 10.1.8 ἐγέλων, οἱ δὲ ἐχλεύαζον. ὁ δὲ Προαιρέσιος συγγενεῖς ἰδίους κατὰ τὴν ὥραν ἐκείνην μεταπεμπάμενος, παραλαβεῖν τοὺς ἐλθόντας κελεύει. ἦν δὲ αὐτὸς τε ἐξ Ἀρμενίας (ὅσον ἐστὶν Ἀρμενίας Πέρσαις εἰς τὰ βαθύτατα συνημμένον), <καὶ> 10.1.9 Ἀνατόλιος οὗτοι καὶ Μάξιμος ἐκαλοῦντο. καὶ οἱ μὲν ἀπεδέξαντο τοὺς ἐλθόντας, καὶ ἦσαν ἐκ γειτόνων, καὶ περὶ τὰ λουτρὰ μετὰ πάσης ἐπιδείξεως ἢ τότε νεότης ἐς αὐτοὺς ἐπεδείκνυτο καὶ χλευασίαν καὶ γέλωτα. καὶ οἱ μὲν τούτων ποτὲ ἀπηλλάγησαν ἄπαξ λουσάμενοι, ὁ δὲ συγγραφεὺς, ἐντείναντος αὐτῷ τοῦ νοσήματος, διεφθείρετο, μήτε Προαιρέσιον μήτε τὰς Ἀθήνας ἰδὼν, ἀλλὰ ὄνειρῶσαι δοκῶν ἐκεῖνα ὢν ἐπεθύμη10.1.10 σεν, οἱ δὲ ὁμοεθνεῖς καὶ ἐκ Λυδίας βαρέως ἔφερον. καὶ ὥσπερ τοῖς κατὰ τήνδε τὴν ἡλικίαν ἀπιούσιν ἐπὶ τὸ πλεόν ἅπαντες εἰώθασι χαρίζεσθαι, πολλά τινα καὶ μεγάλα περὶ αὐτοῦ καταψευσάμενοι καὶ συμφορήσαντες ἑτερατεύσαντο, καὶ πένθος κατεῖχε τὴν πόλιν παράλογον, ὡσὰν ἐπὶ μεγάλῃ συμ10.1.11 φορᾷ. Αἰσχίνης δέ τις, οὐκ Ἀθηναῖος (ἀλλὰ ἢ Χίος ἦν αὐτῷ πατρὶς), πολλοὺς ἀνηρηκῶς οὐχ ὅσους ἐπηγγείλατο θεραπεύειν, ἀλλὰ καὶ ὅσους εἶδεν μόνον, εἰς μέσους ἀναβοήσας τοὺς πενθοῦντας, ὡς μετὰ ταῦτα ἐγένετο φανερόν "ἀλλὰ συγχωρήσατέ γε," εἶπεν "τῷ νεκρῷ με δοῦναι φάρμακον." 10.1.12 οἱ δὲ συνεχώρησαν Αἰσχίνῃ διαφθεῖραι καὶ τοὺς ἀπολωλότας. ὁ δὲ ὅ τι μὲν ἐνέχεεν, ὄργανοις τισὶ τὸ στόμα διαστήσας, μετὰ ταῦτα ἐξεῖπεν καὶ ὁ θεὸς πολλοῖς ὕστερον ἐμαρτύρησε χρόνοις, ἐμβαλὼν δὲ ὅμως, τοῦ μὲν ἢ γαστήρ ἀθρόως ἀπε10.1.13 λυμάνθη, καὶ τὸν ἀέρα εἶδεν καὶ ἐπέγνω τοὺς οἰκείους. ὁ δὲ Αἰσχίνης ἐνὶ τούτῳ γε ἔργῳ θάψας τὰ προγεγενημένα τῶν ἀμαρτημάτων, ὑπὸ τε τοῦ σωθέντος προσεκυνεῖτο, καὶ 10.1.14 τῶν ἠδομένων ὅτι σέσωσται. καὶ ὁ μὲν, ἐπὶ τῇ τοιαύτῃ πράξει πάντων σεβαζομένων αὐτόν, εἰς τὴν Χίον ἀπῆρε, πλὴν ὅσα γε παραμείνας εἰς ῥῶσιν τοῦ σώματος προσέδωκε πάλιν τῆς δυνάμεως τοῦ φαρμάκου, καὶ τότε συνῆλθεν ἀκριβῶς ὁ σωθεὶς τῷ σώσαντι. 10.2.1 Ὁ δὲ θεϊότατος Προαιρέσιος οὕτω τὸν συγγραφεῖα τεθεαμένος, ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ὅσον οὐκ ἤδη κατοδουρόμενος, ὡς ἐπύθετο τὴν ἄλογον ταύτην καὶ ἀνεκκάλητον σωτηρίαν, μετακαλέσας τοὺς κρατίστους καὶ γενναιοτάτους τῶν ὀμιλητῶν καὶ παρ' οἷς ἐπηνεῖτο χειρῶν ἀλκῆς ἔργον, "πέπονθά τι" πρὸς αὐτοὺς εἶπεν "ἐπὶ τῷ σωθέντι παιδίῳ, καὶ τοί γε οὕτω τεθεαμένος, ἀλλ' ὅμως ἔπασχον ἠνίκα ἀπώλλυτο. 10.2.2 εἴ τι δὴ βούλεσθε χάρισασθαί μοι, τῷ δημοσίῳ λουτρῷ τοῦτον καθήρατε, πάσης χλευασίας φεισάμενοι καὶ παιδιᾶς, 10.2.3 ὥσπερ ἐμὸν τινα παῖδα ψαίροντες." καὶ ταῦτα μὲν ἔσχεν οὕτως καὶ ἀκριβέστερον ἐν τοῖς κατ' ἐκεῖνον χρόνοις λελέξεται· ὅμως δὲ ὁ συγγραφεὺς, ὁμολογῶν τὰ ἐς αὐτόν θεοῦ τινοῦς προνοίας τετυχηκέναι, ἐκ τῆς Προαιρεσίου σπουδῆς οὐδὲν εἰς τὸ καθόλου περὶ τοῦ ἀνδρὸς ἀποστήσεται τῆς ἀληθείας, εἴ γε πεπηγὼς ὁ Πλάτωνος λόγος, ὡς ἀλήθεια πάντων μὲν ἀγαθῶν θεοῖς, πάντων δὲ ἀνθρώποις ἡγεῖται.

10.3.1 Προαιρεσίῳ δὲ (φερέσθω γάρ ἐπ' αὐτόν ὁ λόγος) τὸ μὲν κάλλος ἦν τοῦ σώματος τοιοῦτον, καὶ τοι γηραιὸς ὢν ἦν, ὥστε ἀπορεῖν τε εἴ τις ἐφ' ἡλικίας οὕτω

γέγονε καλός, καὶ θαυμάζειν τὴν τοῦ κάλλους δύναμιν ὅτι πρὸς τοσοῦτο σῶμα 10.3.2 διὰ πάντων εἰς τὴν ἀρίστην πλάσιν ἐξήρκεσεν· τὸ δὲ μέγεθος ἦν ἡλικὸν ἄν τις οὐ πιστεύσειεν, ἀλλὰ εἰκάσειεν μόλις. ἀνεστηκέναι γὰρ εἰς ἕνατον πόδα κατεφαίνετο, ὥστε κολοσσὸς ἐδόκει, παρὰ τοὺς μεγίστους ὀρώμενος τῶν καθ' ἑαυτὸν 10.3.3 ἀνθρώπων. νέον δὲ αὐτὸν ἐξ Ἀρμενίας ἀναστήσαντος τοῦ δαίμονος, καὶ πρὸς τὴν Ἀντιόχειαν διαβαλόντος (οὐ γὰρ ἐπεθύμησεν εὐθὺς τῶν Ἀθηνῶν, ἢ τε ἔνδεια παρελύπει τῶν χρημάτων· γεγωνῶς γὰρ ἄνωθεν καλῶς, τοῦτο ἡτύχει), καὶ πρὸς τὸν Οὐλπιανὸν κρατοῦντα τῆς Ἀντιοχείας ἐπὶ λόγοις ὡσθεις, καὶ παρελθὼν, εὐθὺς ἀνὰ τοὺς πρώτους 10.3.4 ἦν. καὶ χρόνον οὐκ ὀλίγον ὁμιλήσας ἐκείνῳ, συνέτεινεν ἐπὶ τὰς Ἀθήνας καὶ τὸν Ἰουλιανὸν σφοδρῶς, καὶ πάλιν Ἀθήνησι 10.3.5 πρῶτος ἦν. Ἐφαιστίων δὲ αὐτῷ συνείπετο, φιλοῦντες μὲν ἀλλήλους ἄμφω καὶ πάνυ, φιλονεικοῦντες δὲ ἀλλήλοις εἰς πενίαν καὶ περὶ τῶν ἐν λόγοις πρωτείων. Ἐν γοῦν αὐτοῖς ὑπῆν ἰμάτιον καὶ τριβώνιον, καὶ πλέον οὐδέν, καὶ στρώματα τρία πῦρ ἢ τέτταρα, τὴν οἴκοθεν βαφὴν μετὰ τῆς 10.3.6 παχύτητος διὰ χρόνον ἀπαγορεύοντα. περιῆν οὖν αὐτοῖς ἐνὶ τε ἀνθρώπων καὶ δυεῖν εἶναι, ὡσπερ τὸν Γηρυόνην οἱ μῦθοί φασι ἐκ τριῶν συντεθῆναι· κάκεῖνοι δύο τε ἦσαν 10.3.7 καὶ εἷς. Προαιρεσίῳ μὲν γὰρ δημοσίᾳ φανέντος, Ἐφαιστίων ἦν ἀφανὴς ἐν τοῖς στρώμασι κατακείμενος, καὶ συνασκῶν ἑαυτὸν περὶ τοὺς λόγους· ταῦτα δὲ καὶ Προαιρεσίῳ συνέβαινε Ἐφαιστίωνος φανέντος· τοσαύτη τις εἶχεν αὐτοὺς ἔνδεια. 10.3.8 Ἀλλ' ὅμως Ἰουλιανὸς ἐπὶ τὸν Προαιρέσιον ἐπέκλινε τὴν ψυχὴν, καὶ πρὸς ἐκείνον αὐτῷ τὰ ὦτα ἀνειστήκει, καὶ τὸ μέγεθος κατεδείκναι τῆς φύσεως. ὡς δέ, ἀπελθόντος Ἰουλιανοῦ, τὰς Ἀθήνας εἶχεν ἔρωσ τῆς διαδοχῆς τῶν ἐπὶ τοῖς λόγοις πλεονεκτημάτων παραγγέλλουσι μὲν ἐπὶ τῷ κράτει τῆς σοφιστικῆς πολλοὶ καὶ ἄλλοι, ὥστε ὄχλος ἦν καὶ ταῦτα 10.3.9 γράφειν. χειροτονοῦνται δὲ δοκιμασθέντες ἀπάσαις κρίσεσιν, Προαιρεσίος τε καὶ Ἐφαιστίων καὶ Ἐπιφάνιος καὶ Διόφαντος, Σώπολις ἐκ τῆς παραβύστου καὶ παρημελημένης ἐς τὸν 10.3.10 ἀριθμὸν ἐνδείας, καὶ Παρνασίος τις ἐκ τῆς εὐτελεστερας. ἔδει γὰρ πολλοὺς εἶναι, κατὰ τὸν νόμον τὸν Ῥωμαϊκόν, Ἀθήνησι 10.3.11 τοὺς μὲν λέγοντας, τοὺς δὲ ἀκούοντας. χειροτονηθέντων δὲ τούτων, οἱ μὲν εὐτελέστεροι τὸ ὄνομα εἶχον, καὶ μέχρι τῶν σανίδων ἦν τὸ κράτος καὶ τοῦ βήματος ἐφ' ὃ παρήεσαν, εἰς δὲ τοὺς δυνατωτέρους ἢ πόλις εὐθὺς διήρητο, καὶ οὐχ ἡ πόλις μόνη, ἀλλὰ τὰ ὑπὸ Ῥωμαίοις ἔθνη, καὶ περὶ λόγων οὐκ ἦν αὐτοῖς ἡ στάσις, ἀλλ' ὑπὲρ ἔθνων ὄλων ἐπὶ τοῖς 10.3.12 λόγοις. ἡ μὲν γὰρ ἐῶα καθάπερ τι γέρας Ἐπιφανίῳ σαφῶς ἐξήρητο, τὴν δὲ Ἀραβίαν εἰλήχει Διόφαντος, Ἐφαιστίων δὲ καταδείσας Προαιρέσιον ἀπῆλθεν ἐξ Ἀθηνῶν τε καὶ ἀνθρώπων, Προαιρεσίῳ δὲ ὁ Πόντος ὅλος καὶ τὰ ἐκείνη πρόσοικα τοὺς ὁμιλητὰς ἀνέπεμπεν, ὡσπερ οἰκεῖον ἀγαθὸν τὸν 10.3.13 ἄνδρα θαυμάζοντας· προσετέθη δὲ καὶ Βιθυνία πᾶσα καὶ Ἐλλήσποντος, ὅσα τε ὑπὲρ Λυδίας, διὰ τῆς καλουμένης νῦν Ἀσίας ἐπὶ Καρίαν καὶ Λυκίαν τείνοντα, πρὸς Παμφυλίαν καὶ τὸν Ταῦρον ἀφορίζεται, Αἴγυπτος τε πᾶσα τῆς ἐπὶ τοῖς λόγοις ἀρχῆς [καὶ] κληρὸς ἦν οἰκεῖος αὐτῷ, καὶ ὅσα, ὑπὲρ Αἰγύπτου πρὸς Λιβύην συρόμενα, τό τε ἄγνωστον τέλος 10.3.14 ἔχει καὶ τὸ οἰκήσιμον. ταῦτα δὲ ὡς ἐπὶ πλέον εἴρηται, ἐπεὶ, τό γε ἀκριβῶς, καὶ διαφθορὰς ἔσχε τὰ ἔθνη ἐν ὀλίγοις τισὶ μειρακίοις, ἢ μετανασῶσι παρ' ἐτέρους ἢ πού τις καὶ 10.3.15 κατ' ἀρχὰς ἀπατηθεὶς ἐτέρῳ προσῆλθε. πρὸς δὲ τὸ μέγεθος τῆς Προαιρεσίῳ φύσεως, συστάσεως νεανικῆς καὶ μάλα σφοδρᾶς γενομένης, τῶν ἄλλων ἀπάντων ἐς τοσόνδε ἴσχυσεν ἡ σύστασις, ὥστε τὸν ἄνδρα ἐξόριστον τῶν Ἀθηνῶν εἰργάσατο δεκάσαντες τὸν ἀνθύπατον, καὶ τὴν ἐπὶ λόγοις βασι10.3.16 λείαν εἶχον αὐτοί. ὁ δὲ καὶ πρὸς τὴν φυγὴν μετὰ πενίας ἰσχυρᾶς ὡσπερ ὁ Πεισιστρατος ἐκπεσὼν κατήλθε τὸ δεύτερον· ἀλλ' ὁ μὲν

διὰ πλοῦτον, Προαιρεσίῳ δὲ ὁ λόγος ἤρκει μόνος, ὡσπερ ὁ Ὀμηρικὸς Ἑρμῆς ἐπὶ τὴν σκηνὴν τὴν Ἀχιλ10.3.17 λέος κὰν τοῖς πολεμίοις παραπέμπων τὸν Πρίαμον. συνὴν δέ τις αὐτῷ καὶ ἀγαθὴ τύχη νεώτερον ἀνθύπατον κατὰ φήμην ἀγανακτοῦντα ἐπὶ τοῖς γινομένοις ἐπιστήσασα τοῖς πράγ10.4.1 μασιν. καὶ ὁ μὲν, οὕτω βασιλέως ἐπιτρέψαντος, καὶ μεταπεσόντος ὀστράκου, κατῆει τὸ δεύτερον εἰς τὰς Ἀθήνας, οἱ δὲ ἐχθροί, τὸ δεύτερον αὐτῆς ἐλιχθέντες καὶ συσπειρασάμενοι καθ' ἑαυτούς, ἀνίσταντο καὶ πρὸς τὸ μέλλον ἐτέρας 10.4.2 ἐξηρτύοντο μηχανάς. καὶ οἱ μὲν ἐν τούτοις ἦσαν προηγουμένων δὲ τῶν εὐτρεπιζόντων τὴν κάθοδον, κατελθὼν ὁ Προαιρέσιος (ταῦτα δὲ ἀκριβῶς ὁ Λυδὸς παρὼν Τουσκιανὸς ἐξήγγελλεν, ὃς Προαιρέσιος ἂν ἦν, εἰ μὴ Προαιρέσιος ἦν), κατελθὼν δέ, ὅμως, εὐρίσκει μὲν, ὡσπερ τις Ὀδυσσεὺς διὰ μακροῦ παραγενόμενος, ὀλίγους τῶν ἐταίρων, ἐν οἷς καὶ ὁ Τουσκιανὸς ἦν, ὑγιαίνοντας, καί, ἐπὶ τῷ ἀπίστῳ τοῦ 10.4.3 θαύματος, τοὺς πρὸς ἐκεῖνον βλέποντας· εὐρῶν δέ, καὶ πληρωθεὶς ἀγαθῶν ἐλπίδων "περιμένετε," φησί, "τὸν ἀνθύπατον". ὁ δὲ θᾶττον ἦλθεν ἐλπίδος. ἀφικόμενος δὲ Ἀθήναζε, 10.4.4 συνεκάλει τε τοὺς σοφιστάς, καὶ διετάραττεν ἅπαντα. οἱ δὲ μόλις μὲν καὶ βάδην συνήεσαν. ἀνάγκης δὲ καλούσης, προβλήματά τε αὐτοῖς προεβλήθη, καὶ κατὰ δύναμιν αὐτῶν ἕκαστος ἐνεχθέντες, ἐκ παρακλήσεως καὶ παρασκευῆς τῶν κρότων συντελουμένων, ἀπηλλάγησαν, καὶ τοὺς Προαι10.4.5 ρεσίου φίλους εἶχεν ἀθυμία. ὁ δὲ ἀνθύπατος αὐτοὺς τὸ δεύτερον ὡς ἐπὶ τιμαῖς συγκαλέσας, ἅπαντας κατασχεθῆναι κελεύει, καὶ τὸν Προαιρέσιον ἐξαπιναίως εἰσκαλεῖ. οἱ δὲ παρ10.4.6 ἦσαν ἀγνοοῦντες τὰ μέλλοντα. ὁ δὲ ἀνθύπατος "βούλομαι" ἀνέκραγε, "πᾶσιν ὑμῖν ἐν ζήτημα προβαλῶν, πάντων ὑμῶν ἀκροάσασθαι σήμερον· ἐρεῖ δὲ μεθ' ὑμᾶς, ἢ ὅπως ἂν 10.4.7 βούλησθε, καὶ Προαιρέσιος." τῶν δὲ τὸ πρᾶγμα φανερώς παραιτησαμένων, καὶ τὰ Ἀριστείδου μετὰ πολλῆς σκέψεως καὶ πόνου (ἔδει γὰρ μηδὲν ἴδιον αὐτοὺς λέγειν), προενεγκόντων δὲ ὅμως ὡς οὐκ εἰσὶ τῶν ἐμούντων ἀλλὰ τῶν ἀκριβούντων, τὸ δεύτερον ἐμβοήσας ὁ ἀνθύπατος "λέγε," φησὶν 10.4.8 "ὦ Προαιρέσιε." ὁ δὲ ἀπὸ τῆς καθέδρας εἰς προάγωνά τινα διαλεχθεὶς οὐκ ἀχαρίστως, καὶ τὸν σχέδιον ὅσος ἐστὶν ἐξάρας λόγον, ἀνέστη θαρραλέως ἐπὶ τὸν ἀγῶνα. ἐνταῦθα ὁ μὲν ἀνθύπατος ὄρον τινα προβαλεῖν ἔτοιμος ἦν, ὁ δὲ ἀν10.4.9 ενεγκῶν τὸ πρόσωπον, περιέβλεπε κύκλῳ τὸ θέατρον. ὡς δὲ πολὺ μὲν ἑώρα τὸ πολέμιον, τὸ δὲ φίλιον μικροῦ καὶ δια 10.4.10 λανθάνον, ἐγένετο μὲν κατὰ λόγον ἀθυμότερος· ζέοντος δὲ τοῦ συγχορευόντος αὐτῷ δαίμονος, περισκοπῶν ἅπαντα, συγκεκαλυμμένους ὄρα περι τὴν ἐσχάτην ἄντυγα τοῦ θεάτρου δύο τινὰς ἄνδρας τῶν περι ρητορικὴν τετριμμένων καὶ ὑφ' ὧν ἐπεπόνθει τὰ πλεῖστα τῶν κακῶν, καὶ ἀναβοήσας "ὦ θεοί," φησὶν "ἐνταῦθα οἱ βέλτιστοι καὶ σοφοί. τούτους ἐμοὶ κέλευσον, ἀνθύπατε, προβαλεῖν· ἴσως γὰρ ὅτι ἠσέβη10.4.11 σαν πεισθήσονται." οἱ μὲν οὖν ταῦτα ἀκούσαντες, εἰς τὸν ὄχλον τε τῶν καθημένων κατεδύοντο, καὶ διαλανθάνειν 10.4.12 ἔσπευδον. ὁ δὲ ἀνθύπατος, διαπέμψας τινὰς τῶν στρατιωτῶν, εἰς μέσον αὐτοὺς περιήγαγε· καὶ καταστήσας ἕκ τινος προτροπῆς τὸ προβαλεῖν τὸν καλούμενον ὄρον, ὡς ἐκεῖνοι, βραχύν τινα χρόνον σκεψάμενοι καὶ πρὸς ἀλλήλους διαλεχθέντες, τὸν τραχύτατον ὧν ἤδεσαν καὶ φαυλότατον ἐξήνεγκαν, ἰδιωτικὸν καὶ τοῦτον, καὶ οὐ βάσιμον ρητορικῆς πομπείας, ταυρηδὸν μὲν αὐτοὺς ὑπέβλεψε, πρὸς δὲ τὸν ἀνθύ10.4.13 πατον· "ἂ πρὸ τοῦ ἀγῶνος αἰτῶ δίκαια, ταῦτά σε ἰκετεύω δοῦναι"· τοῦ δὲ εἰπόντος ὡς οὐδενὸς ἀτυχῆσει δικαίου, "ἀξιῶ" φησὶ "δοθῆναί μοι τοὺς ταχέως γράφοντας, καὶ στῆναι κατὰ τὸ μέσον οἱ καθ' ἡμέραν μὲν τὴν τῆς Θέμιδος γλῶτταν ἀποσημαίνονται, σήμερον δὲ τοῖς ἡμετέροις ὑπὲρ10.5.1 ρετήσονται λόγοις." τοῦ δὲ παρελθεῖν τοὺς ἄκρους τῶν γραφέων ἐπιτρέψαντος, οἱ μὲν ἐκατέρωθεν ἔστησαν ἐς τὴν γραφὴν ἔτοιμοι, καὶ τὸ

μέλλον οὐδεις ἠπίστατο· τοῦ δὲ εἰπόντος ὡς "καὶ ἕτερον αἰτήσω βαρύτερον," εἶτα κελυ10.5.2 σθέντος εἰπεῖν, "κροτεῖτω με" φησὶ "μηδὲ εἷς," ὡς δὲ καὶ τοῦτο μετὰ πολλοῦ πᾶσιν ἐπετέ<θη> φόβου, ἄρχεται μὲν ὁ Προαιρέσιος λέγειν ῥύδην, κατὰ τὸν κρότον ἀναπαύων ἐκάστην περίοδον, τὸ δὲ ἀναγκαίως Πυθαγορικὸν θέατρον ὑπὸ τοῦ θαύματος καταρρηγνύμενον, μυκηθμοῦ καὶ στόνου διάμεστον ἦν. ὡς δὲ ὁ λόγος ἐπεδίδου, καὶ ὁ ἀνὴρ ὑπὲρ πάντα ἐφέρετο λόγον καὶ πᾶσαν δόξαν ἀνθρωπίνην, πρόεισι μὲν εἰς θάτερον μέρος καὶ συμπληροῖ τὴν κατάστασιν· 10.5.3 ἐνθουσιῶν δὲ καὶ πηδῶν, ὡσπερ ἀναπολόγητον τὸ λειπόμενον ἀφιεῖς μέρος, εἰς τὴν ἐναντίαν ὑπόδεσιν ἐπαφῆκε τὸν λόγον. καὶ οἱ γράφοντες μόλις εἶποντο, καὶ τὸ θέατρον μόλις σιωπᾶν ἠνείχeto, καὶ πλήθος ἦν τῶν εἰρημένων. ἐπιστρέψας εἰς τοὺς γράφοντας τὸ πρόσωπον, "ὄρατε ἀκριβῶς" ἔφη "εἰ πάντα ταῦτα ἂ προλαβῶν εἶπον μέμνημαι"· καὶ μηδὲ περὶ μίαν λέξιν σφαλεῖς, τὰ αὐτὰ δευτέρον ἀπήγγελλεν. 10.5.4 οὔτε ὁ ἀνθύπατος ἐνταῦθα τοὺς ἑαυτοῦ νόμους ἐφύλαττεν, οὔτε τὸ θέατρον τὰς ἀπειλάς τοῦ ἄρχοντος· καὶ τὰ στέρνα τοῦ σοφιστοῦ περιλιχησάμενοι καθάπερ ἀγάλματος ἐνθέου πάντες οἱ παρόντες, οἱ μὲν πόδας, οἱ δὲ χεῖρας προσεκύνουν, 10.5.5 οἱ δὲ θεὸν ἔφασαν, οἱ δὲ Ἑρμοῦ Λογίου τύπον· οἱ δὲ ἀντίτεχνοι διὰ φθόνον παρεθέντες ἔκειντο, τινὲς δὲ αὐτῶν οὐδὲ κείμενοι τῶν ἐπαίνων ἠμέλουν. ὁ δὲ ἀνθύπατος καὶ δορυφορῶν μετὰ πάντων [ἢ τῶν δυνάμεων] ἐκ τοῦ θεάτρου 10.5.6 παρέπεμψε. μετὰ ταῦτα οὐδεις ἀντέλεγεν, ἀλλ' ὡσπερ ὑπὸ σκηπτοῦ πληγέντες, ἅπαντες συνεχώρησαν εἰς τὸ εἶναι κρεῖττονι. χρόνῳ δὲ ὕστερον ἀναφέροντες, ὡσπερ αἱ τῆς Ὑδρας κεφαλαί, πρὸς τὸ οἰκεῖον ἀνωρθοῦντο καὶ διηγείροντο, καὶ τραπέζαις τε πολυτελέσι καὶ θεραπεινιδίοις κομψοῖς τινὰς τῶν ἀκμαζόντων δελεάζοντες, ὡσπερ οἱ τῶν βασιλέων ἔννομον καὶ ὀρθὴν μάχην νενικημένοι, ἐν τοῖς ἀπόροις εἰς τὸ ἔσχατον συνελθόντες ἐπὶ ψιλοὺς καὶ σφενδονήτας καὶ γυμνήτας καὶ τὸ εὐτελὲς ἐπικουρικὸν καταφεύγουσιν, οὐ ταῦτα τιμῶντες ἐξ ἀρχῆς, ὅμως δὲ δι' ἀνάγκην 10.5.7 ταῦτα τιμῶντες· οὕτω κάκεῖνοι πρὸς ἀναγκαῖον συμμαχικὸν ἐπτοημένοι, τοιαύτας ἐπιβουλάς ἤρτου, αἰσχρὰς μὲν, ἀν10.5.8 ἐπίφθονοι δὲ ἦσαν, εἴ τις ἑαυτὸν καὶ κακῶς φιλεῖ. εἶχον γοῦν 10.5.8 ἐταίρων πλήθος, καὶ ἀπῆντα τὸ σόφισμα κατὰ λόγον αὐτοῖς. τὸ δὲ Προαιρεσίου τυραννίς ἐδόκει τις εἶναι, καὶ εὐτυχεῖν 10.5.9 ἡ ἀρετὴ τῶν λόγων ἐδόκει καλῶς· ἡ γὰρ οἱ νοῦν ἔχοντες ἅπαντες αὐτὸν ἠροῦντο, ἢ οἱ προσελθόντες εὐθύς νοῦν εἶχον ὅτι Προαιρέσιον ἤρηντο. 10.6.1 Κατὰ δὲ τούτους τοὺς χρόνους ἠνεγκεν ὁ βασιλικὸς τῆς αὐλῆς ὄμιλος ἄνδρα καὶ δόξης ἐραστὴν καὶ λόγων. ἦν μὲν γὰρ ἐκ Βηρυτοῦ πόλεως, καὶ Ἀνατόλιος ἐκαλεῖτο· οἱ δὲ βασκαίνοντες αὐτῷ καὶ Ἀζουτρίωνα ἐπὶ κλησιν ἔθεντο, καὶ ὅ τι μὲν τὸ ὄνομα σημαίνει βούλεται ὁ κακοδαίμων ἴστω τῶν 10.6.2 θυμελῶν χορός. δόξης δὲ ἐραστής ὁ Ἀνατόλιος καὶ λόγων γενόμενος, ἀμφοτέρων ἔτυχεν· καὶ τῆς τε νομικῆς τελουμένης παιδείας εἰς ἄκρον ἀφικόμενος, ὡσάν πατρίδα ἔχων τὴν Βηρυτὸν ἢ τοῖς τοιούτοις μήτηρ ὑποκάθηται παιδεύμασι, καὶ διαπλεύσας εἰς τὴν Ῥώμην, καὶ φρονήματος ἐμπλησθεὶς καὶ λόγων ὕψος ἐχόντων καὶ βάρους, εἰσφρήσας τε εἰς τὰ βασίλεια, ταχὺ μάλα πρῶτος ἦν, καὶ διὰ πάσης ἐλθῶν ἀρχῆς, ἐν πολλαῖς τε ἀρχαῖς εὐδοκιμήσας (καὶ γὰρ οἱ μισοῦντες αὐτὸν ἐθαύμαζον), προῖων καὶ εἰς τὸν ἑπαρχον τῆς αὐλῆς ἤλασεν· 10.6.3 ἡ δὲ ἀρχὴ βασιλεία ἐστὶν ἀπόρφυρος. τυχῶν δὲ κατὰ τὴν ἑαυτοῦ φιλοτιμίαν τύχης ἀξίας (τὸ γὰρ καλούμενον Ἰλλυρικὸν ἐπετέτραπτο), καὶ φιλοθύτης ὢν καὶ διαφερόντως Ἑλλήν (καὶ τοί γε ἡ κοινὴ κίνησις πρὸς ἐτέρας ἔφερε ῥοπὰς), ἐξὸν αὐτῷ πρὸς τὰ καίρια τῆς ἀρχῆς ἐλθεῖν, καὶ διοικεῖν ἕκαστα πρὸς ὃ βούλοιο, ὃ δέ, χρυσῆς τινὸς αὐτὸν μανίας ὑπολαβούσης ἰδεῖν τὴν Ἑλλάδα, καὶ τὰ τῶν λόγων εἶδωλα διὰ τῆς παιδείσεως ἐπὶ τὴν αἴσθησιν, μεθ' οὕτως

ἀριπρεποῦς ἀξιώματος φερόμενος, συλλαβεῖν, καὶ τὸ νοούμενον ἐκ τῶν ἀρχαίων ἰνδαλμάτων φάντασμα ἐπὶ τὴν ὄψιν σπάσαι, 10.6.4 πρὸς τὴν Ἑλλάδα ἔσπευσε. καὶ πρόβλημά γέ τι τοῖς σοφισταῖς προπέμψας (ἐτεθήπεσαν δὲ αὐτὸν ἢ Ἑλλάς, τό τε φρόνημα ἀκούοντες καὶ τὴν παιδείαν, καὶ ὅτι ἀκλινῆς ἦν καὶ ἀδωροδόκητος), ἐκέλευεν ἅπαντας τὸ αὐτὸ μελετᾶν 10.6.5 πρόβλημα. οἱ δὲ τοῦτο αὐτὸ ἐπιτηδεύοντες καὶ κατὰ τὴν ἐκάστην ἡμέραν ἀλλήλοις ἐπιβουλεύοντες, ὅμως (ἀνάγκη γὰρ ἐκέλευεν) συνεκρίθησαν, καὶ περὶ τῆς καλουμένης στάσεως τοῦ προβλήματος πολλοὺς ἐν ἀλλήλοις λόγους ἀντεπιχειρήσαντες (οὐκ ἔγνω τούτου τοῦ πράγματος γελοιότερον ὁ συγγραφεύς), διεκρίθησαν ἀπ' ἀλλήλων ἕκαστος, διὰ φιλοτιμίαν ἕκαστος ἐπαινῶν τὴν ἰδίαν δόξαν καὶ πρὸς τὰ 10.6.6 μειράκια φιλοτιμούμενος. ὡς δὲ βαρύτερος ἦν τῆς Περσικῆς ἐκείνης καὶ πολυυμνήτου στρατιᾶς ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα κατιῶν ὁ Ἀνατόλιος, καὶ ὁ κίνδυνος ἦν παρὰ πόδας οὐ τοῖς Ἑλλησιν ἀλλὰ τοῖς σοφιστεύουσιν, ἐνταῦθα οἱ μὲν ἄλλοι πάντες (προσεγεγένητο γὰρ αὐτοῖς καὶ Ἰμερίος τις σοφιστῆς ἐκ Βιθυνίας· οὐκ ἔγνω τοῦτον ὁ συγγραφεύς, πλὴν ὅσα γε διὰ συγγραμμάτων), ἐταλαιπωροῦντο δὲ ὅμως ἅπαντες, καὶ πολλῶν καμάτων παρετείνοντο, τὴν δόξασαν ἕκαστος 10.6.7 μελετῶντες στάσιν. ἐνταῦθα ὁ Προαιρέσιος θαρσῶν τῇ φύσει, βαρὺς ἦν οὔτε φιλοτιμούμενος οὔτε ἐκφέρων τὸ ἀπόρ10.6.8 ρητον. ὁ δὲ Ἀνατόλιος ἐγγύθεν, καὶ εἰσεδήμησεν Ἀθήναζε. θύσας δὲ θαρσαλέως καὶ περιελθὼν τὰ ἱερά πάντα, ἢ θεσμὸς ἱερὸς ἐκέλευεν, ἐξεκάλει τοὺς σοφιστὰς ἐπὶ τὸν ἀγῶνα. καὶ οἱ παρόντες ἕκαστος πρῶτος ἐς τὴν ἐπίδειξιν ἠπέιγετο· 10.6.9 οὕτω φίλαυτόν τι χρῆμα ἄνθρωπος· ὁ δὲ Ἀνατόλιος καὶ τοὺς κροτοῦντας, τὰ μειράκια, ἐγάλα, καὶ τοὺς πατέρας ἠλέει τῆς τῶν παίδων παιδείας ὑπὸ τῖσιν παιδεύονται. ἐκάλει 10.6.10 δὲ τὸν Προαιρέσιον· μόνος γὰρ ἀπολέλειπτο· ὁ δὲ θεραπεύσας τινὰ τῶν οἰκείων αὐτοῦ καὶ πάντα ἐξειδότην, μαθὼν τὴν στάσιν ἦν ἐπαινεῖ (τοῦτο γὰρ ὁ συγγραφεύς ἔφη γελοῖον ἐν τοῖς ἄνω λόγοις), καὶ τοί γε οὐδενὸς ἦν ἄξιον λόγου, οὐδὲ Ἀνατόλιον ἔδει ταῦτα νικᾶν, ὅμως πρὸς τε τὴν κλῆσιν ὑπήκουσεν ἀθρόως, καὶ πρὸς ἐκείνην τὴν στάσιν διαθέμενος τὸν ἀγῶνα, ἐς τοσόνδε ἤρκεσε πρὸς τὸ κάλλος τοῦ λόγου, ὥστε ἐπήδα τε ὁ Ἀνατόλιος, καὶ τὸ θέατρον βοῶν τε ἐρρή10.6.11 γνυτο, καὶ οὐδεὶς ἦν ὃς οὐχὶ θεὸν ὑπελάμβανε. τιμήσας οὖν ἐκείνον διαφερόντως φαίνεται, καὶ τοί γε τοὺς ἄλλους μόνις 10.6.12 ἀξιώσας τῆς ἑαυτοῦ τραπέζης. (ὁ δὲ Ἀνατόλιος σοφιστῆς ἦν ἐν τοῖς κατ' εὐωχίαν καὶ πρὸς συμπόσιον· οὐδὲ τὸ συμπόσιον ἦν ἄλογον καὶ ἀπαίδευτον. ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἐγένετο πρὸ πολλῶν χρόνων, καὶ οὕτως ἐξηκρίβου τὴν 10.6.13 ἀκοὴν ὁ συγγραφεύς. ὁ δὲ Ἀνατόλιος καὶ τὸν Μιλήσιον ὑπερεθαύμαζεν, ὃς ἦν μὲν ἐκ Σμύρνης τῆς Ἰωνικῆς, φύσεως δὲ ἀρίστης τυχῶν, ἐς ἀφιλότιμόν τινα καὶ σχολαστὴν ἑαυτὸν ἐμβαλὼν βίον, πρὸς τε ἱεροῖς ἦν καὶ γάμων ἠμέλησε, ποιήσιν τε ἅπασαν καὶ μέλος ἐξήσκησε, καὶ ποιήσεως ὅσον ἐπαινοῦσι Χάριτες. οὕτω γοῦν εἶλε τὸν Ἀνατόλιον, ὥστε καὶ 10.6.14 Μοῦσαν ἐκάλει τὸν ἄνθρωπον. Ἐπιφανίου δὲ τοῦ σοφιστεύοντος τὰ ζητήματα διαιρέσεις ἔφασκεν, εἰς μικρολογίαν 10.6.15 καὶ περιττὴν ἀκρίβειαν κωμωδῶν τὸν παιδεύοντα). περὶ δὲ τῆς διαφωνίας αὐτῶν τῆς κατὰ τὴν στάσιν, διασιλλαίνων ἅπαντας, "εἰ πλείους" ἔφη "ἴτων δεκατριῶν" ἐτύγχανον οἱ σοφιστεύοντες, τάχ' ἂν ἐτέρας προσεξεῦρον στάσεις, ἵνα διαφόρως ἐν πρόβλημα μελετήσωσιν." Προαιρέσιον δὲ πάν10.7.1 των ἔνεκε μόνον ὑπερεθαύμαζεν. ἐτύγχανε δὲ ὁ Προαιρέσιος οὐ πρὸ πολλοῦ χρόνου μετάπεμπος ὑπὸ τοῦ βασιλεύοντος γεγωνῶς Κώνσταντος ἐς τὰς Γαλλίας, καὶ κρατήσας τοῦ βασιλεύοντος ἐς τοσοῦτον, ὥστε ὁμοτράπεζος ἅμα τοῖς τιμιωτάτοις ἦν αὐτῷ, καὶ ὅσον γε τῶν ἐκείνη τότε ἀνθρώπων οὐκ ἐξικνοῦντο τοὺς τε λόγους ἀναθεωρεῖν καὶ τὰ ἀπόρρητα τῆς ψυχῆς θαυμάζειν, πρὸς τὴν

ὄψιν καὶ τὰ φαινόμενα μεταφέροντες τὴν ἔκπληξιν, τοῦ τε σώματος αὐτοῦ τὸ κάλλος καὶ τὸ ὕψος ἐτεθήπεσαν, ὡσπερ ἐς ἀνδριάντα τινὰ καὶ τὸ κολοσ10.7.2 σὸν μόλιν ἀναβλέποντες· οὕτω τὰ πάντα ἦν ὑπὲρ ἄνθρωπον. τὴν γε μὴν καρτερίαν ὀρώντες, ὄντως ἀπαθῆ τινα καὶ σιδήρεον ὑπελάμβανον, ὅτι λεπτὸν ἔχων τριβώνιον, ἀνυπόδητος, τρυφῆς περιουσίαν ἐτίθετο τοὺς Γαλατικούς χειμῶνας 10.7.3 καὶ πεπηγότα σχεδόν τι τὸν Ῥῆνον ἔπινεν· καὶ τὸν γε ὄλον οὕτω διετέλεσε βίον, ἀπείρατος θερμοῦ γενόμενος ποτοῦ. ἀπέστειλε γοῦν αὐτὸν ὁ βασιλεὺς εἰς τὴν μεγάλην Ῥώμην, φιλοτιμούμενος οἶων βασιλεύειν ἔλαχεν· οἱ δὲ οὐκ εἶχον ὅ τι θαυμάσουσιν, οὕτω πάντα ἦν παρὰ τὴν ἀνθρωπίνην φύσιν. 10.7.4 πολλὰ δὲ ἐπὶ πολλοῖς ἀγασθέντες, καὶ τυχόντες ἐπαίνων, ἀνδριάντα κατασκευασάμενοι χαλκοῦν ἰσομέτρητον, ἀνέθηκαν ἐπιγράψαντες· Η ΒΑΣΙΛΕΥΟΥΣΑ ΡΩΜΗ ΤΟΝ ΒΑΣΙΛΕΥΟΝΤΑ ΤΩΝ ΛΟΓΩΝ.

10.7.5 Ὁ δὲ βασιλεὺς ἀπιόντα πάλιν Ἀθήναζε καὶ δωρεὰν αἰτεῖν ἔδωκεν. ὁ δὲ τῆς ἑαυτοῦ φύσεως ἄξιον ἤτησε, νήσους οὐκ ὀλίγας οὐδὲ μικρὰς εἰς ἀπαγωγὴν φόρου καταστρεψάμενος ταῖς Ἀθήναις. ὁ δὲ καὶ ταῦτα ἔδωκεν, καὶ προσέθηκε τὸ μέγιστον τῶν ἀξιωματῶν, στρατοπεδάρχην ἐπιτρέψας καλεῖσθαι, ὅπως νεμεσῶη μηδεὶς εἰ τοσαῦτα ἐκ τοῦ δημοσίου 10.7.6 κομίζοιτο. ταύτην τὴν δωρεὰν ἔδει βεβαιοῦν τὸν τῆς αὐλῆς ἔπαρχον (νεωστὶ γὰρ παρῆν ἐκ Γαλατίας ὁ ἔπαρχος)· καὶ μετὰ τοὺς ἐπὶ τοῖς λόγοις ἐκείνους ἀγῶνας, παρὰ τὸν Ἀνατόλιον ἐλθὼν, ἠξίου βεβαιοῦν τὴν χάριν, καὶ συνηγόρους <οὐκ> ἐκάλεσε μόνους, ἀλλὰ σχεδόν τι πάντας τοὺς πεπαιδευμένους 10.7.7 νους ἐκ τῆς Ἑλλάδος· πάντες γὰρ ἦσαν Ἀθήνησι διὰ τὴν ἐπιδημίαν. ὡς δὲ ἐπληρώθη τὸ θέατρον, καὶ ὁ Προαιρέσιος ἠξίου τοὺς συνηγόρους λέγειν, παραδραμῶν τὴν ἀπάντων δόξαν ὁ ἔπαρχος, καὶ βασανίζων τὸν Προαιρέσιον ἐς τὸ σχέδιον "λέγε," φησὶν, "ὦ Προαιρέσιε· αἰσχρὸν γάρ ἐστιν καὶ λέγειν καὶ βασιλέα ἐπαινεῖν σοῦ παρόντος ἕτερον." 10.7.8 ἐνταῦθα ὁ Προαιρέσιος, ὡσπερ ἵππος εἰς πεδίον κληθείς, τοὺς ἐπὶ τῇ δωρεᾷ λόγους, τὸν τε Κελεὸν καὶ Τριπτόλεμον καὶ τὴν Δήμητρος ἐπιδημίαν ἐπὶ τῇ τοῦ σίτου δωρεᾷ παρήγαγεν, καὶ τὴν τοῦ βασιλέως χάριν ἐκείνοις προσάπτων τοῖς διηγήμασι, ταχὺ μάλα μετέστησεν εἰς τὸν ἀρχαῖον ὄγκον τὰ γινόμενα, καὶ τοῖς λεγομένοις ἐπεχόρευεν, ἐπιδεικνύμενος ἐς τὴν ὑπόθεσιν· καὶ ὁ τῶν λόγων ἔλεγχος ἦν αὐτῷ φιλοτιμία. 10.7.9 Γάμος δὲ αὐτῷ συνέπεσεν ἐξ Ἀσίας, τῆς Τραλλιανῶν πόλεως· Ἀμφίκλεια μὲν ὄνομα τῇ γυναικί· θυγάτρια δὲ αὐτοῖς ἐγενέσθην τοσοῦτον παραλλάττοντα κατὰ τὴν ἡλικίαν χρόνον, ὅσος ἐς τὸ κυεῖν καὶ γίνεσθαι καταναλίσκεται. προελθόντα δὲ εἰς ὥραν ἐν ἧ πάγκαλόν τι χρῆμα καὶ μακάριον παιδίον, καὶ τὴν τοῦ πατρὸς ψυχὴν ὑφ' ἡδονῆς ἀνασεύσαντα, ἐν ὀλίγαις ἡμέραις ἄμφω τοὺς πατέρας ἀπέλιπεν, ὥστε μικροῦ τὸ πάθος καὶ τῶν προσηκόντων ἐκβα10.7.10 λεῖν λογισμῶν τὸν Προαιρέσιον. ἀλλὰ πρὸς τοῦτο μὲν ἤρκεσεν ἡ Μιλησίου μούσα, τὰς ἀρμονικὰς ἀναψαμένη χάριτας, καὶ πολλὰ <παρα>πεσοῦσα μετ' ἀφροδίτης, καὶ τὸν λογισμὸν ἀνακαλουμένη. τοῖς δὲ Ῥωμαίοις ἀξιοῦσιν ὁμιλητὴν ἴδιον ἀποπέμπειν, ὁ Προαιρέσιος τὸν Εὐσέβιον ἐξέπεμψεν, ὃς ἦν μὲν ἐξ Ἀλεξανδρείας, –ἐναρμόσειν ἄλλως ἐδόκει τῇ πόλει, κολακεύειν τε εἰδῶς καὶ σαίνειν τὸ ὑπερέχον–στασιώδης 10.7.11 δὲ κατὰ τὰς Ἀθήνας ἐφαίνετο. καὶ ἅμα ἐβούλετο μεῖζον τὸ καθ' ἑαυτὸν ποιεῖν, ἄνδρα πέμπων πολιτικῆς κακοτεχνίας οὐκ ἀμύητον· ἐπεὶ τά γε κατὰ ῥητορικὴν ἐξαρκεῖ τοσοῦτον 10.7.12 εἰπεῖν ὅτι ἦν Αἰγύπτιος. τὸ δὲ ἔθνος ἐπὶ ποιητικῇ μὲν σφόδρα μαίνονται, ὁ δὲ σπουδαῖος Ἑρμῆς αὐτῶν ἀποκεχώρηκεν. 10.7.13 ἐπανέστη δὲ αὐτῷ ὁ Μουσώνιος, εἰς σοφιστικὴν ὁμιλητῆς ὢν αὐτοῦ (περὶ οὗ πολλὰ διὰ τὰς ἄλλας <πράξεις> ἐν τοῖς διεξοδικοῖς γέγραπται), καὶ ὅτε γε ἀντῆρε, καταμαθὼν πρὸς τίνα ἔχει τὸν ἀγῶνα,

ταχὺ μάλα ἐπὶ τὴν πολιτικὴν κατεπῆδησεν. 10.8.1 Ἰουλιανοῦ δὲ βασιλεύοντος, <ἐν> τόπῳ τοῦ παιδεύειν ἐξεργόμενος (ἐδόκει γὰρ εἶναι χριστιανός) συνορῶν τὸν ἱεροφάντην ὡσπερ Δελφικόν τινα τρίποδα πρὸς τὴν τοῦ μέλλοντος πρόνοιαν πᾶσι τοῖς δεομένοις ἀνακείμενον, σοφία 10.8.2 τινὶ περιῆλθε ξένη τὴν πρόγνωσιν. ἐμέτρει μὲν γὰρ ὁ βασιλεὺς τὴν γῆν τοῖς Ἑλλησιν εἰς τὸν φόρον, ὅπως μὴ βαρύνοντο· ὁ δὲ Προαιρέσιος ἠξίωσεν αὐτὸν ἐκμαθεῖν παρὰ τῶν θεῶν, εἰ βέβαια μένει τὰ τῆς φιλανθρωπίας. ὡς δὲ ἀπέφησεν, ὁ μὲν ἔγνω τὸ πραχθησόμενον, καὶ ἦν εὐθυμότερος. 10.8.3 ὁ δὲ συγγραφεὺς κατὰ τουτονὶ τὸν χρόνον ἐς ἕκτον που καὶ δέκατον ἔτος τελῶν, παρῆλθεν τε εἰς τὰς Ἀθήνας καὶ τοῖς ὁμιληταῖς ἐγκατεμίγη· καὶ ἀγαπηθεὶς ὑπ' αὐτοῦ καθάπερ παῖς γνήσιος, ἠπειέγετο μὲν μετὰ λέμπτον ἔτος εἰς τὴν Αἴγυπτον, οἱ δὲ πατέρες καλοῦντες ἐπὶ Λυδίας ἐξεβίασαντο· κάκεινῳ μὲν σοφιστικὴ προὔκειτο, καὶ πρὸς τοῦτο 10.8.4 ἐξεκάλουν ἅπαντες. Προαιρέσιος δὲ ἐξ ἀνθρώπων ἀνεχώρει μετ' οὐ πολλὰς ἡμέρας· τοσοῦτος καὶ τοιοῦτος γενόμενος καὶ διαπλήσας τῶν ἑαυτοῦ λόγων τε καὶ ὁμιλητῶν τὴν οἰκουμένην.

ἘΠΙΦΑΝΙΟΣ·

οὗτος ἦν μὲν ἐκ Συρίας, δεινότατος δὲ εἶναι περὶ τὰς διακρίσεις δόξας τῶν ζητημάτων, τὸν δὲ λόγον ἀτονώτερος, ὅμως ἀντεσοφίστευσεν τε Προαιρεσίῳ καὶ εἰς πολὺ δόξης ἐχώρησεν· οὐ γὰρ φέρει τὸ ἀνθρώπινον ἕνα θαυμάζειν, ἀλλ' ἐγκεκλικὸς καὶ ἠττώμενος ὑπὸ φθόνου, τοῖς πολυκρατοῦσι καὶ ὑπερέχουσιν ἕτερον ἀντικαθίστησιν, ὡσπερ ἐν φυσικῇ τὰς ἀρχὰς ἐκ τῶν ἐναντίων λαμβάνοντες. 11.1.2 ἐτελεύτα δὲ οὐκ εἰς βαθὺ γῆρας ἀφικόμενος, τὸ αἶμα νοσήσας· καὶ ἡ γυνὴ ταῦτο τοῦτο ἔπαθε, καλλίστη πασῶν γενομένη. καὶ παιδίον οὐκ ἦν αὐτοῖς. τοῦτον ὁ ταῦτα γράφων οὐκ ἔγνω, πολὺ προαπελθόντα τῆς ἐπιδημίας.

ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ.

Καὶ Διόφαντος ἦν μὲν ἐξ Ἀραβίας, καὶ εἰς τοὺς τεχνικοὺς ἐβιάζετο· ἡ δὲ αὐτὴ δόξα τῶν ἀνθρώπων Προαιρεσίῳ κάκεινον ἀντήγειρεν, ὡσεὶ Καλλίμαχος Ὀμήρῳ τις ἀναστήσειεν. ἀλλ' ἐγέλα ταῦτα ὁ Προαιρέσιος, καὶ τοὺς 12.1.2 ἀνθρώπους ὃ τι εἰσὶν ἐν διατριβῆς εἶχεν [ἐν] μέρει. τοῦτον ἐγίνωσκεν ὁ συγγραφεὺς, καὶ ἠκροάσατό γε πολλάκις δημοσίᾳ λέγοντος, παραθεῖναι δὲ τῇ γραφῇ τῶν λεχθέντων καὶ μνημονευθέντων οὐδὲν ἐδόκει καλῶς ἔχειν· μνήμη γάρ 12.1.3 ἐστὶν ἀξιολόγων ἀνδρῶν, οὐ χλευασμός, ἡ γραφή. ἀλλ' ὅμως ἐπιτάφιόν τε εἰπεῖν τινα τοῦ Προαιρεσίου λέγεται (προαπῆλθε γὰρ ὁ Προαιρέσιος), καὶ τι τοιοῦτο ἐπιφθεγξασθαι διαμνημονεύουσιν ἐπὶ τῇ Σαλαμῖνι καὶ τοῖς Μηδικοῖς· "ὦ 12.1.4 Μαραθῶν καὶ Σαλαμίν, νῦν σεσίγησθε. οἶαν σάλπιγγα τῶν ὑμετέρων τροπαίων ἀπολωλέκατε." οὗτος ἀπέλιπε δύο παῖδας ἐπὶ τρυφὴν καὶ πλοῦτον ὀρμήσαντας.

ΣΩΠΟΛΙΣ.

Καὶ Σωπόλιδος ἠκροάσατο πολλάκις ὁ ταῦτα γράφων. καὶ ἦν ἀνὴρ εἰς τὸν ἀρχαῖον χαρακτῆρα τὸν λόγον ἀναφέρειν βιαζόμενος, καὶ τῆς ὑγαινούσης Μούσης ψαύειν ὀριγνόμενος. ἀλλ' ἔκρουε μὲν τὴν θύραν ἱκανῶς, ἠνοίγετο δὲ οὐ πολλάκις· ἀλλ' εἴ ποῦ τι καὶ ψοφήσειεν ἐκεῖθεν, λεπτὸν τι καὶ ἀσθενὲς παρωλίσθαιεν ἔσωθεν τοῦ 13.1.2 θείου πνεύματος· τὸ δὲ θέατρον ἐμεμήνεσαν, οὐδὲ τὴν πε πιεσμένην ρανίδα τὴν Κασταλίαν φέροντες. τούτῳ παῖς ἐγένετο· καὶ ἐπιβεβηκέναι τοῦ θρόνου τὸν παῖδα

φάσκουσιν.

ΊΜΕΡΙΟΣ·

τὸν ἄνδρα τοῦτον ἤνεγκε μὲν Βιθυνία, οὐκ ἔγνω δὲ αὐτὸν ὁ ταῦτα γράφων· καὶ τοί γε ἦν κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους, ἀλλὰ πρὸς τὸν αὐτοκράτορα διαβάς Ἰουλιανὸν κατ' ἐπίδειξιν, ὡς, διὰ τὴν ἐς Προαιρέσιον ἀχθηδὸνα τοῦ βασιλέως, ἀσμένως ὀφθησόμενος, Ἰουλιανοῦ καταλείποντος τὸ ἀνθρώπινον, ἐνδιέτριψε τῇ ἀποδημίᾳ, καί, 14.1.2 Προαιρεσίου τελευτήσαντος, Ἀθήναζε ἠπείγετο. εὐκόλος δὲ ἀνὴρ εἶπεῖν καὶ συνηρμοσμένος· κρότον δὲ ἔχει καὶ ἤχον ἢ συνθήκη πολιτικόν· καὶ που σπάνιος καὶ παρὰ τὸν θεῖον Ἀριστείδην ἴσταται. ἐπὶ θυγατρὶ δὲ ἐτελεύτα, τῆς ἱεῤῥᾶς νόσου πρὸς γήρα μακρῶ καταλαβούσης αὐτόν.

ΠΑΡΝΑΣΙΟΣ.

Ἐν τούτοις ἦν τοῖς χρόνοις καὶ Παρνασίος ἐπὶ τοῦ παιδευτικοῦ θρόνου, ὁμιλητὰς εὐαριθμητοὺς ἔχων· καὶ τοῦ γε ὀνόματος οὐκ ἀπεστερημένος.

ΛΙΒΑΝΙΟΣ.

Λιβάνιον δὲ Ἀντιόχεια μὲν ἤνεγκεν ἢ τῆς Κοίλης καλουμένης Συρίας πρώτη <τῶν> πόλεων, Σελεύκου τοῦ Νικάτορος ἐπικληθέντος ἔργον. ἦν δὲ τῶν εὖ γεγονότων 16.1.2 καὶ εἰς τοὺς ἄκρους ἐτέλει. νέος δὲ ὢν ἔτι καὶ κύριος ἑαυτοῦ, πατέρων ἀπολελοιπότων, ἀφικόμενος Ἀθήναζε, οὔτε ὡς ἐκ Συρίας Ἐπιφανίῳ προσῆλθε μεγίστην ἔχοντι δόξαν, οὔτε παρὰ Προαιρέσιον ἐφοίτησε, ὡς ἐν τῷ πλήθει τῶν ὁμιλητῶν καὶ <τῶ> μεγέθει τῆς δόξης τῶν διδασκάλων καλυφθησόμενος. ἐνεδρευθεὶς δὲ ὑπὸ τῶν Διοφαντείων, Διοφάντῳ προσ16.1.3 ἐνειμεν ἑαυτόν· καί, ὡς οἱ πάνυ τὸν ἄνδρα καταμεμαθηκότες ἔφασκον, ταῖς μὲν ὁμιλίαις καὶ συνουσίαις, τὸ γεγονὸς συμμαθῶν, ἐλάχιστα παρεγίνετο, καὶ τῷ διδασκάλῳ τις ὀχληρὸς οὐκ ἦν· αὐτὸς δὲ ἑαυτόν ἐπὶ ταῖς μελέταις συνεῖχεν, καὶ πρὸς τὸν ἀρχαῖον ἐξεβιάζετο τύπον, τὴν ψυχὴν 16.1.4 διαπλάττων καὶ τὸν λόγον. ὥσπερ οὖν οἱ πολλάκις πέμποντες, ἔστιν ὅτε καὶ τυγχάνοντες τοῦ σκοποῦ, καὶ τὸ συνεχὲς τῆς μελέτης αὐτοῖς διὰ τῆς γυμνασίας τῶν ὀργάνων ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εὐστοχίας οὐκ ἐπιστήμην ἔφυσεν, 16.1.5 ἀλλὰ τὴν τέχνην· οὕτω καὶ Λιβάνιος, ἐκ τοῦ ζήλου καὶ τῆς παραθέσεως τῆς κατὰ μίμησιν, προσαρτῶν ἑαυτόν καὶ παραξέων ἠγεμόσιν ἀρίστοις, τοῖς ἀρχαίοις καὶ οἷς ἐχρῆν ἐπόμενος, ἴχνος τε ἄριστον ἐνέβαινε καὶ ἀπήλαυσε τῆς ὁδοῦ 16.1.6 εἰκότα. θαρσήσας δὲ ἐπὶ τῷ λέγειν καὶ πείσας ἑαυτόν ὡς ἐνάμιλλος εἶη τοῖς ἐπὶ τούτῳ μέγα φρονοῦσι, οὐχ εἴλετο περὶ μικρὰν πόλιν κρύπτεσθαι, καὶ συγκαταπίπτειν τῷ τῆς πόλεως ἀξιώματι, ἀλλ' ἐπὶ τὴν Κωνσταντίνου πόλιν διαβαλὼν ἄρτι παριοῦσαν εἰς μέγεθος καὶ ἀκμάζουσαν, καὶ δεομένην ἔργων τε ὁμοῦ καὶ λόγων οἱ κατακοσμήσουσιν, ταχὺ μάλα καὶ κατ' αὐτὴν ἐξέλαμψεν, εἰς συνουσίαν τε ἄριστος καὶ χαριέστατος φανείς, καὶ εἰς ἐπίδειξιν λόγων ἐπαφρόδιτος. 16.1.7 διαβολῆς δὲ αὐτῷ τινος γενομένης περὶ τὰ μειράκια–θεμιτὸν οὐκ ἦν ἐμοὶ γράφειν, ἐς μνήμην ἀξιολόγων ἀνέντι τὴν γραφήν–ἐκπεσῶν τῆς Κωνσταντίνου πόλεως, κατέσχε τὴν 16.1.8 Νικομήδειαν. κακεῖ δέ, τῆς φήμης ἐπισπομένης καὶ παραθεούσης αὐτῷ διὰ ταχέων ἀποκρουσθεὶς, ἐπὶ τὴν ἑαυτοῦ πατρίδα καὶ πόλιν ἐπανέρχεται, κάκεῖ τὸν πάντα ἐβίω χρόνον, μακρὸν καὶ παρατείνοντα γενόμενον. 16.1.9 Μνήμην μὲν οὖν αὐτῷ τὴν πρέπουσαν κὰν τοῖς βιβλίοις τοῖς κατὰ τὸν Ἰουλιανὸν ἢ γραφῇ πεποίηται, τὰ δὲ καθ' ἕκα στον νῦν ἐπεξελεύσεται. οὐδεὶς τῶν συλλεγέντων

Λιβανίω 16.1.10 καὶ συνουσίας ἀξιωθέντων ἀπῆλθεν ἄδηκτος· ἀλλὰ τό τε ἦθος εὐθύς οἴος τις ἦν ἔγνωστο, καὶ συνεΐδεν αὐτοῦ τά τε τῆς ψυχῆς ἐπὶ τε τὸ χεῖρον καὶ τὸ κρεῖττον ῥέποντα, καὶ τοσοῦτος ἦν ἐς τὴν πλάσιν καὶ τὴν εἰς ἑκάτερον ἐξομοίωσιν, ὥστε ὁ μὲν <πολύπους> λῆρος ἦν αὐτῷ, τῶν δὲ συνόντων ἕκαστος ἄλλον ὄραν ἑαυτὸν ὑπελάμβανεν. ἔφασκον γοῦν αὐτὸν οἱ πεπειραμένοι, πίνακά τινα καὶ ἐκμαγεῖον εἶναι 16.1.11 παντοδαπῶν ἠθῶν καὶ ποικίλων· οὐδ' ἂν ἦλω ποτὲ πολλῶν καὶ διαφόρων συνεληλυθότων ᾧ μᾶλλον τέρπεται, ἀλλ' ἐπὶ τοῖς ἐναντίοις ἐπηρεῖτο παρὰ τῶν τὸν ἐναντίον ἐλαυνόντων βίον, καὶ πᾶς τις αὐτὸν τὰ σφέτερα θαυμάζειν ὤφετο· οὕτω 16.1.12 πολύμορφόν τι χρῆμα καὶ ἀλλοπρόσαλλον ἦν. γάμου δὲ καὶ οὗτος ἠμέλησεν, πλὴν ὅσα γε αὐτῷ γυνὴ τις ξυνην, οὐκ ἀπὸ ὁμοίας τῆς ἀξιώσεως. 16.2.1 Ὁ δὲ λόγος αὐτῷ, περὶ μὲν τὰς μελέτας, παντελῶς ἀσθενῆς καὶ τεθνηκῶς καὶ ἄπνους, καὶ διαφαίνεται γε οὗτος μὴ τετυχηκέναι διδασκάλου· καὶ γὰρ τὰ πλεῖστα τῶν 16.2.2 κοινῶν καὶ παιδὶ γνωρίμων περὶ τὰς μελέτας ἠγνῶει· περὶ δὲ ἐπιστολὰς καὶ συνουσίας ἐτέρας, ἱκανῶς ἐπὶ τὸν ἀρχαῖον ἀναφέρει καὶ διεγείρεται τύπον, καὶ χάριτός γε αὐτῷ καὶ κωμικῆς βωμολοχίας καταπέπλησται τὰ συγγράμματα, καὶ ἡ κομψότης περιτρέχει πανταχοῦ διακονουμένη τοῖς λόγοις, καὶ ὁ πάντες οἱ Συροφοίνικες ἔχουσιν κατὰ τὴν κοινὴν ἔν τευξιν ἠδὲ καὶ κεχαρισμένον, τοῦτο παρ' ἐκείνου λαβεῖν μετὰ 16.2.3 παιδείας ἔξεστιν· οἱ μὲν οὖν Ἀττικοὶ μυκτῆρα καὶ ἀστεῖσμον αὐτὸ καλοῦσιν· ὁ δὲ ὡς περ κορυφὴν παιδείας τοῦτο ἐπετήδευσεν, ἐκ τῆς ἀρχαίας κωμωδίας ὅλος εἰς τὸ ἀπαγγέλλειν εἰλκυσμένος, καὶ τοῦ κατὰ θύραν τερπουῦ καὶ γοητεύοντος 16.2.4 τὴν ἀκοὴν γινόμενος. παιδείας δὲ ὑπερβολὴν καὶ ἀναγνώσεώς ἐστιν εὐρεῖν ἐν τοῖς λόγοις, λέξει κατεγλωττισμέναις ἐντυγχάνοντα. τὰ γοῦν Εὐπόλιδος δένδρα Λαισποδῖαν καὶ Δαμασίαν οὐκ ἂν παρήκεν, εἰ τὰ ὀνόματα ἔγνω τῶν δένδρων, 16.2.5 οἷς νῦν αὐτὰ καλοῦσιν οἱ ἄνθρωποι. οὕτω λέξιν εὐρών τινα περιττὴν καὶ ὑπ' ἀρχαιότητος διαλανθάνουσαν, ὡς ἀνάθημά τι παλαιὸν καθαιρῶν, εἰς μέσον τε ἦγεν καὶ διακαθήρας ἐκαλλώπιζεν, ὑπόθεσιν τε αὐτῆ περιπλάττων ὄλην καὶ διανοίας ἀκολουθοῦσας, ὡς περ ἄβρας τινὰς καὶ θεραπαίνας 16.2.6 δεσποίνῃ νεοπλούτῳ καὶ τὸ γῆρας ἀπεξεσμένη. ἐθαύμασε μὲν οὖν αὐτὸν ἐπὶ τούτοις καὶ ὁ θειότατος Ἰουλιανός, ἐθαύμασε δὲ καὶ ὅσον ἀνθρώπινον τὴν ἐν τοῖς λόγοις χάριν. καὶ πλεῖστά γε αὐτοῦ περιφέρουσι βιβλία, καὶ ὁ νοῦν ἔχων ἀνα16.2.7 λεγόμενος ἕκαστον αὐτῶν εἴσεται. ἱκανός δὲ ἦν καὶ πολιτικοῖς ὀμιλῆσαι πράγμασι, καὶ παρὰ τοὺς λόγους ἕτερα τινὰ συντολ16.2.8 μῆσαι καὶ ῥαδιουργῆσαι πρὸς τέρψιν θεατρικωτέραν. τῶν δὲ μετὰ ταῦτα βασιλέων καὶ τῶν ἀξιωματῶν τὸ μέγιστον αὐτῷ προσθέντων (τὸν γὰρ τῆς αὐλῆς ἔπαρχον μέχρι προσηγορίας ἔχειν ἐκέλευον), οὐκ ἐδέξατο φήσας τὸν σοφιστὴν 16.2.9 εἶναι μείζονα. καὶ τοῦτό ἐστιν οὐκ ὀλίγος ἔπαινος, ὅτι δόξης ἐλάττων ἀνὴρ, μόνῃς ἦττητο τῆς περὶ τοὺς λόγους, τὴν δὲ 16.2.10 ἄλλην δημώδη καὶ βάνουσον ὑπελάμβανεν. ἀλλ' ἔτελεύτησε καὶ οὗτος εἰς γῆρας ἀφικόμενος μακρότατος, καὶ θαῦμα οὐκ ὀλίγον ἀπολιπὼν ἅπασιν. [τούτῳ δὲ ὁ ταῦτα γράφων οὐ συνεγένετο, ἄλλοτε ἄλλων ἐμποδισμάτων ἐπηρεῖα τύχης συμβάντων.]

ἌΚΑΚΙΟΣ.

Παλαιστίνης Καισάρεια τὸν Ἀκάκιον ἤνεγκεν, καὶ ἦν συνανασχὼν τῷ Λιβανίῳ κατὰ τοὺς αὐτοὺς χρόνους· τόνου δὲ σοφιστικοῦ καὶ πνεύματος, εἴπερ τις ἄλλος, γέμων, καὶ ἡ λέξις μετὰ κρότου πρὸς τὸν ἀρχαῖον ἐπέστρεψε τρόπον· συνανασχὼν δὲ Λιβανίῳ, κατέσεισε τὰ 17.1.2 πρῶτα, καὶ περιῆν ἰσχυρῶς. βιβλίδιον γοῦν τῷ Λιβανίῳ περὶ εὐφυΐας τι γέγραπται, πρὸς τὸν Ἀκάκιον ἅπαν ἐκτεθειμένον, ἐν ᾧ δῆλός ἐστιν ἐπὶ τῷ κρατεῖσθαι

τὸ μέγεθος τῆς ἐκείνου φύσεως αἰτιώμενος, αὐτὸς δὲ ἐαυτῷ μαρτυρῶν τὴν 17.1.3 περὶ τὰ λεξιεῖδια <ἐπί>στασιν καὶ ἀκρίβειαν· ὡσπερ ἀγνοῶν ὅτι μήτε Ὀμήρῳ παντὸς ἔμελε μέτρου, ἀλλ' εὐφωνίας τινὸς καὶ μέλους, μήτε Φειδίᾳ τοῦ τὸν δάκτυλον παραλαβεῖν καὶ τὸν παῖδα πρὸς ἔπαινον τῆς θεᾶς, ἀλλὰ τυραννεῖν τὸ μὲν κατὰ τὴν ἀκοήν, <τὸ δὲ κατὰ τὴν ὄψιν>, καὶ τὸ αἴτιον ὑπάρχειν ἀνεύρετον ἢ δύσκριτον, ὡσπερ ἐν τοῖς καλοῖς καὶ ἐρασιμίσι σώμασιν, οὐ πάντες τὸ αὐτὸ θαυμάζουσιν, ὁ δὲ ἀλοῦς οὐκ οἶδεν ὅθεν εἴληπται. ὁ μὲν οὖν Ἀκάκιος ἐς τὸ ἄριστον ἀναδραμών, καὶ πολλὴν ἐαυτῷ παρασχὼν δόξαν ὡς τοῦ Λιβανίου κρατήσων, ἀπῆει νέος ὢν ἔτι· οἱ δὲ ἄνθρωποι, ὅσον σπουδαῖον ἐν αὐτοῖς, ἐθαύμαζον αὐτὸν ὡσπερ εἰς γῆρας ἀφιγμένον.

ΝΥΜΦΙΔΙΑΝΟΣ.

Νυμφιδιανὸς δὲ ἦν μὲν ἐκ Σμύρνης, Μάξιμος δὲ ἦν ὁ φιλόσοφος ἀδελφὸς αὐτῷ, καὶ Κλαυδιανὸς ἕτερος, φιλοσοφῶν καὶ αὐτὸς ἄριστα. ἀνὴρ δὲ τῆς μὲν Ἀθήνησι παιδείας καὶ ἀγωγῆς οὐ μετεσχηκῶς, γεγονὼς δὲ 18.1.2 εἰς ῥητορικὴν καὶ τοῦ τῶν σοφιστῶν ὀνόματος ἄξιος. ὁ δὲ αὐτοκράτωρ Ἰουλιανὸς αὐτῷ καὶ τὴν βασιλικὴν γλῶτταν ἐπέτρεψε, ταῖς ἐπιστολαῖς ἐπιστήσας, ὅσαι διὰ τῶν ἐλληνικῶν ἐρμηνεύονται λόγων. κρείττων δὲ κατὰ τὰς καλουμένας μελέτας καὶ τὰ ζητήματα, τὰ δὲ ἐν προάγωγῃ καὶ τῷ δια18.1.3 λεχθῆναι οὐκ ἔθ' ὅμοιος. τελευτῆ δὲ αὐτῷ συνέβη γενομένῳ πρεσβύτῃ, καὶ μετὰ τὸν ἀδελφὸν Μάξιμον.

ΖΗΝΩΝ.

Ἴατροὶ δὲ κατὰ τούτους ἤκμαζον τοὺς χρόνους, Ζήνων τε ὁ Κύπριος, διδασκαλίαν τε πολυύμνητον συστησάμενος (ἀλλ' ἐπέβαλε τοῖς χρόνοις Ἰουλιανῷ τῷ σοφιστῇ) καὶ μετ' ἐκείνον, κατὰ τοὺς Προαιρεσίου χρόνους, οἱ διάδοχοι Ζή19.1.2 νωνος. ἄμφω δὲ ὁ Ζήνων ἐξήσκητο λέγειν τε καὶ ποιεῖν ἱατρι19.1.3 κήν. τῶν δὲ ὀνομαστῶν ὀμιλητῶν αὐτοῦ διαλαχόντες, οἱ μὲν τὸ ἕτερον, οἱ δὲ ἀμφοτέρω, κατελείφθησαν· ἐκράτουν δὲ ὅμως καὶ καθ' ὅ τις ἐκκληρονόμησεν ἔργου τε καὶ λόγου.

ΜΑΓΝΟΣ.

Οὗτος ἐκ μὲν Ἀντιοχείας ἦν γεγονὼς, τῆς .1.2 ὑπὲρ τὸν Εὐφράτην, ἦν νῦν Νίσιβιν ὀνομάζουσιν· ἀκροατῆς δὲ γενόμενος Ζήνωνος καὶ τῆ περὶ τῶν σωμάτων τῶν προαιρετικῶν φύσει,† τὸν Ἀριστοτέλην ἐς τὸ δύνασθαι λέγειν συνεφελκυσάμενος σιωπᾶν μὲν ἐν τῷ λέγειν τοὺς ἱατροὺς ἠνάγκαζε, θεραπεύειν δὲ οὐκ ἐδόκει δυνατὸς εἶναι .1.3 καθάπερ λέγειν. ὡσπερ οὖν οἱ παλαιοὶ φασιν Ἀρχίδαμον, εἰ Περικλέους εἴη δυνατώτερος ἐρωτώμενος "ἀλλὰ κἂν καταβάλω Περικλέα," φάναι "λέγων ἐκεῖνος ὅτι μὴ καταβέβληται, νενίκηκεν," οὕτω καὶ τοὺς θεραπευθέντας ὑφ' ἐτέ.1.4 ρων ἀπεδείκνυ Μάγνος ἔτι νοσοῦντας. οἱ δὲ ὑγιαίνοντες καὶ ἐρρωμένοι χάριν ὠμολόγουν τοῖς θεραπεύσασιν· ἀλλ' ἐκράτει τῶν ἱατρῶν μέχρι τοῦ στόματος καὶ τῶν ἐρωτήσεων. .1.5 καὶ διδασκαλεῖον μὲν ἐξήρητο κοινὸν αὐτῷ κατὰ τὴν Ἀλεξάνδρειαν, καὶ πάντες ἔπλεον καὶ παρ' αὐτὸν ἐφοίτων, ὡς θαυμάσαντές τι μόνον ἢ ληψόμενοι τῶν παρ' ἐκείνου καλῶν. .1.6 καὶ ἀποτυχάνειν οὐ συνέβαινε αὐτοῖς· ἢ γὰρ τὸ λαλεῖν ἐκέρδαινον, ἢ καὶ τὸ δύνασθαι ποιεῖν τι καὶ ἐνεργεῖν διὰ τῆς σφετέρας ἐπιμελείας προσελάμβανον. ὈΡΙΒΑΣΙΟΣ. Ὀριβάσιον δὲ Πέργαμος ἤνεγκε, καὶ τοῦτο εὐθὺς οὕτω συνετέλει πρὸς δόξαν, ὡσπερ τοῖς Ἀθήνησι γεγονόσιν, ὅταν εὐδοκιμῶσι κατὰ τοὺς λόγους, πολὺς ἄνω χωρεῖ λόγος ὅτι Ἀττικὴ Μοῦσα καὶ τὸ ἀγαθὸν οἰκεῖον. ἐκατέρων δὲ εὖ πεφυκῶς, ἐκ

παιδὸς ἦν ἐπιφανῆς, πάσης παιδείας μετεσχηκῶς ἢ πρὸς ἀρετὴν συμφέρει τε καὶ τελεῖ. 21.1.2 προῖων δὲ ἐς ἡλικίαν, ἀκροατῆς τε ἐγένετο τοῦ μεγάλου 21.1.3 Ζήνωνος, καὶ Μάγνου συμφοιτητής. ἀλλὰ τὸν Μάγνον ἀπολιπὼν παλαίοντα τοῖς νοήμασιν, αὐτὸς καὶ ἐν τούτοις ἄριστος ὢν, καὶ πρὸς τὸ ἄκρον ἐκδραμῶν τῆς ἰατρικῆς, τὸν πάτριον ἐμιμῆτο θεόν, ὅσον ἀνθρώπῳ δυνατὸν ἐς τὴν μίμησιν ὑπελ21.1.4 θεῖν τοῦ θείου. ἐκ μειρακίου δὲ οὕτω ἐπιφανῆς γενόμενος, Ἰουλιανὸς μὲν αὐτὸν εἰς τὸν Καίσαρα προῖων συνήρπασεν ἐπὶ τῇ τέχνῃ, ὁ δὲ τοσοῦτον ἐπλεονέκτει ταῖς ἄλλαις ἀρεταῖς, ὥστε καὶ βασιλέα τὸν Ἰουλιανὸν ἀπέδειξεν· καὶ ταῦτά 21.1.5 γε ἐν τοῖς κατ' ἐκεῖνον ἀκριβέστερον εἴρηται. ἀλλ' οὐδὲ κορυδαλλίς, ἢ παροιμία φησὶν, ἄνευ λόφου, οὐδὲ Ὀριβάσιος ἦν ἄνευ φθόνου. ἀλλὰ διὰ τὴν ὑπεροχὴν τῆς δόξης, οἱ μετὰ Ἰουλιανὸν βασιλεύοντες τῆς τε οὐσίας ἀφείλοντο, καὶ διαφθειρῆναι τὸ σῶμα βουληθέντες, τὸ μὲν ἔργον ὤκνησαν, ἐτε21.1.6 ροίως δὲ ἔπραξαν ὅπερ ἠσχύνθησαν· ἐξέθηκαν γὰρ αὐτὸν εἰς τοὺς βαρβάρους, ὥσπερ Ἀθηναῖοι τοὺς κατ' ἀρετὴν 21.2.1 ὑπερέχοντας ἐξωστράκιζον. ἀλλ' ἐκείνοις μὲν τὸ τῆς πόλεως ἐκβαλεῖν ὁ νόμος ἔλεγεν, καὶ προσῆν οὐδέν· οἱ δὲ βασιλεύοντες καὶ τὸ παραδοῦναι τοῖς ὠμοτάτοις βαρβάροις ἐπέθεσαν, 21.2.2 ἐκείνους ποιοῦντες κυρίους τοῦ σφετέρου βουλήματος. Ὀριβάσιος δὲ ἐκτεθεὶς εἰς τὴν πολεμίαν, ἔδειξε τῆς ἀρετῆς τὸ μέγεθος, οὐ τόποις ὀριζομένης, οὐδὲ <περι>γραφομένης ἤθεσιν, ἀλλὰ τὸ στάσιμον καὶ μόνιμον ἐπιδεικνυμένης κατὰ τὴν ἑαυτῆς ἐνέργειαν, κἂν ἀλλαχόθι κἂν παρ' ἄλλοις φαίνη21.2.3 ται, ὥσπερ τοὺς ἀριθμούς φασὶ καὶ τὰ μαθήματα. εὐδοκίμει τε γὰρ εὐθύς παρὰ τοῖς βασιλεῦσι τῶν βαρβάρων, καὶ ἀνὰ τοὺς πρώτους ἦν, καὶ κατὰ τὴν Ῥωμαίων ἀρχὴν ἀποβλεπόμενος παρὰ τοῖς βαρβάροις προσεκυνεῖτο καθάπερ τις θεός, τοὺς μὲν ἐκ νοσημάτων χρονίων ἀνασώζων, τοὺς δὲ 21.2.4 ἀπὸ τῆς τοῦ θανάτου πύλης διακλέπτων. καὶ ἦν αὐτῷ τὸ τῆς λεγομένης συμφορᾶς εὐδαιμονίας ἀπάσης πρόφασις, ὥστε καὶ οἱ βασιλεύοντες ἀπαγορεύσαντες μάχεσθαι πρὸς τὴν διὰ πάντων τοῦ ἀνδρὸς δύναμιν, ἐπανιέναι συνεχώρησαν. 21.2.5 ὁ δὲ, ὡς ἔτυχε τῆς ἐπανόδου, μόνον ἑαυτὸν ἔχων ἀντὶ πάσης οὐσίας, καὶ τὸν ἀπὸ τῶν ἀρετῶν πλοῦτον ἐπιδεικνύμενος, γυναῖκά τε ἠγάγετο τῶν κατὰ πλοῦτον ἐπιφανῶν καὶ γένος, 21.2.6 καὶ παῖδας ἔσχε τέτταρας, οἵτινές εἰσὶ τε καὶ εἶησαν· αὐτὸς δὲ κατὰ τὸν καιρὸν τοῦτον τῆς γραφῆς ἐν ἀνθρώποις ἔστι τε καὶ εἶη· ἀλλὰ τὸν ἀρχαῖον πλοῦτον ἐκ τῶν δημοσίων ἀνακομισάμενος, τῶν μετὰ ταῦτα βασιλέων συγκεχωρη21.2.7 κότων, ὡς ἐπ' ἀδίκῃ τῇ προτέρᾳ κρίσει. ταῦτα μὲν οὖν ἐστὶ καὶ οὕτως ἔχει. Ὀριβασίῳ τε συντυχεῖν ἀνδρὸς ἐστὶ φιλοσοφοῦντος γενναίως, ὥστε εἰδέναι τί πρὸ τῶν ἄλλων θαυμάσει· 21.2.8 τοσαύτη τις ἢ διὰ πάντων ἐστὶ προῖουσα καὶ παρατρέχουσα ταῖς συνουσίαις ἀρμονία καὶ χάρις.

ἼΩΝΙΚΟΣ.

Ἴωνικὸς δὲ ἦν μὲν ἐκ Σάρδεων, καὶ πατρὸς ἰατρεύσαντος ἐπιφανῶς· Ζήνωνος δὲ ἀκροατῆς γενόμενος, εἰς ἄκρον τε ἐπιμελείας ἐξίκετο, καὶ Ὀριβάσιός γε αὐτοῦ 22.1.2 θαυμαστῆς ἐτύγχανεν. ὀνομάτων δὲ πάντων ἰατρικῆς ἐμπειρότατος γενόμενος καὶ πραγμάτων, κρείττων ἦν ἐν τῇ καθ' ἕκαστον πείρᾳ, τῶν τε τοῦ σώματος μορίων ἄκρως δαημονέστερος γενόμενος, καὶ τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως ἐξετα22.1.3 στικός. οὐκοῦν οὔτε φαρμάκου τινὸς ἔλαθε κατασκευὴ αὐτὸν καὶ κρίσις οὐδ' ὅσα ἐμπλάττουσιν οἱ τεχνικώτατοι τοῖς ἔλκεσι, τὰ μὲν τὴν ἐπιρροὴν ἐπέχοντες, τὰ δὲ τὴν ἐμπεσοῦσαν 22.1.4 διακιδνάντες, ἐκεῖνον ἐλάνθανεν. ἀλλὰ καὶ δῆσαι τὸ πεπονθὸς μόριον, τοῦ σχίσαι τοῖς μέρεσιν· εὐρετικώτατός τε ἦν καὶ 22.1.5 διεξητασμένος. ἔργα τε οὖν καὶ ὀνόματα τούτων ἠπίστατο, ὥστε τοὺς μέγα φρονοῦντας ἐπὶ τῷ θεραπεύειν ἐξίστασθαι πρὸς τὴν

ἀκρίβειαν, καὶ φανερώς ὁμολογεῖν ὅτι συντυγχάνοντες Ἴωνικῶ, τὰ παρὰ τοῖς παλαιοῖς εἰρημένα μανθάνουσιν ἔργω, καὶ πρὸς τὴν χρεῖαν ἐξάγουσιν, ὡσπερ ὀνόματα κρυπτόμενα μέχρι τῆς γραφῆς. 22.2.1 Τοιοῦτός τε ὢν κατὰ τὴν ἐπιστήμην, καὶ πρὸς φιλοσοφίαν ἅπασαν ἔρρωτο, καὶ πρὸς θειασμόν, ὅσος τε ἐξ ἰατρικῆς ἐς ἀνθρώπους ἦκει τῶν καμνόντων ἐς πρόγνωσιν, καὶ ὅσος, ἐκ φιλοσοφίας παράβακχος ὢν, ἐς τοὺς δυναμένους 22.2.2 ὑποδέχεσθαι καὶ σώζειν ἀπολήγει καὶ διασπείρεται. ἔμελε δὲ αὐτῷ καὶ ῥητορικῆς ἀκριβείας, καὶ λόγων ἀπάντων τέχνης· οὐκοῦν οὐδὲ ποιήσεως ἀμύητος ἦν. ἀλλ' ἔτελεύτα μικρόν τι πρὸ τῆς γραφῆς ἐπὶ δύο παισὶν ἀξίους λόγου τε καὶ μνήμης. 22.2.3 Καὶ θεῶν δέ τις ἐν Γαλατία κατὰ τούτους τοὺς καιροὺς πολλῆς δόξης ἐτύγχανεν. 22.2.4 Ἐπανιτέον δὲ ἐπὶ τοὺς φιλοσόφους πάλιν ὅθεν ἐξέβημεν.

ΧΡΥΣΑΝΘΙΟΣ.

Ταυτησὶ τῆς γραφῆς αἴτιος ἐγένετο Χρυσάνθιος, τὸν τε γράφοντα ταῦτα πεπαιδευκῶς ἐκ παιδός, καὶ διασεσωκῶς εἰς τέλος, ὡσπερ νόμον τινά, τὴν περὶ αὐτὸν 23.1.2 εὖνοιαν. ἀλλ' οὐδέν γε διὰ τοῦτο ῥηθήσεται πρὸς χάριν· ἐκεῖνός τε γὰρ ἀλήθειαν ἐτίμα διαφερόντως καὶ τοῦτο πρῶτον ἐπαίδευεν, ἡμεῖς τε οὐ διαφθεροῦμεν τὴν δοθεῖσαν δωρεάν, πλὴν ἢ πού τι καὶ ὑφήσομεν ἐπὶ τὸ καταδεέστερον ἄγοντες, ἐπειδὴ ταῦτα συνωμολογήσαμεν. 23.1.3 Τῶν μὲν οὖν εἰς βουλήν τελούντων ἦν ὁ Χρυσάνθιος, καὶ τῶν ἀνὰ τοὺς πρώτους ἐπ' εὐγενεῖα φερομένων· ἐγεγόνει δὲ αὐτῷ πάππος, Ἴνοκέντιός τις, εἷς τε πλοῦτον ἐλθὼν οὐκ ὀλίγον, καὶ δόξαν ὑπὲρ ἰδιώτην τινὰ λαχὼν, ὅς γε νομοθετικὴν εἶχε δύναμιν παρὰ τῶν τότε βασιλευόντων 23.1.4 ἐπιτετραμμένος, καὶ βιβλία γε αὐτοῦ διασώζεται τὰ μὲν εἰς τὴν Ῥωμαίων γλῶσσαν, τὰ δὲ εἰς τὴν Ἑλλάδα φέροντα, τό τε ἐξεταστικὸν καὶ βαθὺ τῆς γνώμης ἐρμηνεύοντα, καὶ τὴν περὶ ταῦτα κατάληψιν τοῖς ταῦτα βουλομένοις θαυ23.1.5 μάζειν συνειληφότα. Χρυσάνθιος δὲ αὐτός, νέος ἀπὸ τοῦ πατρὸς ἀπολειφθεὶς, καὶ φιλοσοφίας ἐρασθεὶς διὰ φύσεως θειότητα, πρὸς τε τὸ Πέργαμον καὶ τὸν μέγαν Αἰδέσιον 23.1.6 συντέειπεν· ἀκμάζοντι δὲ πρὸς μετάδοσιν σοφίας διψῶν περιτυχῶν, χανδόν, ἑαυτὸν ὑποθείς, ἐνεφορεῖτο τῆς τοιαύτης σοφίας <οὐ τῆς συν>τυχοῦσης, οὔτε πρὸς ἀκρόασιν ἀπαγορευῶν τινά, οὔτε εἰς μελέτην ἐλάττων τινὸς φαινόμενος· 23.1.7 καὶ γὰρ ἔτυχεν ἀτρύτου καὶ ἀδαμαντίνου σώματος, ἐς 23.1.8 πᾶσαν ἄσκησιν ὑπουργεῖν εἰωθότος. ὁ δὲ τῶν τε Πλάτωνος καὶ τῶν Ἀριστοτέλους λόγων μετασχὼν ἰκανῶς, καὶ πρὸς πᾶν εἶδος φιλοσοφίας τρέψας τὴν ψυχὴν, καὶ πᾶν εἶδος ἀναλεγόμενος, ὡς περὶ τὴν γνῶσιν τῶν ἐν τοῖς λόγοις ὑγίαιεν καὶ ἔρρωτο, καὶ τῇ συνεχεῖ χρήσει πρὸς τὴν χρῆσιν αὐτῶν ἔτοιμος ὑπῆρχεν, καὶ πρὸς ἐπίδειξιν ἐθάρσει τοῦ κατωρθωμένου, τὰ μὲν εἰπεῖν, τὰ δὲ σιωπῆσαι δυνάμενος, καὶ πρὸς τὸ δύνασθαι κρατεῖν, εἴ που βιασθείη, τυγχάνων πομπικώτερος, ἐντεῦθεν ἀφῆκεν αὐτὸν ἐπὶ θεῶν γνῶσιν, καὶ σοφίαν ἧς Πυθαγόρας τε ἐφρόντιζεν καὶ ὅσοι Πυθαγόραν ἐζήλωσαν, Ἀρχύτας τε ὁ παλαιός, καὶ ὁ ἐκ Τυάνων Ἀπολλώνιος, καὶ οἱ προσκυνήσαντες Ἀπολλώνιον, οἵτινες σῶμά 23.1.9 τε ἔδοξαν ἔχειν καὶ εἶναι ἀνθρώποι. καὶ πρὸς ταῦτά γε Χρυσάνθιος εὐθύς ἀναδραμῶν καὶ πρώτης τινὸς λαβῆς ἐπιδραζάμενος, ταῖς ἀρχαῖς αὐταῖς ἡγεμόσι χρώμενος, εἰς τοσοῦτον ἐκουφίσθη τε καὶ ἀνηγέρθη παρὰ τοῦ τῆς ψυχῆς τελειώματος, ἧ φησὶν ὁ Πλάτων, ὥστε πᾶν μὲν εἶδος αὐτῷ παντοίας παιδείας εἰς ἄκρον ὑπάρχειν, καὶ πᾶσαν κατορθοῦ23.1.10 σθαι πρόγνωσιν. ὁρᾶν γοῦν ἂν τις αὐτὸν ἔφησε τὰ ἐσόμενα μᾶλλον ἢ προλέγειν τὰ μέλλοντα, οὕτως ἅπαντα διήθηρει καὶ συνελάμβανε, ὡσανεὶ παρών τε καὶ συνὼν τοῖς θεοῖς. 23.2.1 Χρόνον δὲ ἰκανόν τινα περὶ ταῦτα διατρίψας, καὶ ἑσυναναθλήσας† τῷ Μαξίμῳ πολὺ τι, τὸν κοινωνὸν ἀπέλιπεν. ὁ μὲν γὰρ

ἔχων τι φιλόνηκον ἐν τῇ φύσει καὶ δυσεκβίαστον, τοῖς φανθεῖσιν σημείοις παρὰ τῶν θεῶν ἀντιβαίνων, ἕτερα 23.2.2 ἦται καὶ προσηνάγκαζεν· ὁ δὲ Χρυσάνθιος, τοῖς πρώτοις θεωμένοις <χρῶμενος> κατὰ μικρὸν ἐκ παραγωγῆς ἐπὶ τὴν κίνησιν τῶν δοθέντων ἐβάδιζεν· εἶτα τυχὸν μὲν ἐνίκα, διαμαρτῶν δέ, τῷ φαινομένῳ τὸ παρὰ τῆς ἀνθρωπίνης βουλῆς 23.2.3 ἐφήρμοζεν. οὕτω γοῦν καὶ ἠνίκα ὁ βασιλεὺς Ἰουλιανὸς ἄμφω μετεκάλει διὰ μιᾶς κλήσεως, καὶ οἱ πεμφθέντες στρατιῶται μετὰ τιμῆς τὴν Θετταλικὴν ἐπῆγον πειθανάγκην, ὡς ἔδοξε κοινώσασθαι τοῖς θεοῖς τὸ ἔργον περιφανῶς, ὡς κἂν ἰδιώτην καὶ βάνουσον διακρίναι τὰ σημεία, τοῦ θεοῦ τὴν ὁδὸν ἀπαγορεύσαντος, ὁ μὲν Μάξιμος ἐνεφύετο τοῖς ἱεροῖς, καὶ ποτνιώμενος ἐπὶ τοῖς δρωμένοις μετ' ὀλοφυρμῶν ἐνέκειτο, τυχεῖν ἐτέρων σημείων ἰκετεύων τοὺς θεοὺς καὶ μετα23.2.4 τεθῆναι τὰ εἰμαρμένα· καὶ πολλά γε ἐπὶ πολλοῖς αὐτῷ διατεινομένῳ καὶ παρακλίνοντι ὡς ἐξηγεῖτο Χρυσάνθιος, ἢ βούλησις τελευτῶντι τὰ φαινόμενα ἔκρινε, καὶ τὸ δοκοῦν 23.2.5 ἐν τοῖς ἱεροῖς ἐφαίνετο, οὐ τὸ φανθὲν ἐδοξάζετο. οὕτως οὖν ὁ μὲν ὠρμησε τὴν ἀρχέκακον ὁδὸν ἐκείνην καὶ ἀποδημίαν, ὁ δὲ Χρυσάνθιος ἔμεινε κατὰ χώραν. καὶ τὰ πρῶτα μὲν ὁ βασιλεὺς ἤλγησεν ἐπὶ τῇ μονῇ, καὶ πού τι καὶ τῶν ἀληθῶν προσυπενόησεν, ὡς οὐκ ἂν ἠρνήσατο Χρυσάνθιος τὴν κλήσιν 23.2.6 εἰ μὴ τι δυσχερὲς ἐνεΐδε τοῖς μέλλουσιν. ἔγραφεν οὖν καὶ πάλιν μετακαλῶν, καὶ οὐ πρὸς αὐτὸν μόνον αἱ παρακλήσεις ἦσαν· ὁ δὲ τὴν γυναῖκα συμπεῖθειν τὸν ἄνδρα διὰ τῶν γραμμάτων ἐνήγεν. καὶ πάλιν ἦν πρὸς τὸ θεῖον ἀναφορὰ παρὰ τοῦ Χρυσανθίου, καὶ τὰ παρὰ τῶν θεῶν οὐκ ἔλγηεν εἰς ταῦτ' 23.2.7 συμφερόμενα. ὡς δὲ πολλάκις τοῦτο ἦν καὶ <ἔλγηεν ὦν> ὁ μὲν βασιλεὺς ἐπαίτης, ὁ δὲ Χρυσάνθιος τὴν ἀρχιερωσύνην τοῦ παντὸς ἔθνους λαβῶν, καὶ τὸ μέλλον ἐξεπιστάμενος σαφῶς, οὐ βαρὺς ἦν κατὰ τὴν ἐξουσίαν, οὔτε τοὺς νεῶς ἐγείρων, ὥσπερ ἅπαντες θερμῶς καὶ περικαῶς ἐς ταῦτα συνέθεον, οὔτε λυπῶν τινὰς τῶν χριστιανῶν περιττῶς· 23.2.8 ἀλλὰ τοσαύτη τις ἦν ἀπλότης τοῦ ἦθους, ὡς κατὰ Λυδίαν μικροῦ καὶ ἔλαθεν ἢ τῶν ἱερῶν ἐπανόρθωσις. ὡς γοῦν ἐτέρωσε τὰ πρῶτα ἐχώρησεν, οὐδὲν ἐδόκει πεπρᾶχθαι νεώτερον, οὐδὲ πολὺ τι καὶ ἀθρόον κατὰ μεταβολὴν ἐφαίνετο, ἀλλ' ἐπιεικῶς ἐς ὀμαλότητά τινα καὶ ἀκίνησίαν ἅπαντα συνέστρωτο, καὶ μόνος ἐθαυμάζετο, τῶν ἄλλων ἀπάντων ὥσπερ ἐν κλύδωνι κινουμένων, καὶ τῶν μὲν ἐξαπιναίως κατεπτηχότων, τῶν δὲ πρότερον ταπεινῶν ἀνεστηκότων· 23.2.9 ἐθαυμάσθη γοῦν ἐπὶ τούτοις, ὡς οὐ μόνον δεινὸς τὰ μέλλοντα προνοεῖν, ἀλλὰ καὶ τοῖς γνωσθεῖσι χρῆσασθαι.

23.3.1 Ἦν δὲ τὸ πᾶν ἦθος τοιοῦτος, ἢ πρὸς τὸν Πλατωνικὸν Σωκράτην ἀναπεφυκῶς, ἢ κατὰ τινα ζῆλον καὶ μίμησιν ἐκ παιδὸς αὐτῷ γενομένην ἐς ἐκεῖνον συνηχηματισμένος. τό τε γὰρ ἐπιφαινόμενον ἀπλοῦν καὶ ἀφελὲς ἀδιήγητον ἐπεκάθητο τοῖς λόγοις, ἢ τε ἐπὶ τούτοις ἀφροδίτη τῶν ῥημάτων 23.3.2 κατέθελγε τὸν ἀκροώμενον. πᾶσιν τε εὔνους ἦν κατὰ τὴν συνουσίαν, καὶ τῶν ἀπιόντων ἕκαστος, ὅτι φιλοτιμοῖτο 23.3.3 μᾶλλον, ἀπῆει πεπεισμένος. ὥσπερ οὖν τὰ κάλλιστα καὶ γλυκύτερα τῶν μελῶν πρὸς πᾶσαν ἀκοὴν ἡμέρωσ καὶ πράως καταρρεῖ καὶ διολισθαίνει καὶ μέχρι τῶν ἀλόγων δῖκνούμενα, καθάπερ φασὶ τὸν Ὀρφέα, οὕτω καὶ Χρυσανθίου λόγος πᾶσιν ἦν ἐναρμόνιος, καὶ τοσαύταις διαφοραῖς ἠθῶν ἐνέ23.3.4 πρεπεν καὶ καθηρμόζετο. δυσκίνητος δὲ ἦν περὶ τὰς διαλέξεις καὶ φιλονεικίας, ἐπὶ τούτοις μάλιστα τοὺς ἀνθρώπους 23.3.5 ὑπολαμβάνων ἐτραχύνεσθαι· οὐδ' ἂν ῥαδίως ἤκουσέ τις αὐτοῦ τὴν παιδείαν ἢ εἶχεν ἐπιδεικνυμένου, καὶ διὰ τοῦτο πρὸς τοὺς ἄλλους οἰδοῦντος καὶ διογκυλλομένου, ἀλλὰ τὰ τε λεγόμενα ὑπ' αὐτῶν ἐθαύμαζεν, εἰ καὶ φαύλως ἐλέγετο, καὶ τὰ δοξαζόμενα κακῶς ἐπῆνει, καθάπερ οὐδὲ τὴν ἀρχὴν ἀκούων, ἀλλὰ ἐς τὸ συμφατικὸν διὰ τὸ μὴ λυπεῖν γεγονῶς. 23.3.6 εἰ δὲ πού τις, τῶν ἐπὶ σοφία πρώτων

παρόντων, ἐγένετο κίνησις, καὶ συμβαλέσθαι τι τοῖς λεγομένοις ἔδοξεν αὐτῷ, πάντα ἦν ἡσυχίας μεστά, καθάπερ οὐ παρόντων ἀνθρώπων· 23.3.7 οὕτως οὔτε τὰς ἐρωτήσεις, οὔτε τοὺς διορισμούς, οὔτε τὰς μνήμας ὑπέμενον τοῦ ἀνδρός, ἀλλ' ἀνέχαζον, ἔξω λόγου καὶ ἀντιρρήσεως ἑαυτοὺς φυλάττοντες, ὅπως μὴ καταφανεῖς 23.3.8 ἀμαρτάνοντες γίνωνται. καὶ πολλοὶ τῶν μετρίως ἐγνωκότων αὐτόν, διὰ τοῦ βάθους τῆς ψυχῆς οὐκ ἀφιγμένων, κατηγοροῦντων τε ἀλογίαν, καὶ τὴν πραότητα μόνον ἐπαινούντων, ὡς ἦσθοντο διαλεγόμενου καὶ ἀνελίπτοντος ἑαυτὸν εἰς δόγματα καὶ λόγους, ἕτερόν τινα τοῦτον ἐνόησε 23.3.9 μισαν παρ' ὃν ἦδεισαν· οὕτως ἀλλοιότερός τις ἐν ταῖς λογικαῖς κινήσεσιν ἐφαίνετο, τῆς τε τριχὸς ὑποφριττούσης αὐτῷ, καὶ τῶν ὀφθαλμῶν ἐρμηνευόντων χορεύουσαν ἔνδον 23.3.10 τὴν ψυχὴν περὶ τὰ δόγματα. εἰς μακρὸν δὲ γῆρας ἀφικόμενος, τὸν πάντα διετέλεσε βίον, οὐδενὸς τῶν κατ' ἀνθρώπους ἐτέρου φροντίσας <ἦ> οἰκονομίας τινός, ἢ γεωργίας, ἢ χρημάτων ὅσα δικαίως παραγίνεται. ἀλλὰ πενίαν μὲν ἔφερε ῥᾶον ἢ πλοῦτον ἕτεροι, διαίτη δὲ τῇ παραπεσούσῃ προσεκέχρητο, τῶν μὲν ὑείων οὐδέποτε, τῶν ἄλλων κρεῶν ἐλάττω 23.3.11 χίστα γεύομενος, τὸ δὲ θεῖον θεραπέων συντονώτατα. τῆς <τε> τῶν ἀρχαίων ἀναγνώσεως ἀπρίξ εἶχετο, καὶ διέφερεν οὐδὲν νεότης τε καὶ γῆρας, ἀλλ' ὑπὲρ ὀγδοήκοντα γεγονώς ἔτη, τοσαῦτα ἔγραφεν αὐτοχειρία, ὅσα μόλις ἀναγινώσκει 23.3.12 σκουσι νεάζοντες ἕτεροι. τῶν γοῦν γραφόντων τὰ ἄκρα δακτύλων ὑπὸ τῆς ἀλήκτου μελέτης καὶ χρήσεως ἐνεκέκαμπτο. ἀναστάς δὲ ἀπὸ τῆς ἀσκήσεως, ταῖς τε δημοσίαις προόδους ἐτέρπετο, καὶ τὸν τε ταῦτα γράφοντα παραλαβών, μακροῦς 23.3.13 μὲν τοὺς περιπάτους, σχολαίους δὲ ἀπέτεινεν· ἔλαθέ τε ἂν τις περιαλλαγῆς τοὺς πόδας γενόμενος, οὕτως ὑπὸ τῶν διηγημάτων κατεθέλετο. λουτροῖς δὲ ἐλάχιστα ἐκέχρητο, καὶ 23.3.14 ὁμως ἐώκει διὰ παντός ἄρτι λελουμένῳ. πρὸς δὲ τὰς τῶν ἀρχόντων συντυχίας τὸ ὑπερφυές οὐκ ἦν δι' ἀλαζονείαν συνιδεῖν ἢ τύφον γινόμενον, ἀλλ' ἀπλότητα ἂν τις ὑπέλαβεν ἀγνοοῦντος ἀνδρός ὃ τι ἐστὶν ἐξουσία· οὕτω διελέγετο 23.3.15 νῶς αὐτοῖς καὶ ἐπιδεξίως. τὸν δὲ ταῦτα γράφοντα ἐκπαιδεύσας νέον ἔτι ὄντα, ἠνίκα ἐπανῆλθεν Ἀθήνηθεν, οὐκ ἔλαττον ἠγάπα, ἀλλὰ καὶ προσετίθει καθ' ἡμέραν τῷ διαφέροντι τῆς εὐνοίας, εἰς τοῦτο ἐκνικήσας, ὥστε τὰ ἐωθινὰ μὲν ὁ συγγραφεὺς ἐπὶ ῥητορικοῖς λόγοις ἐτέροις συνῆν, καὶ τοὺς δεομένους ἐπαίδευεν, μικρὸν δὲ ὑπὲρ μεσημβρίας ἐπαιδεύετο, παρὰ τὸν ἐξ ἀρχῆς ἰὼν διδάσκαλον, τοὺς θειοτέρους καὶ 23.3.16 φιλοσόφους τῶν λόγων· ἠνίκα οὔτε ὁ παιδεύων ἔκαμνεν ἐρῶντι συνών, τῷ τε ἐκδεχομένῳ τὰ μαθήματα τὸ ἔργον ἦν πανήγυρις.

23.4.1 Τοῦ δὲ τῶν χριστιανῶν ἐκνικῶντος ἔργου καὶ κατέχοντος ἅπαντα, διὰ μακροῦ τις ἀπὸ τῆς Ῥώμης εἰσεφοίτησεν ἄρχων τῆς Ἀσίας (Ἰοῦστος ὠνομάζετο), πρεσβύτης μὲν ἤδη κατὰ τὴν ἡλικίαν, γενναῖος καὶ ἄλλως τὸ ἦθος, καὶ τῆς ἀρχαίας καὶ πατρίου πολιτείας οὐκ ἀπηλλαγμένος, ἀλλὰ τὸν εὐδαίμονα καὶ μακάριον ἐκείνον ἐζηλωκῶς τρόπον, πρὸς τε ἱεροῖς ἦν ἀεί, καὶ μαντείας ἐξεκρέματο πάσης, μέγα 23.4.2 φρονῶν ὅτι τούτων ἐπεθύμησέν τε καὶ κατώρθωσεν. οὗτος εἰς τὴν Ἀσίαν διαβάς ἐκ τῆς Κωνσταντινουπόλεως, καὶ τὸν ἡγεμόνα τοῦ ἔθνους καταλαβών (Ἰλάριος ἐκεῖνος ἐκαλεῖτο) συγκορυβαντιῶντα πρὸς τὴν ἐπιθυμίαν, βωμούς τε ἀνέστησεν αὐτοσχεδίου ἐν Σάρδεσιν (οὐ γὰρ ἦσαν αὐτόθι), καὶ τοῖς ἴχνεσι τῶν ἱερῶν, εἶπου τι ἴχνος εὐρέθη, χεῖρα ἐπέβαλεν, 23.4.3 ἀνορθῶσαι βουλόμενος. δημοσίᾳ τε θύσας, ἔπεμπε καὶ συνεκάλει τοὺς πανταχόθεν ἐπὶ παιδείᾳ δόξαν ἔχοντας. οἱ δὲ παρήσαν θᾶττον ἢ κληθῆναι, τὸν τε ἄνδρα θαυμάζοντες, καὶ καιρὸν τῆς σφῶν αὐτῶν ἐπιδείξεως ἠγούμενοι, τινὲς δὲ αὐτῶν ἐπὶ τῇ κολακείᾳ θαρσοῦντες ὥσπερ παιδείᾳ, καὶ διὰ ταύτης ἐλπίζοντες ἢ τιμὴν ἢ δοξαρίδιον ἢ ἀργύριον ἀπο23.4.4 κερδαίνειν. ἱερουργίας οὖν δημοσίᾳ προτεθείσης,

παρήσαν μὲν ἅπαντες, καὶ ὁ ταῦτα γράφων παρήν· ὁ δὲ Ἰουστός ἐπιστήσας, καὶ τὴν τῶν ὀφθαλμῶν στάσιν ἐπερείσας (ἔκειτο δὲ τὸ ἱερεῖον ἐν ᾧ δήποτε τῷ σχήματι), καὶ τοὺς παρόντας ἀνηρώτα· "τί βούλεται τὸ σχῆμα τοῦ πτώματος;" ἔνθα οἱ μὲν κόλακες παρεφύγοντο θαυμάζοντες, ὅτι καὶ ἀπὸ σχημάτων ἐστὶ μαντικός, καὶ μόνω παρεχώρουν ἐκείνῳ 23.4.5 ταῦτα εἰδένα· οἱ δὲ σεμνότεροι τὰς ὑπήνας καταψήσαντες ἄκροις τοῖς δακτύλοις, καὶ τὰ πρόσωπα διαστυγνάσαντες, τὰς τε κεφαλὰς βαρὺ τι καὶ ἡρεμαῖον ἐπισείοντες, παρεθεώ23.4.6 ρουν ἐς τὸ προκείμενον, ἄλλος ἄλλο λέγοντες, ὁ δὲ Ἰουστός, ὡς μόλις τὸν γέλωτα ἀνήκεν, ἐπιστρέψας εἰς τὸν Χρυσάνθιον "σὺ δὲ τί φῆς," ἐβόησεν, "ᾧ πρεσβύτατε;" καὶ ὁ Χρυσάνθιος οὐδὲν διαταραχθεὶς, πάντων ἔφησε καταγινώ23.4.7 σκειν· "ἀλλ' εἴ τι βούλει κάμῃ," ἔφη "περὶ τούτων εἰπεῖν, τίς μὲν ὁ τρόπος τῆς μαντείας, εἴ γε τοὺς μαντικούς τρόπους ἐπίστασαι, εἰπέ τὸ πρότερον, καὶ ποίου τινὸς εἴδους, τίς 23.4.8 δὲ ἡ πεῦσις, καὶ κατὰ τίνα μέθοδον ἐπηρώτηται. καὶ εἰ ταῦτα λέγοις, εἴποιμ' ἂν ὅπῃ τὸ φαινόμενον εἰς τὸ μέλλον φέρει. πρὶν δὲ ταῦτα λέγειν, βάνουσον ἐστὶ πρὸς τὴν σὴν ἐρώτησιν, σημαίνοντων τὸ μέλλον τῶν θεῶν, ἐμὲ καὶ περὶ τῆς ἐρωτήσεως καὶ τοῦ μέλλοντος λέγειν, συνάπτοντα τῷ 23.4.9 γεγονότι τὸ ἐσόμενον· δύο γὰρ οὕτως ἂν γίνεσθαι τὰς ἐρωτήσεις. περὶ δύο δὲ ἢ πλειόνων οὐδεὶς ἐρωτᾷ κατὰ ταῦτόν· τὸ γὰρ ἐν τοῖς ὠρισμένοις διάφορον ἓνα λόγον οὐκ ἔχει." ἐνταῦθα Ἰουστός ἀνέκραγεν ὡς μανθάνων ὅσα μὴ πρότερον ἠπίστατο, καὶ τοῦ λοιποῦ γε οὐκ ἐπαύσατο 23.4.10 συνὼν ἰδίᾳ καὶ τῆς πηγῆς ἀρυόμενος. καὶ εἴ τινες ἕτεροι κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους τῶν ἐπὶ σοφία περιβοήτων Χρυσανθίῳ κατὰ κλέος ἦλθον εἰς λόγους, πεισθέντες ὅτι 23.4.11 πόρρω τῆς δεινότητος ἐκείνης εἰσίν, ἀπίοντες ᾤχοντο. τοῦτο δὲ καὶ Ἑλλησπόντιος ὁ ἐκ Γαλατίας ἔπαθεν, ἀνὴρ διὰ πάντα ἄριστος, καὶ εἰ μὴ Χρυσάνθιος ἦν, πρῶτος ἀπάντων 23.4.12 φανείσ. σοφίας μὲν γὰρ ἐραστής οὗτος ὁ ἀνὴρ ἐς τοσόνδε ἐγένετο, ὥστε ἐπῆλθε μικροῦ καὶ τὴν ἀοίκητον, μαστεύων εἴ ποὺ τινι περιτύχοι πλέον εἰδότε· καλῶν δὲ ἔργων καὶ λόγων ἀνάπλεως γενόμενος, καὶ εἰς τὰς παλαιὰς Σάρδεις ἀφίκετο διὰ τὴν Χρυσανθίου συνουσίαν. ἀλλὰ ταῦτα μὲν ὕστερον. 23.5.1 Ἐγένετο δὲ Χρυσανθίῳ καὶ παῖς ἐπώνυμος τῷ κατὰ τὸ Πέργαμον αὐτῷ γενομένῳ διδασκάλῳ (μεμνήμεθα δὲ πρότερον Αἰδουσίῳ), καὶ ἦν ὁ παῖς ἐκ παιδὸς ἐπτερωμένον τι χρῆμα πρὸς ἅπασαν ἀρετὴν, καὶ τῶν ἵππων οὐ μετεῖχε θατέρου, ἢ φησὶν ὁ Πλάτων, οὐδὲ ἔβριθε τὸ κατανοοῦν αὐτῷ, ἀλλὰ πρὸς τε μαθήματα σφοδρὸς καὶ ἄγαν ὀξύς γενόμενος, καὶ πρὸς θεῶν θεραπείαν διαρκέστατος, ἐς τοσόνδε διέφευγε τὸ ἀνθρώπινον, ὥστε ἀνθρωπος ὢν ἐκινδύνευεν 23.5.2 ὅλος εἶναι ψυχῇ. τὸ γοῦν σῶμα ἐν ταῖς κινήσεσιν οὕτως αὐτοῦ κοῦφον ἦν, ὥστε ἦν ἀπίθανον γράφειν, καὶ μάλα 23.5.3 ποιητικῶς, εἰς ὅσον ὕψος ἐφέρετο μετάρσιος. ἡ δὲ πρὸς τὸ θεῖον οἰκειότης οὕτως ἦν ἀπραγμάτευτος καὶ εὐκολος, ὥστε ἐξήρκει τὸν στέφανον ἐπιθεῖναι τῇ κεφαλῇ, καὶ πρὸς τὸν ἥλιον ἀναβλέποντα χρησμούς ἐκφέρειν, καὶ τούτους ἀψευδεῖς, καὶ πρὸς τὸ κάλλιστον εἶδος ἐνθέου πνεύματος γεγραμ23.5.4 μένους· καὶ τοί γε οὔτε μέτρον ἠπίστατο, οὔτε εἰς γραμματι23.5.5 κὴν ἐπιστήμην ἔρρωτο, ἀλλὰ θεὸς ἅπαντα ἦν αὐτῷ. νοσήσας δὲ οὐδαμῶς κατὰ τὸν ὠρισμένον βίον, ἀμφὶ τὰ εἴκοσιν ἔτη μετήλλαξεν, ὁ δὲ πατήρ καὶ τότε διέδειξεν φιλόσοφος 23.5.6 ὢν· ἡ γὰρ τὸ μέγεθος τῆς συμφορᾶς εἰς ἀπάθειαν αὐτὸν μετέστησεν, ἡ τῷ παιδί συγχαίρων τῆς λήξεως, ἔμεινεν ἄτρεπτος· καὶ ἡ μήτηρ δέ, πρὸς τὸν ἄνδρα ὀρώσα, τὴν γυναικειάν ὑπερήνευκε φύσιν, πρὸς τὴν ἀξίαν τοῦ πάθους ὀλοφύρσεις ἐκλύσασα.

23.6.1 Τούτων δὲ οὕτω κεχωρηκότων, ὁ Χρυσάνθιος ἦν ἐν τοῖς συνήθεσιν· καὶ πολλῶν καὶ μεγάλων ἐμπιπτόντων δημοσίων καὶ κοινῶν πραγμάτων, ἃ τὰς ἀπάντων

ψυχὰς κατέσεισεν εἰς φόβον, μόνος ἔμεινεν ἀσάλευτος, ὥστε εἶκα23.6.2 σέν τις * οὔτε ἐπὶ γῆς εἶναι τὸν ἄνδρα. κατ' ἐκείνους δὴ τοὺς χρόνους καὶ Ἑλλησπόντιος παρ' αὐτὸν ἀφικνεῖται, καὶ βραδέως μὲν συνῆλθον εἰς λόγους· ἐπεὶ δὲ εἰς ταῦτὸν συνήντησαν, τοσοῦτον Ἑλλησπόντιος ἐαλώκει, ὥστε, πάντα μεθέμενος, ἔτοιμος ἦν σκηνοῦσθαι παρὰ Χρυσάνθιον, καὶ νεάζειν ἐν 23.6.3 τῷ μανθάνειν· μετέμελε δὲ αὐτῷ τοσοῦτον πεπλανημένος χρόνον, καὶ εἰς γῆρας ἀφικόμενος, πρὶν ἢ τι τῶν χρησίμων ἐκμαθεῖν. καὶ ὁ μὲν ἐπὶ τούτῳ τὴν γνώμην ἔτεινεν· τῷ δὲ Χρυσανθίῳ συμβὰν ἔκ τινος συνηθείας τὴν φλέβα διελεῖν, ὃ τε συγγραφεὺς παρήν, οὕτω προστάξαντος, καὶ τῶν ἰατρῶν κενῶσαι βουλομένων τὸ <ἐπι>φερόμενον, αὐτὸς ἐπὶ τὸ συμφέρον φεισάμενος, παράλογον εἶναι τὸ κενωθὲν ἔφη, καὶ οὕτως ἐπισχεῖν ἐκέλευσεν· οὐδὲ γὰρ ἄπειρος ἦν ἰατρι23.6.4 κῆς ὁ ταῦτα γράφων. Ἑλλησπόντιος δὲ ἀκούσας παρήν, ἀγανακτῶν καὶ ποτνιώμενος, ὡς μεγάλου κακοῦ γεγονότος, εἰ πρεσβύτης οὗτος ἀνὴρ τοσοῦτου διὰ τῆς χειρὸς αἵματος 23.6.5 ἀφήρηται. ὡς δὲ ἤκουσεν τῆς φωνῆς, καὶ ὑγιαίνοντα εἶδεν, πρὸς τὸν συγγραφέα τὸν λόγον ἐπιστρέψας "ἀλλὰ σέ γε" φησὶν "ἢ πόλις αἰτιῶνται δεινόν τι δεδρακέναι· νῦν δὲ 23.6.6 ἅπαντες σιωπήσουσιν, ὀρῶντες ὑγιαίνοντα." τοῦ δὲ εἰπόντος, ὡς οὐκ ἠγνόει τὸ συμφέρον, ὁ μὲν Ἑλλησπόντιος ὡς συσκευασάμενος τὰ βιβλία, καὶ παρὰ τὸν Χρυσάνθιον ἤξων 23.6.7 ἐπὶ μαθήσει, τῆς πόλεως ἐξήει. καὶ ἡ γαστήρ αὐτοῦ νοσεῖν ἤρχετο, καὶ παρελθὼν εἰς Ἀπάμειαν τῆς Βιθυνίας μετήλλαξε <τὸν βίον>, τῷ παρόντι τῶν ἐταίρων Προκοπίῳ πολλὰ ἐπισκήψας μόνον θαυμάζειν Χρυσάνθιον. καὶ ὁ Προκόπιος παραγενόμενος εἰς τὰς Σάρδεις, ταῦτα ἐποίησε τε καὶ ἀπήγγειλεν. 23.6.8 Ὁ δὲ Χρυσάνθιος, εἰς τὴν ἐπιούσαν ὥραν τοῦ ἔτους, κατὰ θέρος ἰστάμενος, ἐπὶ τὴν αὐτὴν θεραπείαν ἐλθὼν, καὶ τοι τοῦ συγγραφέως προειπόντος τοῖς ἰατροῖς περιμένειν αὐτὸν κατὰ τὸ σῆμα, οἱ μὲν ἔφθασαν ἐλθόντες, ὁ δὲ ὑπέσχετο τὴν χεῖρα, καὶ παρὰ μέτρον γενομένης τῆς κενώσεως, παρέσεις τε τῶν μερῶν ἠκολούθησαν καὶ τὰ ἄρθρα συνέ23.6.9 καμνεν, καὶ κλινοπετῆς ἦν. καὶ Ὀριβάσιος ἐνταῦθα παραγίνεται, δι' ἐκείνον καθ' ὑπερβολὴν μὲν ἐπιστήμης μικροῦ καὶ βιασάμενος τὴν φύσιν καὶ χρίσμασι θερμότεροις καὶ μαλάττουσι τὰ κατεψυγμένα μικροῦ πρὸς τὸ νεάζειν ἐπή23.6.10 γαγεν. ἀλλ' ἐνίκα τὸ γῆρας· ὀγδοηκοστὸν γὰρ ὑπελθὼν ἔτος ἐτύγχανε, καὶ τῇ τοῦ θερμοῦ κατὰ τὸ πλεονάζον ἀλλοτριώσῃ τὸ γῆρας ἐδιπλασιάσθη· καὶ τεταρταῖος νοσηλευθεῖς, εἰς τὴν πρέπουσαν λῆξιν ἀνεχώρησεν.

ἘΠΙΓΟΝΟΣ ΚΑΙ ΒΕΡΟΝΙΚΙΑΝΟΣ.

Εἰσὶν δὲ μετ' αὐτὸν διάδοχοι φιλοσοφίας Ἐπίγονός τε ὁ ἐκ Λακεδαίμονος, καὶ Βερονικιανὸς ὁ ἐκ Σάρδεων, ἄνδρες ἄξιοι τοῦ τῆς φιλοσοφίας 24.1.2 ὀνόματος· πλὴν ὅσα γε ὁ Βερονικιανὸς ταῖς Χάρισιν ἔθυσεν, καὶ ἰκανὸς ἀνθρώποις ὀμιλεῖν ἔστι· καὶ εἶη.